

ئینگلیزی گستر

دانانی

عبدالولئیلاہ تہوفیق تہبویہ کر

دہزگای چاپ و بلاوکردنہوہی

زنجیرہی رۆشنبیری

*

خاودنی ئیمتیاں: شوکت شیخ یزدین

سەرئووسەر: بەدران ئەحمەد ھەبیب

ناوونیشان:

دہزگای چاپ و بلاوکردنہوہی ئاراس، گەرەکی خانزاد، ھولتیر

پیشکشہ

بہاوسہری ژیانم زارا ئہمین و جگہرگوشہکافمان رڈشنا و بنار و گونا
و ہاوسہرہکھی ئاریان فہرہج و جگہرگوشہکھیان واران.

Inclusive English

By

Abdul-Ilah Tawfiq Abu-Bakr

ناوی کتیب: ئینگلیزی گشتگر - Inclusive English

دانانی: عہدولئیلہ تہوفیق ئہبویہکر

بلاوکراوی ئاراس- ژمارہ: ۳۹۱

دہرہیتانی ہونہری ناوہوہ و بہرگ: ئاراس ئہکرہم

پیت لیدان: نساہ عہدوللا

سہرہرشتیبی چاپ: ئاورہحمانی حاجی مہحموود

چاپی بہکہم، ہہولیر- ۲۰۰۵

لہ کتیبخانہی گشتیبی ہہولیر ژمارہ (۴۷۳) ی سالی ۲۰۰۵ ی دراوہتی

پیشه کی

خوینهری بهریتز من له م کتیبه دا ئهوپه پری ههولم داوه رسته و دهسته واژه و دایه لوگ و پارچه نووسین و وشه و زاراوه و بابته تی هه مه جور به زمانی ئینگلیزی ئاسان و راست و دروست دابین بکهم له گه ل ماناکه بیان به زمانی کوردی و به کارهیتانی هه ندی وشه ی عه ره بی بو ئه وه ی خوینهر به ته واوی و تیروته سه لی له مانای ئینگلیزی به که بگا.

ئاموژگاری من بو که سانیک، که ئاره زووی زمانی ئینگلیزی بیان هه بی به تاییه تی ده رجوانی به شی زمانی ئینگلیزی ئه وه به که په یوه ندی خو یان نه پچین له گه ل زمانی ئینگلیزی دا و هه میشه به رده وام بن له خویندنه وه ی سه رچاوه و گو فآر و رۆژنامه ی ئینگلیزی هه مه جور و گو ی بگرن له که ناله ئینگلیزی به کان و سوود و هه ر بگرن له و رسته و دهسته واژانه ی که له فه ره نگه به ناو بانگه کاندای هه ن و هه کو فه ره نگه ئوکسفۆرد و و بیسته ر و لۆنگمان و ئه کتیشه یته ر و فه ره نگه سیاسی و سه ربازی و ئابوری و پزیشکی و کشتوکالی... هتد. هه روه ها فره مانایی و دهنگ و زانیاری تر ده رباره ی وشه کان فره امۆش نه که ن. ده بی ئاره زوومه ندانی زمانی ئینگلیزی فیری ئینگلیزی به ک بن که بو پتیستی و بواره هه مه جوره کانی ژبان به کار به یتری ئینگلیزی به ک زمانی ئینگلیزی زمانیکی زۆر ده وله مه نده و هه ر بواریک له بواره کانی ژبان زاراوه و وشه و دهسته واژه ی تاییه تی خو ی هه به وه کو له م کتیبه دا روون کراوه ته وه.

هه رچه نده من له ماوه ی ئه و چوار ساله دا له به شی زمانی ئینگلیزی زانکۆی به غدا سوودی زۆرم و هه رگرت له و مامۆستا ئه مه ربکایی و به ربیتانییانه ی که زۆر به یان دکتۆرایان هه بوو له پسپۆرییه تی خو یاندا و رۆژانه چهنده ها پرسیارم لی ده کردن و رسته ی هه مه جورم لی و هه رده گرتن به لام له دوا ی ته واو کردنی زانکۆ سوودی زیاترم و هه رگرت چونکه کاتی زیاترم هه بوو بو خویندنه وه ی سه رچاوه ی ئینگلیزی هه مه جور و بایه خی زیاترم دا به زمانه که.

له کۆتاییدا داوا ی لیبووردن ده که م له خوینهری بهریتز ئه گه ر لاوازی هه بی له زمانی کوردیه که دا به لام مه به ست له به کارهیتانی زمانی کوردی و هه ندی جار وشه ی عه ره بی ته نها ئه وه به خوینهری بهریتز به تیروته سه لی له مانای ئینگلیزی به که بگا.

ناوه پۆک Content

- A- Simple Imperatives for Practice – فەرمانی ئاسان بۆ راهێنان
- B- Dialogues And Useful Sentences on Miscellaneous Topics – دایه لۆگ و پرستهی به سوود له سههر با به تی هه مه جوړ
- 1- Talking to a Farmer قسه کردن له گه ل جووتیار تیکدا
- 2- Shopping شت کرین له بازار
- 3- Talking to a Carpenter قسه کردن له گه ل دارتاش تیکدا
- 4- At a Goldsmith's Shop له دوکانی زه رنگه ریکدا
- 5- At a Barber's Shop له دوکانی سه رتاش تیکدا
- 6- At a Spices Shop له دوکانی به هاراتدا
- 7- At a Butcher's Shop له دوکانی قه سابی تیکدا
- 8- Talking to a Greengrocer قسه کردن له گه ل سه وزه فرۆش تیکدا
- 9- Talking to a Grocer قسه کردن له گه ل به قالی تیکدا
- 10- Useful sentences concerned with talking to a tailor پرستهی به سوود که په یوه ستان به قسه کردن له گه ل بهرگدروو تیکدا
- 11- At a Beauty Salon له سالتونیتکی جوانکاریدا
- 12- A list of the miscellaneous necessities and luxuries that people buy in the market daily لیستی که له و پیداوایستی و که مالیات هه مه جوړانهی که خه لک رۆژانه له بازار ده یکرێ
- 13- At a Restaurant له چیشته خانه په کدا
- 14- Talking to a Lawyer قسه کردن له گه ل پارێزه ریکدا
- 15- Some words and phrases concerned with the court هه ندی وشه و فریز که په یوه ستان به دادگاوه
- 16- On the Phone له سههر ته له فۆن
- 17- Sentences and expressions concerned with phone calls ئه و پرسته و دهسته و اژانهی که په یوه ستان به ته له فۆنکردنه وه

- 18- Games and Sports یاری و وه رزش
- 19- Asking for Change داوا بکه ی پاره ت بۆ ورد بکه نه وه
- 20- At a Theatre له شانۆیه کدا
- 21- At a Hotel له ئوتیلی تیکدا
- 22- Some sentences concerned with hotel هه ندی پرسته که په یوه ندی بیان به ئوتیله وه هه یه
- 23- Useful sentences concerned with talking to a traveller پرستهی به سوود که په یوه ستان به قسه کردن له گه ل گه شته که ریکدا
- 24- Taking a Taxi به کرێگرتنی تاکسی
- 25- On a Bus له سههر پاس (واتا: له ناو پاسدا)
- 26- Tea Time کاتی چاخواردنه وه
- 27- At Lunch له نانخواردنیتکی نیوه رۆدا
- 28- Making an Appointment دیار بکردنی کات بۆ چاوپێکه وتن
- 29- Finding a Job دۆزینه وهی ئیش تیک
- 30- Useful sentences concerned with travelling and car problems پرستهی به سوود که په یوه ستان به گه شته کردن و گرفتیی ئوتومبیله وه
- 31- Television ته له فزیۆن
- 32- Asking about the Time پرسیار کردن ده رباره ی کات
- 33- Police Registration تۆمار کردن له فه رمانگه ی پۆلیس
- 34- Showing the Way رێگه پێشاندان
- 35- Some sentences and expressions concerned with showing the way هه ندی پرسته و دهسته و اژه که په یوه ندی بیان به رێگه پێشاندانه وه هه یه
- 36- Thanks for Hospitality سوپاس بۆ میوانداریه تی
- 37- At a Railway Station له ئیستگه یه کی شه مه نده فه ردا
- 38- The London Underground ژێر زه مینی له نده ن
- 39- Booking Airline Tickets برینی بلیتی هێلی ئاسمانی
- 40- At a Garage له گه راجیت کدا

- 41- At a Bank له بانكيتكدا
- 42- Weather كه شوههوا
- 43- Useful sentences concerned with weather پرسته ي به سوود كه په يوه ستن به كه شوههواوه
- C- Administration, Economy and Finance - كارگيڼې و ټابوړې و دارايي
- D- News and Political Affairs - دهنگوباس و كاروباري سياسي
- E- Health and Diseases - تهنډروستي و نه خوښي
- F- Interesting Passages - پارچه نووسيني خوښ
- 1- The Smell of Kabab for the Chink of Coins. بوڼي كه باب به زړه ي پاره
- 2- At the Dyer's: له دوكانې خومچيدا
- 3- Biyara: بياره
- 4- Mam Homer and a Grizzly: مام همومر و ورچيكي گوره و درنده
- 5- A Crafty Gypsy: قهره جيكي مه كريباز
- 6- A memory of Daily Life in a Traditional Kurdish Village: بیره و درييه كي ژباني روژانه له گونديكي كورده و اريدا
- 7- A Pleasant Picnic: سهيرانيكې خوښ
- G- Sentences and Expressions on Formal Letters - پرسته و دهسته واژه له سهر نووسراوي فهرمي
- H- Sentences and Expressions on Commercial Letter - پرسته و دهسته واژه له سهر نووسراوي بازرگاني
- I- A Letter of Condolence - پرسه نامه
- J- Miscellaneous Sentences on Bewildering Words - پرسته ي هممه جوړ له سهر وشه ي سهر شيوتنه ر
- K- Military Affairs and Ranks - كاروبار و پله و پايه ي سهر بازي
- L- Social Affairs - كاروباري كومه لايه تي

A

Simple Imperatives for Practice

فهرماني ناسان بو راهينان

- Tip the porter. به خشيش بده به كوله لگره كه.
- Tip the police off about saboteurs and smugglers. زانياري نهيني بده به پوليس دهر باره ي تيكده ران و قاچاخچيان.
- Try to buy a tip-top car. ههول بده نوتومبليكي ناياب بكري.
- No tipping. زبل رشتن قه دهغه به.
- Turn the TV. up. دهنگي ته له فزيونه كه زياد كه.
- Turn it down. كزي كه.
- Don't turn the radio on. راديوكه مه كره وه.
- Turn the tap on. به لوعه كه بكه ره وه.
- Turn the tap off. به لوعه كه بگره وه.
- Turn Those sontty kids out. نه و منداله چلمنانه بكه ره دهر وه.
- Turn your wet Coat inside out and hang it on the clothes - line to get dry. چاكه ته تهره كه ت هه لگيڼه وه به و ديوه كه يدا و له سهر ته نافي جله كه هه ليخه با وشك بيته وه.
- Tell the driver to turn right. بلتي به شوڼيڼه كه با پيچ بكاته وه بو لاي راست.
- Don't let the kids turn the ash - trays over. مه هيله منداله كان ته پله كه جگه ره كان هه لگيڼه وه به و ديودا.
- Have a seat. فهرموو دانيشه.
- Have a tangerine. فهرموو لاله نكييه ك بخو.

.....
saboteur: تيكدهر (مخرب)

smuggler: قاچاخچي

- Lay off luxuries. که مالیات به کار مه هیئنه .
- Have a swim to cool down. مه له بکه با فینکت بیتته وه .
- Have a look at the sky to see whether it is cloudy or clear. سهیریکی ئاسمان بکه بو ئه وهی بزانی هه وره یان سایه قه یه .
- Lay the table. میز پرازینه وه بو خواردن .
- Lay the carpet. فهرشه که راخه .
- Don't lay change on the counter. پارهی ورده له سه ر کاوتته ره که دامه نی .
- Lay about the burglar. به توندی په لاماری مالتپرکه بده .
- Buy me a layer. مریشکیکی هیلکه که مرم بو بکره .
- Don't tell me a lie. درۆم له گه لا مه که .
- Don't be a liar. درۆزن مه به .
- Don't lie on the wet lawn. له سه ر چیمه نه ته ره که پال مه که وه .
- Don't pick on me = don't bother me = Don't annoy me = don't disturb me. جارسم مه که .
- Tell that child to set the starling free. بلتی به و منداله ریشۆله که به ره لا بکا .
- Tell a dentist to make you a set of false teeth. به پزیشکیکی ددان بلتی تاقمیک دانی عه مه لیت بو دروست بکا .
- Tell the bus driver to set down and pick up fares only at the official stops. بلتی به شوڤیری پاسه که با تنها له شوینی وه ستانی ره سمیدا نه فهر دابه زینی و سه ری بخا .
- Set the alarm for 7 o'clock. کاتژمیره که له سه ر زهنگ دابنی بو کاتژمیری هه وت .
- Set your watch by the clock. کاتژمیری دیواره که ته وقیت بکه . کاتژمیره که ته له سه ر .

.....
starling: ریشۆله

false teet = dentures: تاقمی دان

turquoise: پیروزه

- Tell the picnickers to set out at 7 a.m. بلتی به سه بیرانکه ره کان با کاتژمیری هه وتی به یانی ده رچن .
 - Tell the goldsmith to set a turquoise in your gold ring. بلتی به زه رنکه ره که پیروزه یه ک بخاته ناو نه نگوستیله زیپه که ته وه .
 - Tell an orthopedist to set your broken leg. به پزیشکیکی ئیسک بلتی با لاقه شکاوه که ته بگرته وه .
 - Set a date for the picnic. پوژتیک دیاری بکه بو سه بیرانه که .
 - Set fire to the dry grass. ناگر له گیا وشکه که به ر بده .
 - Set a trap for the mouse. ته له یه ک داننی بو مشکه که .
 - Make us some petits fours. هه ندی کولیچه مان بو بکه .
 - Try to make up for your lost time. هه ول بده کاتی به فیرو دراوت قه ره بوو بکه یته وه .
 - Try this navy suit on. ئه م قاته شینه توخه تاقی بکه ره وه .
 - Make up your mind to give up smoking. بریار بده جگه ره کیشان ته رک که ی .
 - Make a call. ته له فونیک بکه .
 - Don't make friends with ill - mannered people. هاوړپیه تی که سانی خوو خراب مه که .
 - Make for the village. به ره و گونده که برو .
 - Make hay while the sun shines. له کاتی هه تاودا گیا گزره بکه (مانای ئه م په نده ئینگلیزییه ئه وه یه له کاتی خوشیدا خه می ناخوشی بخو).
 - Give me a back massage. پشتم بشیله .
 - Give that fierce dog a blow. بده له و سه گه درنده .
 - Tell the hijacker to give in. بلتی به فروکه رفینه که خو ی بدا به ده سه ته وه .
 - Don't daydream about your fiancée. دالغه به ده سگیرانه که ته وه لی مه ده .
-
give in = surrender = yield: خو ی به ده سه ته وه ده دا / ته سلیم ده بی

- Give me a lift. (به ئوتومبیل). .
- Give a speech on environmental pollution.
وتاریک بده له سهر پیسبونوی ژینگه.
- Hurry up = Hasten = Make haste = Be quick. . خیراکه.
- Take some rest. هه ندی پشوو بده.
- Take the money from him. پاره که ی لێ وەرگره.
- Take me to a welder. مبه بۆ لای له حیمچییهک.
- Take notes in class. له ناو پۆلدا تیبینی بنوسه.
- Tell the engineer to draw the house design.
بلێ به ئەندازباره که با نه خشی خانووه که بکیشی.
- Draw the curtains. پهرده کان داده ره وه.
- Draw back the curtains to let the sun light in.
پهرده کان لاده با تیشکی هه تاو بیته ژوره وه.
- Peel the orange. پرته قاله که پاک بکه.
- Hull the boiled chickpeas.
نۆکه کولاه که پاک بکه (واته: توێکله نهرمه که ی لێ بکه ره وه).
- Top and tail the okra.
بامیه که قنچک بکه. (واته: سهر و بنه که ی بپره با تاماده بی بۆ لێنان).
- Shell the boiled eggs. هیلکه کولاه که پاک بکه.
- Thread the needle. ده زوو که بکه به ده رزییه که وه.
- Thread the beads. موروه کان بهۆنه ره وه.
- Sift the flour with a flour - sifter. ئارده که به هیلکه کی ئارده بیژان بیژه.
- Mince the meat and make us hamburger.
گۆشته که بکه به قیمه وشفته مان بۆ بکه.

.....
flour - sifter: هیلکه کی ئارده بیژان

- Don't let your son get his jacket on inside out.
مه هیلکه کوره که ت قه مسه له که ی به هه لگه راو له بهر بکا.
- Climb the fig tree and pick me some ripe figs.
به سهر دار هه نجیره که دا سه رکه وه و هه ندی هه نجیری گه بیوم بۆ لیکه ره وه.
- Roll up the linoleum and put some camphor-balls into its hollow to keep insects away from it.
کومباره که لوول بکه و هه ندی ئەسفه نیکی خپ بخه ره ناو بۆشایییه که یه وه بۆ نه وه ی میرووی لێ دوور بخاته وه.
- Split this chunk of wood with an axe. ئەم کۆتیره داره به ته وریک بقلیشینه.
- Bring me a glass of buttermilk: پهرداخیک دۆم بۆ بیته
- Mix the egg yolks and whites and make me an omelette.
زه ردینه و سپینه ی هیلکه کان تیکه ل بکه و هیلکه و رو نیکم بۆ بکه.
- Cook the truffles and fry the mushrooms.
دۆمه لانه که لێ بنی و قارچکه که سوور بکه ره وه.
- Knead the dough. هه ویره که بشیله.
- Buy me two bunches of chard. دوو چه پکه سلقم بۆ بکړه.
- Don't put off your wedding day. روژی ژنه بنانه که ت دوا مه خه.

.....
linoleum: کمار / مشمع لفرش الارض
camphor-balls: ئەسفه نیکی خپ
chunk of wood: کۆتیره دار
buttermilk: دۆ
egg yolks: زه ردینه ی هیلکه
truffle: دۆمه لان / الکما
Knead: نه بشیلی
put off = postpone = delay: دوا ی ده خا
put up with = bear = endure = stand: بیتحمل / بهرگه ده گری
spin: یغزل / ده پرسی

- Try to put up with difficulties. ههولبده بتوانی بهرگهی نارهحه تی بگری.
- Put out the fire with a fire extinguisher. ئاگره که به ئاگرکوژئینه ره وه بکوژئینه ره وه.
- Put up the tent. خپوه ته که هه لده.
- Don't burn the candle at both ends. خۆت زۆر هیلاک و ماندوو مه که.
- Shake a leg = Hurry up = Hasten = Be quick: خیراکه
- Don't spin yarns. چپوژکی دوو رو دریتی درۆ مه گپه ره وه.
- Don't pull strings for anyone. واسینه بو هیچ کهس مه که.
- Fly the flag. ئالاکه هه لکه.
- Fly to paris tomorrow. سهینه نی به فرۆکه برۆ بو پاریس.
- Tell the police to fly at the terrorist. بلتی به پۆلیس له پر پهلاماری تیروژیسته که بدن.
- Separate the sheep from the goats. کهسانی باش له کهسانی خراب جیا بکه ره وه.
- Zip and button your jacket. زنجیر و قوچیهی چاکه ته کهت داخه.
- Kick off as soon as possible. زووترین کات دهسته کار به.
- Renew your passport. پاسپورته کهت تازه بکه ره وه.
- Don't let the cat out of the bag. نهینیه کهت له دهم دهرنه چی.
- Try to be cat's whiskers. ههولبده ببی به کهسیکی باش و کارامه.
- Don't be always on my case. هه همیشه ره خنهم لێ مه گره.
- Send valentine to your lover on February 14. له چواردهی شوباتدا کارتێ خوشه ویستی بنیره بو خوشه ویسته کهت.

.....
 Kick off = start = begin: دهست پین دهکا

cat's whiskers: سمیلێ یشیله (کهسیک ئهوپه ری باش و لیها توو بی)
 on my case = criticize me all the time. هه همیشه ره خنهم لێ دهگری.

- Bargain with the real estate agent about the price of the house you are going to buy. مامه له بکه له گه ل ده لالی خانوو به ره دهر باره ی نرخ ی ئه و خانوو ی که به نیازی بیگری.
- Trim the lawn with a lawn mower. چیمه نه که به مه کینه ی چیمه ن برین ریک بپه.
- Cut the red tape. واز له په سمییات بینه.
- Sign your application and take it to the real estate department. داواکارییه کهت ئیمزا بکه و ببه بو به شی خانوو به ره.

B

Dialogues And Useful Sentences on Miscellaneous Topics

دايه لۆگ و رسته ی به سوود له سه ر بابه تی هه مه جوړ

1- Talking to a Farmer قسه کردن له گه ل جووتیاریک

- What's your job? ئیشت چییه ؟
- I'm a farmer. من جووتیارم .
- How are crops this year? ئە مسال به رو بووم چۆنه ؟
- They're rather good. تاراده یی باشه .
- What do you cultivate? چی ده چینی ؟
- Wheat, barley, chickpeas and vegetables. گهنم و جو و نوک و سه وزه وات .
- What domestic animals do you keep? چ گیانه وه ریکی مالی راده گری ؟
- I keep cows, sheep, goats, layers, turkeys, geese and ducks. مانگا و مه ر و بز و مریشکی هیلکه کهر و قه ل و قاز و مراوی راده گرم .
- How do you plough the fields? چۆن کیتلگه کان ده کیتلی ؟
- I plough them by oxen because I don't have a tractor. به گا ده یان کیتل چونکه تراکتورم نییه .
- What agricultural tools do you have? چ نامیریکی کشتوکالیت هه یه ؟
- I have a shovel, a spade, a pickaxe, a sickle, a reaping-hook and pruners. خاکه نازیک و بیتلیک و پاچیک و داسیک و کهره نتویک و مه قه سی ته قلیمم هه یه .
- How do you reap, thresh and winnow your wheat? چۆن دروینه و کوتان و شه نی گه نه که ت ده که ی ؟
- I hire a combine - harvester that can do all the work for me. ده راسه یه ک به کری ده گرم که ده توانی هه موو ئیشه که م بو بکا .

.....
crops: به رو بووم

cultivate: ده چینی

Wheat: گهنم

barley: جو

chickpeas: نوک

domestic: مالی

keep: به خیتو ده کا / راده گری

job = occupation = profession: ئیش. مه نه. حرفه

cow: مانگا

sheep: مه ر

goat: بز

layer: مریشکی هیلکه کهر

turkey: قه ل

goose (pl. geese): قاز

duck: مراوی

plough: ده کیتلی

ox (pl. oxen): گا

agricultural: کشتوکالی

tool: نامیر

shovel: خاکه ناز

spade: بیتل

pickaxe: پاچ

sickle: داس

reaping - hook = scythe: کهره نتو

pruners: مه قه سی قه له مکردن

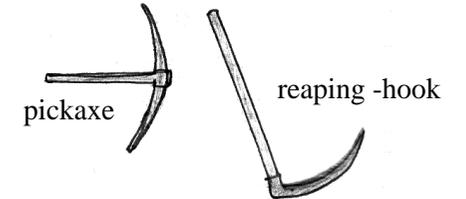
reap: دروینه ده کا

thresh: ده یکو تی

winnow: شه نی ده کا / یذری (الحنظه)

hire: به کری ده گری

combine - harvester: ده راسه

2- Shopping شت کرین

- Are you being served? ئایا کهس هاتوو به ده مه ته وه ؟ (ئهم ده رپرینه له لایهن
- دوکانداره وه به کاردی بو ئه وه ی بزانی کریار چی پیتویسته .

- No, I'm after a size 35 V-neck pullover in purple.
- نه‌خپټر، به‌دواى بلووزټيکى يه‌خه‌حه‌وتى قه‌باره ۳۵ى ټه‌رخه‌وانيدا ده‌گه‌ړټيم.
- Sorry, but we're sold out. به‌داخه‌وه هم‌مووى فرؤشراوه و نه‌مان ماوه.
- will you be getting any more in? ټايا هى تر ده‌هينن؟
- Yes, of course. Look in again next week.

به‌لټى هه‌لټه‌ته، هه‌فته‌ى داها‌توو سه‌ر بده‌ره‌وه.

V-neck pullover: بلووزى يه‌خه‌حه‌وت

purple: ټه‌رخه‌وانى

3- Talking to a Carpenter قسه‌کردن له‌گه‌ل دار‌تاشيکدا

- What can I do for you?
- (ټهم ده‌رپړينه له لايه‌ن دوکانداره‌وه به‌کاردي بؤ ټه‌وه‌ى بزاني کړيار چى ده‌وى).
- I need a bedroom suite, a cupboard and a wardrobe.
- ټاقمىکى ژوورى نوسان و دو‌لابيک و که‌نتورټيکم پټويسته.
- What else do you want? چى ترټ پټويسته؟
- I want a baby walker and a cradle as well.

هه‌روه‌ها ره‌وره‌وه‌يه‌ک و بيشکه‌يه‌کيشم ده‌وى.

- Which one do I make first? يه‌که‌م جار کاميان دروست بکه‌م؟
- The wardrobe, please. I want a medium size with two doors.
- به‌يارمه‌تى خؤت، که‌نتوره‌که، به‌قه‌باره‌ى ناوه‌ندم ده‌وى دوو ده‌رگاي هه‌بى.
- What kind of wood do you like? که‌زت له چ جوړه دارټيکه؟
- Either teak or walnut. يان دارى ساج يان دارى گوتيز.

bedroom suite: ټاقمى ژوورى نوسان

cupboard: دو‌لاب

wardrobe: که‌نتور

baby walker: ره‌وره‌وه

cradle: بيشکه

teak: دارى ساج

walnut: دار گوتيز

4- At a Goldsmith's Shop له‌دوکانى زه‌رنه‌گريکدا

- What kinds of jewelry do you have? چ جوړه خشلټيک هه‌يه؟
- I have ear-rings, rings, necklaces, bracelets, lockets, anklets, brooches, turquoises, nose-studs and girdles.
- گواره و ټه‌لقه و ملوانکه و بازن و قاپ قورټان و پاوانه و گولټى يه‌خه و پيرؤزه و لووته‌وانه و پشتوتينم هه‌يه.

- Which carat is this gold chain? ټهم زنجيره زيتره عه‌يارى چه‌نده؟
- It's 18-carat. عه‌يارى هه‌ژده‌يه.
- How heavy is it? کيشانه‌ى چه‌نده؟
- Three pennyweights and seven grains. سى مسقال وحه‌وت حه‌به.
- Can you burnish it? ده‌توانى زاخاوى بده‌ى؟
- Why not? ټه‌ى بؤ ناتوانم؟

jewelry: خشل / مجه‌وه‌ه‌رات

ear-rings: گواره

necklace: ملوانکه

bracelet: بازن

locket: قاپ قورټان

anklet: خلخال / پاوانه

brooch: گولټى يه‌خه

turquoise: پيرؤزه

nose-stud: لووته‌وانه

girdle: پشتوتين

carat: القيراط / عه‌يار

زنجیر: chain
مسقال: pennyweight
حده: grain
يَصْفَل / زاخاوی دهدا: burnish

5- At a Barber's Shop له دوکانی سدرتاشپکدا

- How do you want it sir, undercut or crew cut?
چۆنت ئەوئ بەرئیز، حەفر یان زۆر کورت؟
- Neither of them. I want just a light trim, please.
هیچیان، بە یارمەتی خۆت من تەنھا رێککردنیکی سووکم دەوئ.
- Do you want some hair spray?
ئایا هەندئ سپرای قزت دەوئ؟
- No, thank you, but I need some thing good for dandruff.
نەخێر، سوپاس بەلام پتویستیم بەشتیک هەیه بۆ کرپش باش بیت.
- I'm sorry I don't have such a thing.
بەداخهوه من شتی لهو جورهم نییه.

حەفر: undercut
زۆر کورت: crew cut
رێککردن/تعدیل: trim
کرپشی سەر: dandruff

6- At a Spices Shop له دوکانی بههاراتدا

- What spices do you have, sir?
بەرئیز چ تەوااییکتان هەیه؟
- Cardamom, cinnamon, curry, cubeb, nutmeg, ginger, cumin, turmeric and cloves.
هیل و دارچین و کاری و، کەبابە و جوزة الطیب و زەنجەبیل و زبرەو زەرەدەچەو و مێخەک.
- I need some thyme and basil.
من هەندئ جاترە و ریحانم پتویستە.
- Sorry, we have neither thyme nor basil.
بەداخهوه نه جاتره مان ههیه نه ریحان.

- Are they available in the market?
ئایا له بازار دەست دەکەون؟
- I don't know.
نازانم.

تەوااییل: spices
هیل: cardamom
دارچینی، دارچین: cinnamon
کاری: curry
کەبابە: cubeb
جوزة الطیب: nutmeg
زەنجەبیل: ginger
زیرە: cumin
زەرەدەچەو: turmeric
مێخەک: cloves
جاترە: thyme /taIm/
ریحانە: basil
دەست دەکەوئ: available

7- At a Butcher's Shop له دوکانی قەساییکدا

- I want lean meat, please.
بە یارمەتی خۆت من گۆشتی بێ چەوریم دەوئ.
- Don't you want offal?
ئایا جەرگ و هەناوت ناوئ؟
- I want liver, kidneys, testicles and heart.
جگەر و گورچیلە و گون و دلەم دەوئ.
- Just a moment. I'll get them all ready.
تەنھا ماوہیەکی کەم چاوہروانی بکە. هەمووی ئامادە دەکەم.

باشە: All right
بێ چەوری: lean
گۆشتی بەرخ: mutton
گۆشتی گا: beef
گۆشتی گوێرەکە: veal

سماق و شملى و پهرشت و وینجه و گال و بهروو و گوئز و بادهم و کونجی و ههنگوبین و گوئز و زهیتون.

- Weigh me five kilos of kidney bean and ten kilos of rice.

پینج کیلو فاسولیا و ده کیلو برنجم بو بکیشه.

- O. K. That comes to 100 I. D. . باشه. نهوه دهکاته سهد دیناری عیراقی.

- Here you are. فهرموو نهوهدتا.

chickpea = garbanzo: نوک

lentil: نیسک

green gram: ماش

bean: لوییا

kidney bean: فاسولیا

black - eye bean: ماشه سپی

broad bean: پاقله

groats: ساوهر

vermicelli: شهعریه

macaroni: مهعکه رونی

suger lump: شهکری کلۆ

raisin: میتوژ

currant: کشمیش

sultana: کشمیشی ورد و زهره

sumac = sumach: سماق

fenugreek: شملى / المالح لبله

oats: پهرشت / الشوفان

lucerne = alfalfa: فصفصه / وینجه

millet: گال / الدخن

acorn /'eIko:n/: بهروو

walnut: گوئز

almond /'a:mənd/: لوز / بادهم

sesame /'sesəmi/: کونجی

honey: ههنگوبین

mince: قیمه

offal: جهرگ و ههناو (ودهکو جهر، گورچيله، دل... هتد)

liver: جهر

kidney: گورچيله

testicle: گون

heart: دل

8- Talking to a Greengrocer قسهکردن لهگهل سهوزه فرۆشیکدا

- What vegetables do you have? چ سهوزه واتیکت ههیه؟

- I have leek, celery, cress, parsley, tarragon, dill, mallow, marrow, gundelia, purslane, garlic, onion, okra, egg - plant, radish, turnip, beet and water - cress.

کهوهر و کهرهوز و تهره تیزه و مهعهده نووس و تهرخون و شوبت و توئه که و کوله که و کنگر و په لپینه و سیر و پیاز و بامیه و باینجان و توور و شیلیم و چهوهندهر و کوزوله م ههیه.

- I need just two bunches of celery. من تهنها دوو دهسک کهرهوزم پیتویسته.

- Here you are, sir. فهرموو نهوهدتا بهریتز.

- How much is a bunch? چه پکه ی به چه نده؟

- Just one dinar. تهنها یهک دینار.

- Here is the mony. فهرموو نهوه پاره که.

- Thank you. سوپاس.

- Not at all. شایه نی نییه.

9- Talking to a Grocer قسهکردن لهگهل به قاتیکدا

- What do you offer for sale? چیت ههیه بو فرۆشتن؟

- chickpea, lentil, green gram, long grain rice, bean, kidney bean, black - eye bean, broad bean, groats, vermicelli, macaroni, suger lump, raisin, currant, sultana, sumac, fenugreek, oats, lucerne, millet, acorn, walnut, almond, sesame, honey, haw and olive.

نوک و نیسک و ماش و برنجی دهنک دریتز و لوییا و فاسولیا و ماشه سپی و پاقله و

ساوهر و شهعریه و مهعکه رونی و شهکری کلۆ و میتوژ و کشمیش و کشمیشی ورد و

haw: گویژ

olive: زهیتون

weigh /weɪ/: کیشانه‌ی ده‌کا

10- Useful sentences concerned with talking to a tailor.

رسته‌ی به‌سوود که په‌یوه‌ستان به‌قسه‌کردن له‌گه‌ل به‌رگدروویکدا.

1- I want to have a suit made. دهمه‌وی قاتییک بدهم به‌کردن.

2- We have tweed, tartan, check, polka - dot, striped and fur.

قوماشی فه‌تاح پاشا و خه‌تی چوارگوشه و چوارگوشه‌ی دامه و خالخال و خه‌تی خه‌تی و فه‌رومان هه‌یه.

3- Plain white, patterned and flowered attract my attention.

سپی ساده و نه‌قش و نیگاردار و گولدار سه‌رنجم راده‌کیشن.

4- Roshna likes purple, mauve, crimson, maroon, beige, navy and turquoise.

رؤشنا هه‌زی له‌ ئه‌رخه‌وانی و ئه‌رخه‌وانی کال و سووری توخ و مارونی و بیجی و نیلی و پیروزه‌بییه.

5- Does this cloth shrink in water? ئایا ئه‌م قوماشه ده‌چپته‌ئو؟

6- Take my coat in by three inches.

سی ئینج له‌ چاکه‌ته‌که‌م بگره. (واته: سی ئینج بچووک‌ی بکه‌ره‌وه)

7- Shorten my nightgown by one inch.

یه‌ک ئینج رۆبه‌که‌ی شه‌وم بۆ کورت بکه‌ره‌وه.

8- Lengthen my trousers by two inches. دوو ئینج پانتول‌ه‌که‌م بۆ درتیز بکه.

9- When can I come for the first fitting? که‌ی ده‌توانم بیتم بۆ پرۆقه‌ی یه‌که‌م؟

10- Let me try this round - necked pullover on in the fitting room.

با ئه‌م بلووزه یه‌خه‌خره له‌ ژووری تاقیکردنه‌وه‌دا تاقی بکه‌مه‌وه.

11- This design has gone out of fashion. ئه‌م ته‌سمیمه‌ مۆده‌ی نه‌ماوه.

12- This design has come into fashion. ئیستا مۆده‌ی ئه‌م ته‌سمیمه‌یه.

tweed: قوماشی فه‌تاح پاشا

tartan: قوماشی خه‌تی چوارگوشه‌یی

check: قوماشی چوارگوشه‌یی وه‌کو بۆردی دامه

polka - dot: خالخال

striped: خه‌تی خه‌تی

fur: فه‌رو

Plain white: سپی ساده

patterned: نه‌قش و نیگاردار

flowered: گولدار

purple: ئه‌رخه‌وانی

mauve: ئه‌رخه‌وانی کال

crimson: سووری توخ

maroon: مارونی

beige: بیجی

navy /'neɪvi/: نیلی

turquoise: پیروزه‌یی

11- At a Beauty Salon جوانکاریدا له‌ سالتونیک‌ی

- What hairstyles do you like? چه‌زته‌ له‌ چ جوژه مۆدیلیکی قژه؟

I like short straight, long wavy, ponytail, fringe and parting.

هه‌زم له‌ کورته‌ی خاو و درتیزی شه‌پۆل و کلکی ئه‌سپ و په‌رچه‌م و له‌گه‌ل ئه‌و جوژه‌ی که ده‌کری به‌دوو به‌شه‌وه و له‌ ناوه‌پاستدا خه‌تی هه‌یه.

- Well, what styles does Gona like? ئه‌ی گو‌نا هه‌زی له‌ چ جوژه مۆدیلیکیه‌؟

- She likes long curly, layered, bun, cornrows and plait.

ئه‌و هه‌زی له‌ درتیزی لوول و قات قات و ته‌ماته و پیزی گه‌مه‌شامی و پرچه.

- How did Roshna wear her hair when she was twelve years old?

رؤشنا قژی چۆن لێ ده‌کرد کاتییک که ته‌مه‌نی دوانزه سال بوو؟

- She used to wear it in ponytail when she was twelve.

ئه‌و کاتییک که ته‌مه‌نی دوانزه سال بوو به‌عاده‌تی ده‌یکرد به‌کلکی ئه‌سپ.

- What hair colour do you prefer? چ رهنگیتکی قزت به لاوه په سهنده؟

- I prefer dark, fair, blonde and chestnut.

من مهیلو و ریش و کال و نالتونونی کال و که ستانیم به لاوه په سهنده.

- The coat you are wearing does'nt match your hair colour.

نه و چاکه تهی که له بهرتدایه له گهل رهنگی قزت ناگونجی.

- You're right, but this coat is not mine. It belongs to my mother.

تو راست ده کی، به لام هم چاکه ته هی من نییه. هی دایکمه.

- What perfume do you wear? چ بوئیک له خوت ددهی؟

- I usually wear Jasmine. من به عاده تی یاسه مهن له خوم ددهم.

.....

hairstyles: مودیلی قز

short straight: کورتی خا

long wavy: دریتی شه پؤل

ponytail: کلکی نوسپ

fringe = bangs: بهرچم

parting: نه و جزه ی که ده کری به دوو به شه وه و له ناوه راستدا خه تی هه به

long curly: دریتی لوول

layered: قات قات

bun: نه و جزه یه که له پشتی سه ره وه و ده کو ته ماته خر ده کرتته وه

cornrows: ریزی گه نه شامی

plait /plæt/: پرچ، که زی،

dark: مهیلو و ریش / بوز

fair: کال

blonde: نالتونونی کال / اشقر

chestnut: که ستانی / قاوه ییبه کی مهیلو و سووری توخ

match: ده گونجی / ریک ده که وی له گه لی / ینسجم مع

perfume: عه تر / بون

12- A list of the miscellaneous necessities and luxuries that people buy in the market daily

لیستیک له و پیداوستی و که مالیاته هه مه جزانه ی که خه لک روزانه له بازار دیکری

- spool of thread = bobbin = cotton reel: به کره

needle: دهرزی دروومان

safety-pin: دهرزی به خه / دهرزی سنجاق

sewing - machine needle: دهرزی مه کینه ی دروومان

knitting - needle: شیشی چین

shuttle: مه کوزک

thimble: کیس / داپوشه ریکی ستیله ده کرتته په نجه وه بو نه وه ی له کاتی دروومانی

ده ستیدا دهرزی نه چی به په نجه دا

tearful / قرته (جزرکه له دوگمه کاتیک که داده خری: popper = press stud = snap)

قرته یه ک ده کات)

zipper = zip: زنجیری داخستن

button: قوچه

hair - dye: بو یه ی قز

lipstick: قه له می لیو

rouge: سووراو

white face - powder: سپیاو

eye liner: مکیا جی ریش بو قه راغی چاو

eye shadow: مکیا جی رهنگا وره ننگ بو پیلووی چاو

face cream: کریمی چاو

mascara: مه سکه ره / ماده ده یه که دهری له برژانگ بو نه وه ریش و نه ستور و جوانی بکا

cosmetic: ماده ده ی جوانکاری بو ده موچاو یان شوینی تری له ش

tights: بهرگیکی ته سک و ته نک دهنووسی به له شدا و شپوهی نه ندانی له ش دهرده خا،

به نهریت له لایهن سه ماکهر و پاله وانه وه له بهر ده کری.

pants: شۆرتى ژېرەوہ
slip: ژېرکراسى ژنان
brassière = bra: سوخمەى مەمک
swimsuit: مایۆى مەلە بۆ ژنان
trunks: شۆرتى مەلە بۆ پیاوان
gloves: دەسکیش
gauntlets: جۆرېک لە دەسکیش لە کاتى ئېشوکارددا لە دەست دەکرى بۆ پارېزگارى دەست
rubber gloves: دەسکیشى لاستېک
oven gloves: جۆرېک لە دەسکیشى ئەستور لە مطبخ لە دەست دەکرى بۆ ئەوہى شتى گەرمى پى بگری و دەستت نەسووتى.
feeding bottle: بوتلېكى بچووکى پلاستېکىيە کۆتايىيەكەى مەمکەمژەى لاستېکى
پىتوہىە مندالى ساوا شىرى لىتوہ دەمژى
layette: تاقمى پىتوہىستىيەکانى مندالى تازە لە دايکبوو
tweezers: مووکیش
nail - cutters: مەکىنەى نىنۆک
nail brush: فلچەى نىنۆک
nail varnish = nail polish: بۆيەى نىنۆک
wick: پلېتە
lamp - wick: پلېتەى چرا
stove - wick: پلېتەى سۆيا
socks: گۆرەوى کورت
stockings: گۆرەوى درېژ
balaclava: جۆرە کلاوېکە بەشى زۆرى سەر و دەموچا و دادەپۆشىن
worrybeads: تەسبېح
rosary = chaplet: تەسبېحى سەلەواتدان

lighter: چەرخ
perfume: عەتر / بۆن
chewing - gum: بنېشت
lolly = lollipop = sucker: مژمژە، مەساسە
cotton - candy: شعر البنا / جۆرېکە لە شىرىنى وەکو لۆکەى شىکراوہبە
shaving cream: کرېمى رېش تاشىن
toothpaste: مەعجونى ددان
broom: گسک
bucket = pail: سەتل
vacuum cleaner = Hoover: گسكى کارەبا
mop: ماسىحە
funnel: رەحەتى
tongs: مەقاش
brazier: مەقەلى خەلوز
sifter = sieve: هېلەک
riddle: جۆرېکە لە هېلەک کونەکانى گەورەبە / کەو
tea - strainer: چا پالتىو
colander: سوچگى / پلاو پالتىو
rolling - pin: تىرۆک
bowl: قاپى قوول
plate: دەورى
dish: قاپ
tray: سىنى
basin: تەشت
saucer: ژېر پيالە

teacup: پيالہ
teaspoon: کہوچکی چا
teashop: چایخانہ
kettle: کتری
teapot: قوری
tomato paste: دوشاوی تہ ماتہ
samovar: سہ ماوہر
clothes - peg = clothes pin: جلگر
clothes line: تہ نافی جل
peeler: مقشرة / چہ قوی پاک کردن
pot: مہ نجهل
bread - box: مہ نجهلی نان
pressure cooker: مہ نجهلی بوخار
pan: تاوہ
saucepan: تاوہی قوول و دہسکدار سہری ہہ بی
frying pan: تاوہی شت سوورکردنہوہ
spit = skewer: شیشی گوشت برژاندن
grill: شہ بہ کہی گوشت برژاندن
washing - up liquid = liquid soap: سابوونی شل بو قاپ شتن
tin - opener: نامیری قوتوو ہہ لپچرین
scouring pad: پارچہ ٹیسفہنج یان لبادی زبر بو خاوتینکردنہوہ یان بو قاپ شتن
soap powder: سابوونی ہاردراو / تاید
deodorant: بوئبر
detergent: ماددہی ہاراو یان شل بو خاوتینکردنہوہ / منظف
shampoo: شامپو

carpet shampoo: شامپوی فہرش
bottle opener: نامیری بوتل ہہ لپچرین
ladle: کہوچکی گہورہ و قوول و دہسک درتیز بو چیشٹ تیکردن
iron: ئوتوو
ironing - board: میزی ئوتوودان
nail: بزمار
shoe tack: بزمار پیلاو
hard steel nail: بزمار پیلا
saw: مشار
hacksaw: مشاری ٹاسنبر
fretsaw: مشاری دروستکردنی نہقش و نیگار لہ تہختہی تہنک
file: برپہن
rasp: جوڑیک لہ برپہنی زبر بو سافکردن و پیککردنی دار
sandpaper: سمارتہ
plane: رہنہی دار سافکردن
vice = vise: گیرہ
hatchet: تہورزین / تہوری بچووک
axe: تہور
adze: تہشوی / شہ کرشکیتین
wrench: سکول سپانہ
hand - drill: دریلی دہستی
pliers: پلایس
screw: برغو
nut: سہمولہ
hammer: چہکوش

box of tissues: پاکه تیک کلینیکس
dustpan: خاکه نازی بچووک بۆ خۆلی ناومال/ اللقاطة
dustbin: ده بهی زیل
hose = hosepipe: سۆنده
blender: مه کینه یه کی کاره بابیییه بۆ تیکه لکردنی خوارده مه نی نهرم یان شل
grinder: مه کینه ی هارین
fridge = refrigerator: سه لاجه
freezer: مجمده
oven: فرین
washing - machine: غه ساله
cooker: ته باخ
primus: په ره میز
griddle: ساج
trivet: سیکوچکه
tripod: سیپا
dresser: دۆلاب یان میزی مطبخ بۆ قاپ و قاچاخ
cupboard: دۆلاب
wardrobe: که نتور
pillow: سه رین
pillow case = pillow slip: بهرگه سه رین
sheet: چه رچه ف
quilt: لیفته
blanket: به تانی
mattress: دۆشهک
towel: خاولی
loofah: لفکه

flannel: لفکه یهک که له قوماشی فانیله دروست کرابه
comb: شانیه
hairpin: ته وقه
insecticide: ده رمانی میرووکوژ/ مبیید الحشرات
weedicide = weed killer: ده رمانی له ناو بردنی گزوگیای بی که لک و زه ره رمه ند
lamp: چرا
lantern: چرا ی فانوس
mantle: ۱- عه با ۲- توژی چرا
headscarf: سه ره پۆش
shawl: له چک / سه ره پۆشی گه وره
lamp - chimney: بلووری چرا
lawnmower: مه کینه ی چیمه ن برین / جزارة العُشب
tape: ۱- شریتی تو مار کردنی ده نگ و وینه ۲- تیپ
blank tape: شریتی به تال: واته هیچی له سه ر تو مار نه کرابه
insulating tape: تیپی کاره با
sellotape = Scotch tape: تیپی ئاوی / تیپی روون
wite - out = correction fluid: هیبری کوژاندنه وه (مادده یه کی سپیییه به کاردی بۆ کوژاندنه وه ی هه له بۆ نه وه ی سه ره له نوێ هه له که به راستی بنووسریته وه)
biro = ballpoint: قه له م جاف
stapler: مه کینه ی ده رزی
staple: ده رزی مه کینه
stationery: قرتاسیه
pencil sharpener: قه له م داده ر
marker: جوژه قه له میتیک نووکیکی نه ستووری لبادی هه یه به کاردی بۆ دیاریکردن
high lighter: جوژه قه له میتیک به ره نگی گه ش و رووناک ده نووسی
paper clip: کلیپی کاغه زگرتن

pin: دهرزی سهرخړې / دېوس
 hole punch = punch: مه كينهى كونكردنى كاغهز و چهرم
 clothes - hanger = hanger: عه لاگهى جل
 curtain: په رده
 underwear: جلويه رگى ژيره وه
 V - necked cardigan: بلووزى يه خه هه وتى قوچچه دار
 jeans = denim: پانتولى كابو
 waistcoat: هيله ك
 turtleneck = poloneck: بلووزى ملدار
 jacket: قه مسه له
 raincoat: قاپوتى باران
 overcoat: پالتو
 apron: سه دريه
 pinafore = pinny: سه دريهى بى قول
 bib: به روانكهى منداډ
 watchband: قايشى سه عات
 watch glass: شووشهى سه عات
 winder: قورميشى سه عات
 high - heeled shoes: پيلاوى پاژنه بهرز
 low - heeled shoes: پيلاوى پاژنه نرم
 slippers: پيلاوى سووك / نه عمل
 flip - flops: نه عمل
 sandals: پيلاوى هاوينه
 stilettoes: پيلاوى پاژنه بهرز و باريكى ژنانه
 trainers = sneakers = tennis shoes: كالهى وه رزش
 football boots = cleats: پيلاوى يارى توپى پي

clogs: قاپقاپ
 shoelace: قه بيتانى پيلاو
 hooded jacket: قه مسه لهى كلاودار
 hood: ۱- جوړه كلاويك كه سهر و مل داده پوشى ۲- چادري توتومبيل
 jacket with detachable hood: قه مسه له يه ك بتوانى كلاوه كهى لى بكه يته وه
 cap: شه بقه
 helmet: خوزهى سهر باز
 beret /'beret/: بيترى سهر باز
 cowboy hat: كلاوى كايوبى
 glasses: چاويلكه
 goggles: جوړيكه له چاويلكه چاو له هه وای توند و له خوډ ده پاريزى
 carpet: فهرش / مافوور
 rug: بهر
 felt: لباد
 linoleum: كومبار
 doormat: حه سيري بهر ده رگا
 hubble - bubble = hookah: نيترگه له

13- At a Restaurant له چيستخانه يه كدا

- May I take your order, sir? بهر پيز روخسه ت هه يه بز انم چى ده فهرمووى؟

- Let me read the menu. با ليستى خوار دنه كان بخوئينمه وه.

Appetizers: cherry, tomato soup, melon.

نه و شتانهى كه نار هزووى خوار دن زياد ده كهن: گيلاس، شلهى ته ماته، كاله ك.

Main course: roast beef, steak, mixed grill, pizza, cheese and tomato roll.

خوار دنى سهره كى له ژه مدا: گوشتى گا بهر ژاوى، پارچه گوشتى نهرمه، برژاوى تيكه له، پيژه، له فهى په نير و ته ماته.

Desserts: Fruit, apple pie, fruit cocktail, custard.

شیرینی دواى ژهم: میوه، سیوی برژاو له ناو هه ویردا، تیکه لهی میوهی هه مه جۆر، کاسته ر.

- Have you chosen something, sir? ? بپرئیز، ئایا شتیکت هه لبرژاردوو؟

- Yes, bring me cheese and tomato roll, please.

به لئى به یارمه تی خۆت له فهی په نیر و ته ماته م بۆ بیته .

- And to follow? چی ده که ی به دوایدا؟

- Just a cup of coffee. ته نها کوپتیک قاهه .

.....

لیستی خواردنه کان: menu

appetizer: مُشهي / ئه و شته ی که ئاره زوی خواردن زیاد ده کا

cherry: گیلای

melon: کالهک

main course: خواردنی سه ره کی له ژهمدا

roast beef: گوشتی گا به برژاوی

steak: پارچه گوشتی نهرمه

mixed grill: برژاوی تیکه له

pizza: پیزه (جۆره خواردنیکه پیکدیت له په نیر و ته ماته و سه وزه و گوشت له سه ر کولتیره)

desserts: شیرینی دواى ژهم

pie: پای (جۆره خواردنیک پیکدیت له میوهی برژاو له ناو هه ویردا)

fruit cocktail: تیکه لهی میوهی هه مه جۆر

14- Talking to a Lawyer قسه کردن له گه ل پارێزه ریکدا

- Excuse me sir, I want to sue my husband for bigamy.

به یارمه تی خۆت به پرئیز، من ده مه وی ده عوایه ک له سه ر میرده که م قه یید بکه م چونکه ژنیکی تری ماره کردوو و له هه مان کاتدا منیش ژنی ئه وم.

- Do you have any documents to prove that?

ئایا هیج به لگه نامه یه کت هه یه بۆ سه لماندنێ ئه وه؟

- I've got a marriage certificate proving that he has married another woman.

پروانامه یه کی ماره کردنم ده سته و تووه ئه یسه لینی که ئه و ژنیکی تری ماره کردوو.

- What do you want him to do now? ئیستا تو ده ته وی ئه و چی بکا؟

- I want him to divorce me after granting me all my own legal rights. I've lost confidence in him and I no longer want to be his wife even if he divorces his other wife.

من ده مه وی ئه و من ته لاق بدا دواى ئه وهی که هه موو مافیکی یاسایی خۆم پئ ده به خشی. من با وه ریم به و نه ماوه و له م کاته به دووه نامه وی ژنی ئه و بم ته نانه ت ئه گه ر ژنه که ی تریشی ته لاق بدا.

- All right, write an application and attach it to the marriage certificate. I'll do my best to defend you.

باشه، داواکارییه ک بنوسه و بینوسیته به پروانامه ی ماره کردنه که وه من ئه و په ری هه ول ده ده م به رگریت لئ بکه م.

- Thanks a lot. زۆر سوپاس.

- Not at all. شایه نی نییه .

.....

sue: ده عواى له سه ر قه یید ده کا

bigamy: تاوانی هه بوونی دوو پیاو یان دوو ژن له یه ک کاتدا

document: به لگه نامه

certificate: پروانامه

divorce: ته لاقی ده دا

grant: پئی ده به خشی

legal: یاسایی

confidence: باوه ر/ متمانه (ثقه)

application: داواکاری

15- Some words and phrases concerned with the court

هندی وشه و فریز که په یوه ستن به دادگاوه

court of first instance: دادگای به رایې / محكمة البداية
court of Appeal: دادگای تېهه لچوونه وه / محكمة الاستئناف
court of cassation: دادگای پېداچوونه وه / محكمة التمييز
notary = notary public: دادنوس / كاتب العدل
courthouse: خانه ی داد / دار العدل
courtroom: هوټلی دادگا / قاعة المحكمة
court - martial: دادگای سهریازی / محكمة عسكرية
court of inquiry: دادگای لیکولینه وه ی سهریازی / مجلس التحقيق العسكري /
محكمة تحقيق عسكرية
juvenile court: دادگای نهوجه وانان / محكمة الاحداث
law of nations: یاسای نیوده ولته تی. القانون الدولي
penal code: یاسای سزاگان / قانون العقوبات
supreme court: دادگای بالا / المحكمة العليا
criminal investigation department (C. I. D): به شی لیکولینه وه ی تاوانکاری /
قسم التحقيقات الجنائية
criminal procedural law: یاسای دادبېنی تاوانکاری / قانون المرافعات الجنائية
de jure recognition: دانپېنانی یاسای / اعتراف قانوني
legislative power: دهسه لاتی یاسادانان / السلطة التشريعية
legitimate excuse: بیانوی شهرعی / عذر شرعي
legitimate marriage: ماره پرېنی شهرعی
illegitimate marriage: ماره پرېنی ناشرعی
illegitimate: زوټل / نغل
prerogative: مافی سهریشکی / حق الامتياز
good offices: هولو خیرخوازه کان / المساعي الحميدة

official documents: به لگه نامه په سمییه کان / الوثائق الرسمية
statutory limitation: ماوه ی یاسای / المدة القانونية
social control: چاودیری کومه لایه تی / الرقابة الاجتماعية
crown cases: دادبېنی تاوانکاری (له یاسای ئینگلیزیدا) /
المرافعات الجنائية (في النظام الانكليزي)
deed of mortgage: گریه سستی بارمته / عقد رهن
definitive decree: بریاری کوټایې / حکم النهائي
attorney: جیگری داواکاری گشتی / المدعي او النائب العام
dowry: ماره یې / مَهْر
amendment: هه مواردنی یاسا / تعديل قانون او تعديله
to pass amendment: بریاری هه مواردن دهرده کا / يقر تعديلاً
text of amendment: دهقی هه مواردن / نص التعديل
debenture holder: هه لگری سهم / حامل السهم أو السند
frozen debets: قهرزه راگیراوه کان / ديون مجمدة
penal servitude: کاره گرانه کان / الاشغال الشاقة
protocol book: سجل التشريعات
duality of laws: دووړووی یاسا / ازدواج القوانين
family court: دادگای کاروباری خیزانی / المحكمة الشؤون العائلية
International court of Justice: دادگای دادی نیوده ولته تی / محكمة العدل الدولية
magistrate court: دادگای سزا / محكمة الجزاء
chief justice: سهرؤکی دادگا / رئيس المحكمة
municipal court: دادگای ناوخو / محكمة المحلية
peace court: دادگای پیکهاتنه وه / محكمة الصلح
court of justice: دادگای داد / محكمة العدل
court of justiciary: دادگای تاوانه گه وره کان / محكمة الجنايات الكبرى
court of personal statute: دادگای باری که سی / محكمة الاحوال الشخصية

court of reporter: نووسه‌ری وردببینی دادگا / کاتب ضبط المحكمة
 court of session: دادگای گه‌وره / محكمة كبرى
 court of small cases: دادگای كيشه بچو كه كان / محكمه القضايا البسيطة
 prize court: دادگای ده‌سكه‌وته كان / محكمة الغنائم
 probate court: دادگای سپارده و ميراث / محكمة الوصايا والموارث
 religious court: دادگای ثابني / محكمة دينية / محكمة شرعية
 nullify = invalidate = cancel: به تالی ده‌کاته‌وه / له‌غوی ده‌کا / يلغى
 to withdraw an action: واز له داواکهي ديتني / يسحب دعواه
 record of the court: کونووسی دادگا / محضر المحكمة
 patriarchy: ياسايه‌کي کومه‌لايه‌تبييه که تتييدا ده‌سه‌لاتي ته‌واو به‌ده‌ست پياوه‌ويه
 matriarchy: ياسايه‌کي کومه‌لايه‌تبييه که تتييدا ده‌سه‌لات زياتر به‌ده‌ست ژنه‌ويه له‌وهی
 که به‌ده‌ست پياوه‌وه بيت
 proxy marriage: ماره‌برين به‌وه‌کاله‌ت / الزواج التوكيلي
 exchange women in marriage: ژن به‌ژن / زواج الشغار
 spouse: هاوسه‌ر
 single: که‌سيک که ژنی نه‌هينابي / اعزب
 widow: بيتوده‌ژن
 widower: پياويک ژنه‌کهي مردبيج يان ته‌لاقي دابن و ژنی تري نه‌هينابي
 give somebody power of attorney: که‌سيک ده‌کا به‌وه‌کيلي ره‌سمی
 traditional marriage: ماره‌برينيتک به‌پيتي عورف و عاده‌ت کرابن / الزواج العرفي
 son - in - law: زاواي که‌سيک (واته: ميتردي کچه‌کهي)
 father - in - law: خه‌زور
 mother - in - law: خه‌سور
 daughter - in - law: بووکي که‌سيک (واته: ژنی کوره‌کهي)
 uncle: مام
 cousin: تاموزا

maternal uncle: خال
 grandson: کوره‌زا يان کچه‌زا نه‌گه‌ر کور بيت
 granddaughter: کوره‌زا يان کچه‌زا نه‌گه‌ر کچ بيت
 grandmother: نه‌نک
 grandfather: باپير
 wife: ژنی که‌سيک
 husband: ميترد
 brother - in - law: ۱- برای ميترده‌کته يان برای ژنه‌کته
 ۲- ميتردي خوشکه‌کته
 ۳- ميتردي خوشکي ميترده‌کته
 ۴- ميتردي خوشکي ژنه‌کته
 ۱- خوشکي ميترده‌کته
 ۲- خوشکي ژنه‌کته: sister - in - law
 ۳- ژنی براه‌کته (براژنت)
 ۴- ژنی برای ميترده‌کته
 ۵- ژنی برای ژنه‌کته (ژنی ژن براه‌کته)

.....
 great - grandson: کوره‌زا يان کچه‌زا نه‌گه‌ر کور بيت
 great - granddaughter: کوره‌زا يان کچه‌زا نه‌گه‌ر کچ بيت
 niece: برازا يان خوشکه‌زا نه‌گه‌ر کچ بيت
 nephew: برازا يان خوشکه‌زا نه‌گه‌ر کور بيت
 great - niece: برازازا يان خوشکه‌زازه‌گه‌ر کچ بيت
 great - nephew: برازازا يان خوشکه‌زازه‌گه‌ر کور بيت
 great - grandfather: باوکي باپير
 great - grandmother: دايکي نه‌نک
 aunt: پور
 grandaunt: پوروي باوک يان داوک
 bride: بووک
 groom = bride groom: زاوا
 bride and groom: بووک و زاوا

16- On the Phone لهسەر تهلهفون

- Black pool 65507.

- Hallo. Tom speaking. Is Sheelan there, please?

ههلهو. تۆم قسه دهكا. بهيارمه تي خۆت، ئايا شيلان لهوييه؟

- Hang on a moment. تۆزتيك چاوهرواني بکه.

- Sorry, but she's out. بهداخهوه چوهته دهرهوه.

- Could you tell her I rang? ئايا دهتواني پتي بلتي من تهلهفونم بۆ کرد؟

- Certainly. بالتاكيدي.

.....
تهلهفون دهكا: phone = telephone = call = ring:
چاوهرواني بکه: hang on:

17- Sentences and Experssion Concerned with phone calls

ئو رسته و دهستهواژانهي که پهيوهستن بهتهلهفونکردنهوه

1- I want to make an A. D. C., personal call to 570331, please.

بهيارمه تي خۆت دهمهوي تهلهفونتيكي بکهم بۆ 570331 A. D. C. کهسي.

A. D. C. = advise duration and charge.

«A. D. C.» ماناي وايه دواي تهواکردني قسهکردن بهتهلهفون کاربهدهستي تهلهفونات تهلهفونت بۆ دهکاتهوه و ئاگادارت دهكا دهربارهي ماوهي قسهکردن و کرتيکه.

2- Who do you want to speak to? دهتهوي لهگهڵ کتي قسه بکهي؟

3- The line suddenly went dead. لهپر خهت نهما.

4- Shaho called me from Britain. شاهۆ له بهريتانياوه تهلهفوني بۆ کردم.

5- Line engaged. خهت مهشغووله.

6- On the line. لهسهر خهته.

7- Pick up the phone. It is rining. تهلهفونهکه ههنگره. جهرهس لي دهدا.

8- Please, ring me up at 6 a.m.

بهيارمه تي خۆت، سهعات شهشي سهرله بهياني تهلهفونم بۆ بکه.

9- I don't want to go into details on the phone.

من نامهوي له تهلهفوندا دريژه بهقسه بدهم.

10- Don't ring off! I haven't finished my speech yet.

کوتايي بهگفتوگوئي تهلهفوني مههينه! من هيشتا قسهکهمم تهواو نهکردوه.

11- I got cut off while I was speaking to him.

کاتيک که من قسهم دهکرد لهگهڵ ئهوه لهناکاو خهت برأ.

12- Phone call for you, Bnar. Answer it.

تهلهفون بۆ تويه، بنار. وهلامي بدهرهوه.

13- Try the ambulance service again. It was busy when I called.

دوو باره ههولبده راژهي فرياکهوتن وهريگري. کاتيک که من تهلهفونم کرد مهشغوول بوو.

14- You can call back later. دهتواني له دواييدا تهلهفون بکه يتهوه.

15- I made a collect call to my fater.

من بهجۆرتيک تهلهفونم کرد بۆ باوکم که ئهوه پارهي تهلهفونهکه بدا.

16- Call me collect. تهلهفونم بۆ بکه خۆم پارهي تهلهفونهکه ددهم.

17- I always reverse the charges when I phone my parents.

کاتيک که تهلهفون بۆ باوک و دايکم دهکهم ههموو جاري پارهي تهلهفونهکه دهخهمه سهه ئهوان.

reverse the charges.

پارهي تهلهفونهکه بخهيهته سهه ئهوه کهسهي که تهلهفوني بۆ دهکهي.

18- He's still on the phone. ئهوه هيشتا لهسهر تهلهفونه.

19- Peopel call him up from all over the world to get advice and information.

خهڵک له ههموو شوپينيكي جيهانهوه تهلهفون بۆ ئهوه دهکات بۆ دهستکهوتني ئامۆزگاري و زانياري.

20- She became angry and slammed the phone down on him.

ئهو تووره بوو و تهلهفونهکهي لهسهر داخست.

18- Games and Sports یاری و ورزش

- Jalal is fond of backgammon, draughts, dominoes, chess, ping - pong, badminton, basketball, baseball, skipping, volleyball, cricket, the hurdles, the pole vault, the javelin, the discus, the high jump and the long jump.

جهلال نارەزوی له تاوله و دامه و دۆمینه و شه ترنج و تینس و ریشه و باسکه و بهیسبۆل و پەتپەتین و باله و کریکیت و بازدان بەسەر بەرہەست و بازدان بەدار و ڕم هاویشتن و قورس هاویشتن و بازی بەرز و بازی درێژە.

- Roshna's favourite sport is swimming.

ئەو یاریبەیی که ڕۆشنا زۆر نارەزوی لێبە مەلەکردنە.

- Yadgar likes chin - up but Gona likes gymnastics.

یادگار نارەزوی له یاری خۆهەلۆاسینە بەلام گۆنا نارەزوی له جیمناستیکە.

- Waran is interested in hide - and - seek. . واران نارەزوی له چاوشارکێبە .

- The British and the Kurds like soccer.

بەریتانیبەکان و کوردەکان نارەزویان له یاری تۆپی پێبە .

- Jack gambled all his winnings on the races.

جاک هەموو ئەو پارەبەیی که بردبووبەوه کردی بەقومار له پێشبرکیتی ئەسپدا .

- I like neither skiing nor skating.

نە نارەزوم له یاری خلیسکانی سەر بەفرە و نە خلیسکانی سەر بەستەلەک .

- Can you play a tambourine? ئایا دەتوانی دەف لێ بەدی؟

- A shepherd can blow a pipe. شوان دەتوانی شمشال لێ بەدا .

- The picnickers tipped the drummers, the percussionists and the clarinetists.

سەیرانکەرەکان بەخشیشیان دا بەدەهۆلژەن و تەپلژەن و کلارینیت لێدەرەکان .

- Bnar can play a violin but he can't blow a clarinet.

بنار دەتوانی که مانچە لێ بەدا بەلام ناتوانی کلارەنیت لێ بەدا .

- Germany won by six goals to three against France.

ئەلمانیا بە شەش گۆل بەرامبەر بە سێ لە فەرەنسای بردهوه .

- The winners and the losers shook hands with each other.

براوهکان و دۆراوهکان لەگەڵ یەکتەدا تەوقەیان کرد .

- The result of the football match was a draw.

ئەنجامی یاری تۆپی پێکە یەکسان بوو .

- Kids enjoy slides and swings. منداڵان خلیسکێنە و جۆلانەیان پێ خۆشە .

- I do aerobics twice a week to strengthen my heart and lungs.

من هەفتەى دووجار وەرزشی هەوایی دەکەم بۆ ئەوهی دڵم و سیبەکانم بەهێز بکەم .

- I hate wrestling, boxing, fencing and judo.

من ڕقم لە زۆرانبازی و بۆکسین و شمشیربازی و جۆدۆبە .

- Athletes can keep fit by jogging and going on a diet.

وەرزشوانان دەتوانن بەراکردنی لەسەرخۆ و ڕێجیمکردن تەندروستی جەستەیبیان باش بکەن .

- I often climb mountains and go walking so as to stay in shape.

من زۆرجار بەسەر شاخدا سەردهکەوم و دەچم بۆ پێاسە بۆ ئەوهی تەندروستی جەستەیبیم باش بێت .

- Press - ups and chin - ups are good exercises.

شناو و خۆهەلۆاسین ڕاهینانی وەرزشی باشن .

- Heads or tails? بەشیر یان بەخەت؟

19- Asking for Change داوا بکەى پارەت بۆ ورد بکەنەوه

- Sorry to trouble you, but could you change a pound for me?

بیووره ئیزعاجم کردی، ئایا دەتوانی پاوهنیکم بۆ ورد بکەیتەوه؟

- Do you want coppers or silver? پارەى مست دەوێ یان زیو؟

- Silver, please. زیو، بەیارمەتیت، زیو .

9- I want to catch the next plane. دهمهوی فریای فرۆکه‌که‌ی تر بکهوم.

10- How much is a single ticket?

تیکتی یهک سهر به‌چه‌نده؟ (واته: تهنها رۆیشتن بۆ ئه‌و شوپنه)؟

11- How much is a return ticket?

تیکتی ههر دوو سهر به‌چه‌نده؟ (واته: رۆیشتن و گهرانه‌وه).

12- Where does the plane land? له کوی فرۆکه‌که‌ دهنیشیتته‌وه؟

13- You must have your nationality certificate and your identity card on you.

پیتویسته بروانامه‌ی جنسییه و ناسنامه‌ی خۆت پین بپ.

14- You have to wait in the departure lounge.

پیتویسته له ناو ژووری گهشتدا چاوه‌روانی بکه‌ی

15- Could you cash this traveller's cheque, please?

به‌یارمه‌تی خۆت، ئایا ئه‌م چه‌کی گهشتگهره‌م بۆ ده‌که‌ی به‌پاره‌ی کاش؟

16- I like travelling by a through train.

حه‌ز ده‌که‌م به‌شه‌مه‌نده‌فه‌ری راسته‌وخۆ گهشت بکه‌م.

17- I hate travelling by sea. رقم له گهشتی ده‌ریایه.

18- I prefer air travel to sea travel.

من گهشتی ئاسمانی به‌باشتر ده‌زانم له گهشتی ده‌ریا.

19- Goodbye, Bako. Have a nice trip. خواحافیز باکو. سه‌فه‌رتیکی خۆش.

Thank you. Goodbye. خواحافیز. سوپاست ده‌که‌م.

20- Let's travel by metro. با به‌میترو گهشت بکه‌ین.

21- How much is the fare? کریتی گهشته‌که چه‌نده؟

22- How much is the return fare to London?

ئایا کریتی رۆیشتن و گهرانه‌وه چه‌نده بۆ له‌ندهن؟

23- The taxi fare is on me. کریتی ته‌کسییه‌که له‌سه‌ر منه.

24- Let's go Dutch. با ههرکه‌سه‌و پاره‌ی خۆی بدا (واته: ویرنییه).

invalid: کاری پین نا‌کری، ناخوا/ لاغ

valid: کاری پین ده‌کری، ده‌خوا/ ساری المفعول

tourist visa: فیزه‌ی گهشتیاری / تأشیره‌ی سیاحیه

transit visa: فیزه‌ی عبور

entry visa: فیزه‌ی دخول

exit visa: فیزه‌ی ده‌رچوون / فیزه‌ی خروج

re-entry visa: فیزه‌ی گهرانه‌وه / تأشیره‌ی عوده

tourist class: الدرجه‌ی السیاحیه (هه‌رزانه‌ترین تیکتی سه‌فه‌رکردن به‌فرۆکه، پاپۆر یان شه‌مه‌نده‌فه‌ر)

economy class: هه‌رزانه‌ترین په‌لی سه‌فه‌رکردن

baggage handler: هه‌لگری جاننا و که‌لوپه‌لی گهشت

through train: شه‌مه‌نده‌فه‌رتیک راسته‌وخۆ ده‌تبا بۆ ئه‌و شوپنه‌ی که ده‌ته‌وی به‌پین ئه‌وه‌ی له‌ریگا‌دا به‌وستن و بچیتته‌ سه‌ر شه‌مه‌نده‌فه‌ری تر.

24- Taking a Taxi به‌کرگرتنی تاکسی

- The American Embassy, please. I have to be there by 10 a.m. به‌یارمه‌تی خۆت بۆ بالیۆزخانه‌ی ئه‌مه‌ریکا. پیتویسته کاتژمێری ده‌ی سه‌رله‌به‌یانی له‌وی بپ.

- I'll do my best to take you there in time.

ئه‌وپه‌ری هه‌ول ده‌ده‌م له‌ کاتی دیاریکراودا بتگه‌به‌مه‌ ئه‌وی.

- This is the American Embassy, sir. You've still got five minutes to spare.

به‌پێز، ئه‌مه‌ بالیۆزخانه‌ی ئه‌مه‌ریکایه. هه‌یشتا پینچ ده‌قیقه‌ت ماوه بۆ کاته‌که.

- Thanks a lot. Here is £ 8. You can keep the change.

ژۆر سوپاس. فه‌رموو ئه‌وه هه‌شت پاوه‌ن. ده‌توانی باقیه‌که‌ی هه‌لگری بۆ خۆت.

25- On a Bus (واتا: لاناو پاسدا)

- Does this bus go to the art gallery?

ئایا ئەم پاسە دەچی بۆ ھۆلی دەرخستنی شتی ھونەری؟

- No, you'll have to get off at the third stop and take a 192.

نەخپەر، دەبی لە شوێنی وەستانی سێیەمدا داہەزیت و بە پاسی ۱۹۲ برۆی.

- Thanks a lot. زۆر سوپاس.

- Never mind. شاہینی نییە.

26- Tea - time کاتی چا خواردنەرە

- Would you care for a cup of tea? ئایا ھەز دەکەیت کۆپیک چا بخۆیتەو؟

- Yes, I'd love one if it is not too much trouble.

بەئێ ھەزەم لێیە ئەگەر زۆر عەزەبەت نەبێ.

- How do you like it? چۆنت ھەز لێیە؟

- A strong one with a dash of milk and two lumps, please.

بە یارمەت خۆت، خەست بێت لە گەڵ تۆزیک شیر و دوو کڵۆ شەکر.

27- At a lunch لە نانخواردنیکێ نیوہرۆدا

- Have some more chicken. فەرموو ھەندیکێ تر مریشک بخۆ.

- No, thanks. I'm on a diet. نەخپەر، سوپاس. من رێچیم دەکەم.

- Please do. You've hardly eaten anything.

دەفەرموو بخۆ. تۆ زۆر کەمت خوارد.

- The chicken is delicious, but I needn't eat more.

مریشکە کە بە تامە بەلام پێویست ناکا زیاتر بخۆم.

28- Making an Appointment دیاریکردنی کات بۆ چاوپێکەوتن

- Can the personnel manager see me at 10:30 tomorrow?

ئایا بەرپۆشەری خۆبەتی (مدیر الذاتية) دەتوانێ سبەینی کاتژمێری دە و نیو بمبینی؟

- Sorry, but he will be busy till 11. بەداخووە، ھەتا کاتژمێری یانزە سەرقالە.

- How about 11:30? ئەو کاتژمێر یانزە و نیو چۆنە؟

- Yes, he's free then. باشە، لەو کاتەدا دەستی بەتالە.

29- Finding a Job دۆزینەوێ نیشیک

- Have you any vacancies for part - timers?

ئایا جێی بەتالان ھەیە بۆ کەسانیک کە بەشە کاتی کار بکەن؟

- What kind of job would you like to do?

ئایا ھەزەت لە چ جۆرە نیشیکە بیکەیت؟

- A hotel job of some sort. جۆریک لە نیشی ئوتیل.

- Have you ever done anything similar?

ئایا تۆ ھەرگیز نیشیکێ لەو جۆرەت کردووە؟

- Not so far, no. نەخپەر تا ئیستا نەمکردووە.

- Fill in this form and I'll let you know if anything turns up.

ئەم فۆرمە پر بکەرەو و من ئاگادارت دەکەم ئەگەر ھەچ شتیک بەرپێککەوت ھەلبکەوێ.

30- Useful sentences concerned with travelling and car problems

رستەیی بەسوود کە پەریوەستان بەگەشتکردن و گرتنی ئوتومبیلەو

1- I want to take a taxi. دەمەوێ تەکسی بگرم.

2- Flag down a taxi, please.

بە یارمەتی خۆت، ئیشارەت بەدە بە تەکسیبەک با راوەستێ.

3- Take me to the municipality office, please.

بە یارمەتی خۆت بمبە بۆ فەرمانگەیی شارەوانی.

4- I'm in time. لە کاتی دیاریکراوی خۆیدا گەشتووم.

5- I'm ten minutes late. دە دەقیقە دواکەوتووم.

6- I'm tip taxi drivers all the time.

من ھەمیشە بەخشیش دەدەم بە شوپێرانی تەکسی.

7- How much is the fare? کرټکه چه نده؟

8- How many fares did you have this morning?

نهم به یانییه چند نه فرت هه بوو؟

9- your car needs lubrication. سه یاره کهت پیوستی به رۆنکردن هه یه.

10- Ardashir was punished for exceeding the speed limit.

نهرده شیر سزا درا له بهر هوئی به زاندنی سنووری خیرایی.

11- If you commit traffic offences, you'll be fined.

نهمگر سه ریچی بکه ی له یاسای هاتوچۆدا جه زات لی ده سه نری.

12- A driver must fasten his seat belts and carry his driving - licence before he starts driving.

پیوسته شو فیر قایشی نهمان به سستی و مؤله تی لیخو رین هه لگرتی پیش نه وه ی ده ست بکا به لیخو رین.

13- Check that the plug has not come loose. بزانه پلاکه که بهر نه بووه.

14- Slow down at flyovers and bends.

خیرایی کهم بکه ره وه له لوفه و پردی جاده بردا.

15- There are some small dents and scratches in your car.

هه ندی قویانی بچووک و شوخت به سه یاره که ته وه یه.

16- The dumper - truck swerved and turned over.

که لابه که له پر لای دا و وه رگه را.

17- The child hitch - hikes every day.

هموو رۆژی منداله که به خو رایی سواری ئوتومبیل ده یی.

18- Which train do I take for Victoria? به چ شه مه نه فرتیک برۆم بو فیکتوریا؟

19- Must I change trains?

نایا پیوست ده کا شه مه نه فرت بگورم؟ (واته: له ریگادا به ره و نه شوینه له شه مه نه فرتیک دابه زم و سه ریکه وم بو سه ر شه مه نه فرتیک تر).

- No, it's a through train.

نه خیر، نهمه شه مه نه فرتی راسته و خو یه. (واته: راسته و خو ده تبا بو نه و شوینه به یی نه وه ی دابه زیت و سه ریکه وی بو سه ر شه مه نه فرتی تر).

20- How long dose it take to travel from here to Paris by air?

نایا چند کات ده خایه نی لیره وه گه شت بکه ی بو پاریس به فرۆکه؟

21- Get on. سه رکه وه.

22- Where shall I get off? له کوئی دابه زم؟

23- When do we get there? که ی ده گه یه نه وئی؟

24- How far is it from here to London? نایا دووری نیوان ئیره و له ندهن چه نده؟

25- You don't need to brake at every bend.

پیوست ناکا له هموو لوفه یه کدا برتیک بکه ی.

26- You have a puncture on the right front wheel.

تایه ی لای راستی پیشه وه ت په نچه ره.

27- Your left back wheel is flat. تایه ی لای چه پی داووت فش بووه ته وه.

28- Try to reverse into a parking space.

هه ولبده به به گ بچیته ناو شوینیکی وه ستانی ئوتومبیله وه.

29- Hoot the horn. هو رن لی بده.

30- Your right back wheel is wobbling.

تایه ی لای راستی داووت ده له قی. (واته: برغوه کانی شل بووه و یاری ده کا).

31- We've run out of petrol. سووته مه نیمان پی نه ماوه.

32- Detour ahead. لادانی کاتی له پیشه وه هه یه.

33- Slow down! The road is winding, steep, wet and slippery.

خیرایی کهم بکه ره وه! جاده که پیچاویچ و لیژ و تهر و خلیسکه.

34- The wheel is rubbing on the mudguard.

تایه که له چه مه لغه که ده خشی. (واته: له کاتی سوورانده ودا به ری چه مه لغه که ده که وی).

35- Recharge your battery. پاتریه کهت شه حن بکه ره وه.

- It has been discharged. شهحنی تپدا نهماوه .

36- The double - decker went over the dimple and jolted us.

پاسه دووقاته که بهسه تاسه که دا رویشته و رایته کاندین.

tip: بهخشیش ددها

۱- کرتی ته کسی، پاس، فرۆکه... هتد. ۲- نهفهری ته کسی. fare:

lubrication: روئکردن

exceed: له سنووری خۆی دهردهچن / ته جاوهز دهکا

offences: سه ریچی کردن له یاسا / مخالفات

fine: جهزای لی دهسینن / یغرام

seat belt: قایشی ئه مان

driving - licence: موئه تی لیخوړین / ئیجازه ی سیباقت

loose: کراوه / بهربوو

flyover = overpass: بهرزه پرد، پردی جاده بر

bend: لؤفه

dent: قویان

scratch: شوخت / رویشان

dumper - truck = tipper: گه لابه / الشاحنه القلابه

swerve: له پر لا ددها / دهست دهسکینیتته وه

hitch - hike: به خوړایی سواری سه یاره ده بن

flat: فش بووه ته وه / هه وای تپدا نهماوه

reverse: به بهگ دهگه ریته دواوه

wobble: ده له قی / له قه له ق دهکا

detour = diversion: لادانی کاتی / تحویل مؤقت

winding: پیچاوپیچ

steep: لیژ

slippery: خلیسک

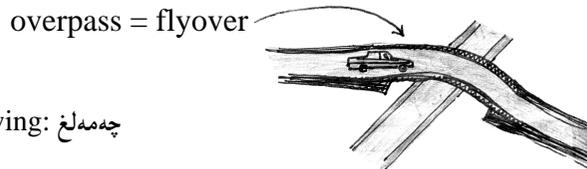
mudguard = fender = wing: چه مه لغ

recharge: شهحنی ده کاته وه

double - decker: پاسی دووقات

dimple: تاسه / چال له ناو جاده دا

jolt: رای ده ته کینن / هه لی ده ته کینن

31- Television

- Is there anything worth watching on the other channel?

ئایا له که ناله که ی تر دا هیچ شتی که هه یه شایه نی سه رنجدان بیت؟

- I think there is a documentary film. و ایزانم فیلمی به لگه نامه یی هه یه .

- Do you mind if we switch over? ئایا بیت ناخۆشه نه گه ر بیگۆرین؟

- Do'nt you want to see part three of the serial?

ئایا تو ناتهووی سه یری به شی سییه می زنجیره که به کی؟

- I prefer a documentary film to the serial.

من فیلمی به لگه نامه ییم پی باشته له زنجیره که .

32- Asking about the time پرسپار کردن دهریاری کات

- What time is it? کاتژمیر چه نده؟

- It's ten thirty. ده و نیوه .

- I think your watch is five minutes ahead.

و ایزانم کاتژمیره که ت پینج دهقیقه له پیشه .

- What about yours? Is it accurate? ئه ی ئه وه ی تو چۆنه؟ ئایا ته واوه؟

- Mine is not accurate, too. It's three minutes slow.

ئه وه ی منیش ته واو نیبه . سه دهقیقه له دوايه .

- We have to set our watches by the clock.

پیوسته ئیمه کاتژمیره کانا مان له سه ر کاتژمیری دیواره که میقات به کین .

- My watchband has faded and there is a scratch on its glass.

قایشی کاتژمیره که م کال بووه ته وه و رویشانیک به شووشه که یه وه یه .

- You must go to a watch - repairer. هاتووم به یی یو لای کاتژمیر چاکه ره وه .

33- Police Registration تۆمار کردن له فرمانگی پولیس

- I've come along to register with you. هاتووم یو لاتان یو تۆمار کردن .

- Has your passport been up to the Home office?

ئايا پاسپورتەكەت نېردراوه بۆ وەزارەتى ناوخۆ؟

- Yes, they granted me three months. بەلەن، ماوەى سە مانگیان پى بەخشیم.

- Then I'll need two photographs and the registration fee.

كەواتە من دوو وینە و كرتى تۆماركردنەكەتم دەوى.

34- Showing the Way رتگە پيشاندان

- Excuse me, sir, how can I find the British Embassy?

بەيارمەتى خۆت بەرپتېر، ئايا چۆن دەتوانم سەفارتى بەرىتانى بدۆزمەوه؟

- First right, second left. you can't miss it.

فەرعى يەكەم لەلای راستەوه، ئىنجا دووهم لەلای چەپەوه. لیت ون نابى.

- Is it too far to walk? ئايا بەپىن دووره؟

- Thanks for your help. سوپاس بۆ ئەو يارمەتییەت.

- Don't mention it. شاينى نيبه.

35- Some sentences and expressions concerned with showing the way

ھەندى رستە و دەستەواژە كە پەيوەندييان بەرتگە پيشاندانەوه ھەيه

1- Take the third turning on the right. فەرعى سىيەم بگرە لە راستەوه.

2- Go straight on. راست برۆ.

3- It's on the sixth floor. لە قاتى شەشەمدايە.

4- Three flights up and turn right.

برۆ بۆ قاتى سىيەم و پىچ بکەرەوه بۆلای راست

5- Go straight till you get to the roundabout. Then turn left.

رتگ برۆ ھەتا دەگەيتە فولکەكە. لە پاشان پىچ بکەرەوه بۆلای چەپ.

6- Go along here till you get to the intersection.

بېرەدا برۆ ھەتاكو دەگەيتە ئەو شوپنەى كە جادەكان يەكتر دەبرن.

.....

ئەو شوپنەى كە دوو جادە يان زياتر لە دوو جادە يەكتر دەبرن. intersection = crossroads.

قاتى خانوو يان قاتى بينا. flight = storey = floor.

36- Thanks for Hospitality سوپاس بۆ ميوانداریهتى

- It's time we were off. كاتى ئەوه ھاتووہ كە برۆين.

- So soon? Can't you stay a little longer?

وہا زوو؟ ئەى ناتوانى تۆزىك زياتر بمىنيتەوه؟

- I wish I could, but I'm late. خۆزگە بمتوانيايە بەلام بۆ من درەنگە.

- What a pity. بەداخەوه.

- Thanks very much for the tasty meal. زۆر سوپاس بۆ ژەمە بەتامەكە.

- Not at all. I hope you can come again.

شاينى نيبه. ھيوام وايە جارتىكى ترىش بتوانى بيت.

.....

tasty = delicious: بەتام

37- At a Railway Station لە ئىستگەيەكى شەمەندەفەردا

- Which train do I take for Victoria, please?

بەيارمەتى خۆت بە چ شەمەندەفەرىك برۆم بۆ فيكتوريا؟

- 10.30. platform 5. شەمەندەفەرى سەعات دە و نيو. شوستەى ۵.

- When does it get in? كەى دەگات؟

- It gets there at 12.30. سەعات دوانزە و نيو دەگاتە ئەوى.

- Must I change? ئايا پتويست دەكا لە رېگادا شەمەندەفەر بگۆرم؟

- No, It's a through train. ئەوه شەمەندەفەرى راستەوخۆيە.

38- The London Underground ژىر زەمىنى لەندن

- Which line do I take for Marble Arch, please?

بەيارمەتى خۆت بە چ ھىللىك برۆم بۆ «مابل ئاچ»؟

- That's easy; It's the next station down the central line.
ئەو ئەسەنە ، ئېستەگە کە ی تەرە لە خوارەوێ هێتلی مەرکەزێیەو.

- How do I get down to the trains? چون برۆمە خوارەوێ بۆ لای شەمەندەفەرەکان؟
ئەو مەسەدە بەکار بەیتنە لەو سەرەو.

39- Booking Airline Tickets برینی پلیتی ئاسمانی

- I want to book a flight to London for Sunday the tenth.
دەمەوێ شوپینیک بگرم بۆ گەشتی ئاسمانی بۆ لەنەدەن رۆژی یەکشەممە دەی مانگ.

- O.K. Let me see the time - table. باشە . با خشتە ی کاتە کە بیینم .

- Which class do you want, economy, business or First?
چ پلە یەکت دەوێ ، هەرزانتترین ، ناوەند یان پلە یەک؟

- I want economy class. هەرزانتترین پلەم دەوێ .

- Single or return? یەک سەر یان هەردوو سەر؟

- Return, please. بە یارمەتی خۆت هەردوو سەر .

- All right you must be at the airport at 8 a.m.

باشە ، پێویستە تۆ کاتژمێری هەشتی بەیانی لە فرۆکەخانە بیت .

40- At a Garage لە گەراجێکدا

(لە گەراجی بەریتانیادا سەرە یەک تۆمار دەکە ی بۆ ئەوێ پشکنینیک ئەنجام بدەن بۆ ئوتومبیلە کەت و کەموکۆرییەکانی چاک بکەن).

- Could you book me in for a full service, please?

بە یارمەتی خۆت دەتوانی سەرە یەکم بۆ تۆمار بکە ی بۆ پشکنینی تەواوی ئوتومبیل و چاککردنی کەموکۆرییەکانی؟

- Yes, of course. Which model is it? چ مۆدیلێکە؟

- It's a 1997 model. مۆدیلی ۱۹۹۷ .

- I think I can fit you in tomorrow afternoon.

وایزەنم دەتوانم لە پاش نیوەرۆی سەینیدا داتنیم .

- That's quite fine. And could you also try to improve the windscreen wiper? It doesn't work well.

ئەو باشە . ئە ی دەتوانی هەولیش بەدی فرجە ی جامە کە چاک بکە ی؟ باش ئیش ناکات .

- Yes, We check every thing thoroughly.

بەلێ ، ئێمە هەموو شتێک بە تەواوی دەپشکنین و تاقی دەکەینەو .

41- At a Bank لە بانکیکدا

- I'd like to change these dollars, please.

بە یارمەتی خۆت دەمەوێ ئەم دۆلارانە بگۆرمەو .

- How do you want it? چۆنت دەوێ؟

- Pounds, please. بە یارمەتی خۆت ، پاوەن .

- Do you want anything else? ئایا هێجی تەرت دەوێ؟

- Yes, I'd like to know the rate for marks. بەلێ ، حەز دەکەم نرخ ی مارک بزەنم .

42- The Weather کەشوھوا

- It seems to be clearing up. وا دیارە سایە قە دەکاتەو .

- Yes, quite different from the forecast.

بەلێ ، بە تەواوی جیاوازە لەوێ کە پێشبینی بۆ کرا .

- The weather forecasters say we are in for snow.

کەشناسەکان دەلێن پێشبینی بە فر دەکری .

- Yes, it is going to turn colder. بەلێ خەریکە هەوا ساردتر ببی .

43- Useful sentences concerned with weather

رستە ی بە سوود کە پە یوەستەن بە کەشوھواو

- In winter a lot of rain, hail and snow come down in the mountainous areas of Kurdistan.

لە زستاندا برێکی زۆر لە باران و تەرزە و بە فر لە ناوچە شاخاوییەکانی کوردستاندا دەباری .

- Avalanches destroy houses and damage crops.

هه ره سی به فر خانوو ده پرووختینی زهره ر و زیان به به رومی کشتوکالی ده گه یه نی.

- A black cloud is a sign of heavy rain. هه وری رهش نیشانه ی بارانی قورسه .

- When the weather is chilly, we can see icicles hanging from the eaves.

کاتییک که هه و زۆر سارد بیت چلوور هی سه هۆل ده بینین به گوئسه بانه کانه وه شوڤ ده بیتته وه .

- The violent storm was accompanied by thunder and lightning.

گه رده لولوله تونده که هه و ره تریشقه و بروسکه ی له گه ل بوو .

- The meteorologist forecasted drizzle for tomorrow.

که شناسه که پیشبینی بارانی ورد و سووکی کرد بو سه ی نی.

- We have torrential rain in spring. ئیمه له به هاردا بارانی به خوڤمان ده بی.

- Cyclones and typhoons are violent tropical storms with very strong winds.

سایکله ون و تایفون گه رده لولوله ئیستیوائی توندن و هه وای زۆر به هیتزیان له گه لدا یه .

- The period of very heavy rain in some countries is called monsoon.

ئه و ماوه یه ی که بارانی زۆر قورس ده بارئ له هه ندی ولات پیی دهوتری بای وهرزی (ریح موسمیة) .

- A tornado (twister) is a very strong wind moving in a circle.

گه رده لولوله توند (تۆرنه ی دو) بایه کی زۆر به هیتزه به بازنه بی هه لده کات .

- A whirlwind moves very fast in spinning movement and causes a lot of damage.

گیتزه لۆکه ی توند (ریح دوامیة) زۆر به خبیرایی به سووڤرانه وه هه لده کات و ده بی به هوی زهره ر و زیانیکی زۆر .

- We may have a clear frosty morning.

له وانه یه سه ره له به یانییه کی سایه قه و زوقمدارمان هه بی .

- Floods formed when the snow started to melt.

کاتییک که به فره که دهستی کرد به تانه وه لافاو دروست بوو .

- We got caught in a heavy shower. ئیمه له بارانه قورسه که دا گیرمان خوارد .

- Sandstorms form dunes in deserts.

گه رده لولوله لماوی گردی بچووکی لماوی پیکدینی له بیاباندا .

- We enjoyed the cool breeze. شه ماله فینکه که مان پی خوش بوو .

- The strong gale destroyed the pergola. ره شه با به هیتزه که که پره که ی روو خاند .

- A rainbow appears in the sky when the sun shines through rain.

په لکه زپینه به ئاسمانه وه ده رده که وی کاتییک که تیشکی خۆر ده دا له باران .

C

Administration, Economy and Finance

کارگيري و نأبووری و دارایی

- A president is the leader of a republic. سەرۆک کۆماری سەرکردهی کۆماره .
- A prime minister is the leader of the government in some countries. سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران سەرکردهی حکوومه ته له ههندی ولاتدا.
- A minister is a senior member of the government who is in charge of one of the following ministries. وێزیر ئەندامی کی پایه بهرزی حکوومه ته که بهرپرسه له یه کێک لهم وهزاره تانه ی لای خواره وه .
- Ministry of finance and Economy: وێزاره تی دارایی و ئابووری
- Ministry of Education: وێزاره تی پهروه ده
- Ministry of Health: وێزاره تی تهن دروستی
- Ministry of Agriculture and Irrigation: وێزاره تی کشتوکال و ئاو دێری
- Ministry of Industry and Energy: وێزاره تی پیشه سازی و وزه
- Ministry of Reconstruction and Development: وێزاره تی ئاو دهان کردنه وه و گه شه پیدان
- Ministry of Transportation and Communication: وێزاره تی گواستنه وه و گه باندن
- Ministry of Municipalities and Tourism: وێزاره تی شاره وانی و گه شت و گوزار
- Ministry of the Interior: وێزاره تی کاروباری ناوخۆ
- Ministry of Foreign Affairs: وێزاره تی کاروباری دهروه
- Ministry of Humanitarian aid and Co - operation: وێزاره تی یارمه تی مرۆفایه تی و هاوکاری

- Ministry of Human Rights: وێزاره تی مافی مرۆف
- Ministry of Culture: وێزاره تی رۆشنییری
- Ministry of Defence: وێزاره تی بهرگری
- Ministry of Religious Affairs: وێزاره تی کاروباری ئاینی
- Ministry of Commerce: وێزاره تی بازرگانی
- Ministry of Higher Education and Scientific Research: وێزاره تی خوێندنی بالا و توێژینه وه ی زانستی.
- A director - general is the head of a large office or organization with several directores and managers. به پێوه به ری گشتی سەرۆکی ریکخراویک یان فهرمانگه یه کی گه وریه که چه ند به پێوه به ریکی ئەقدهم و به پێوه به ری تری هه بی.
- A director is a senior mannager who runs a company or an a office. به پێوه به ری ئەقدهم به پێوه به ریکی پایه به رزه که کۆمپانیایه ک یان فهرمانگه یه ک به پێوه ده با .
- A manager is a person who runs a department or an office. به پێوه به ری که سیکه که به شیک یان فهرمانگه یه ک به پێوه ده با .
- Offices have various departments such as personnel, accountancy, statistics, treasury, water supply, power supply, checking, dossier, registration, legal affairs, monitoring, sanitation, planning and pursuance, exchange, marketing and sales department... etc. فهرمانگه کان به شی هه مه جوریان هه یه وه کو به شی خوێه تی و ژمییری و ئامار و خه زینه و دابینکردنی ئاو و دابینکردنی کاره با و وردیینی و دۆسیه و تۆمارکردن و کاروباری یاسایی و چاو دێری و سیسته می ئاو ه پۆ و پلان دانان و به دواد اچوون و به داله و ته سویق و مبیاعات... هتد.
- Inflation is a general rise in the prices of services and goods resulting in a fall in the value of money in a particular country. هه ئاوسان (تضخم) به رزیو نه وه یه کی گشتی نرخی خزمه تگوزاری و شتومه که که ده بی به هۆی شکانی نرخی پاره له ولاتیکی تایبه تیدا.

- Deflation is a reduction in the amount of money in a country's economy which makes prices fall or remain the same.

داکشان (انکماش) که مېوونه وهی بری پارویه له ئابووری ولاتیکدا که ده بی بهووی نه وهی نرخ دابه زئی یان وهکو خووی بمینیتته وه.

- A sanction is an official order that limits trade and contact with a particular country in order to make it obey international law.

سزای ئابووری فرمانیکی ره سمییه که سنور داده نی بۆ بازرگانی و په یوه نندیکردن له گه ل ولاتیکی تاییه تدا بۆ نه وهی ملکه چی یاسای نیوده وه له تی بیت.

- A crisis is a time of great danger or difficulty when problems must be solved.

قهیران (أزمة) کاتیکی مه ترسی یان نارحه تی گه ورده که گرفته کان پیویستییان به چاره سه رکردن هه یه .

- Balance of payments is the difference between the amount a country pays for imports and the amount it receives for exports in a particular period of time.

میزان المدفوعات جیاوازی نیوان نه و بره پارویه که ولاتیک دیدا بۆ نه و شتانه ی که له دهره وه ودریده گری و نه و بره پارویه که ودریده گری له و شتانه ی که ده نیپیریتته دهره وه له ماوه یه کی تاییه تیدا.

- Balance Sheet is a written statement showing the amount of money and property that a company has and listing what has been received and paid out.

میزانیة به یانیکی نووسراوه بری نه و پاروه و سامانه پیشان ددها که کومپانیایه که هه یه تی له گه ل لیستی نه وهی که ودرگیراوه و نه وهی که دفع کراوه .

- Balance of Trade is the difference in value between imports and exports.

میزانی تجاری نرخی جیاوازییه له نیوان هیتراو و ناردراوه کانی ولات.

- Budget is the money that is available to a person or an organization and a plan of how it will be spent over a period of time.

بو دحه نه و پارویه که که سییک یان ریکخراویک دهستی ده که وهی له گه ل پلانیک بۆ چۆنیه تی سه رفکردنی له ماوه یه کی دیاریکراودا.

- Income is the money that a person, a region or a country earns from work, from investing money on business... etc.

داهات (دخل) نه و پارویه که که سییک یان ناوچه یه که یان ولاتیک دهستی ده که وهی له ئیش، له وه به رهینانی پاروه له ئیشوکاردا... هتد.

- Income Tax is the amount of money you pay to the government according to how much you earn.

یاحی داهات (ضریبة الدخل) نه و بره پارویه که دهیده تی به حکومه ت به پیتی نه و بره ی که دهستت ده که وهی.

- National Insurance is a system of payments that have to be made by employers and employees to provide help for people who are sick, old or unemployed.

بیمه ی نیشتمانی (التأمين الوطني) سیسته میکی پارهدانه له لایه ن خاوه ن ئیشوکار گوزاره وه ددری بۆ دابینکردنی یارمه تی بۆ که سانی نه خویش و پیر یان بی ئیش.

- National Income is what a nation earns from producing goods and offering services by all its individuals during a certain period of time.

داهاتی نه ته وهی (الدخل القومي) نه وهی که نه ته وه یه که له ماوه یه کی دیاریکراودا دهستی ده که وهی له به ره مهینانی شمه ک و پیشکه شکردنی خزمه تگوزاری له لایه ن هه موو تاکه که سه کانیه وه .

- Economics is the study of how a society organizes its money, trade and industry.

زانستی ئابووری (علم الاقتصاد) لیکولینه وه یه که دهراره ی نه وهی که چۆن کۆمه لگه یه که پاروه و بازرگانی و پیشه سازی خووی ریک ده خا .

- Marginal Product means that the cost of a product is equal to its price.

(المنتج الحدی) مانای وایه مه سه رفی به ره مه ییک به کسانه به نرخته که ی.

- Monopoly is the control of a commodity or service by a single seller.

قورخکردن (احتکار) کۆنترۆلکردنی شمه ک یان خزمه تگوزارییه له لایه ن تاکه فرۆشیاریکه وه .

- Investment is the act of buying property or shares in a company... etc. in the hope of making a profit.

و بهر همتان (استثمار) کرداری کرینی مولک یان پشک له کومپانیایهک... هتد. به هیوی قازانجکردن.

- Private Sector is a part of an economic system which is independent of government control.

کهرتی تاییهت (قطاع خاص) به شیکه له سیسته می تابووری که سهر به خو به و له ژیر کونترۆلی حکومتدا نییه.

- Wholesaling is buying goods from producers and reselling them to retailers.

فرۆشتنی به کۆ (بیع بالجملة) کرینی شمه که له بهرهمهینهر و فرۆشتنه وهی به تاکفرۆش (بائع المفرد).

- infrastructure is the basic systems and services that are necessary for a country or an organization, for example buildings, transport, water and power supplies and administrative systems.

ژیرخانی تابووری (البنية التحتية) نهو سیسته م و خزمه تگوزارییه بنچینه ییانه ن که پیوستن بۆ ولاتیک یان ریکخراویک، بۆ نمونه بینایات و گواستنه وه و دابینکردنی ناو و کارهبا و سیسته می کارگیریی.

- Globalization is basically an economic phenomenon which is the product of the Western capitalist societies progress. It economically means removing all the obstacles and borders in the way of trading in capital, goods and various products of industry in a free market without any governmental interference all over the world. The term politically means globalizing Western political concepts, such as democracy, individual freedom, emancipation of women and protecting human rights, whereas globalization faces some problems caused by the under development of economy and industry along with the existence of undemocratic backward regimes and conservative cultural tradition that do not accept the ideology of globalization and continue to fight it.

عهوله مه له بنه رته دا دیارده یه کی تابوورییه که بهرهمه می پیشکه وتنی کۆمه لگه سه رمایه داره کانی رۆژئاوایه. به مانا تابوورییه که ی و اتا لاپردنی هه موو کۆسپ و سنووره کان له بهرده م بازرگانی سه رمایه و شمه ک و بهرهمه می جۆراوجۆزی پیشه سازی له بازا رپکی نازاد و بی ده خاله تی حکومتان له سه رانسه ری جیهاندا. زاراوه که له رووی سیاسییه وه و اتا به عه وله مه بوونی مه فاهیمی سیاسی رۆژئاوایی وه ک دیموکراسی و نازادی فهردی و نازادکردنی ئافره تان و پاراستنی مافه کانی مرۆف، به لام له هه مان کاتدا عه وله مه روو به رووی هه ندی کیشه ده بیته وه به هو ی دواکه وتووی تابووری و پیشه سازی له گه ل بوونی رژی می نادیموکراتی دواکه وتوو و دابونه ریتی که لتوووری مو حافه زه کاران که ئایدیۆلۆجی عه وله مه یان پی قبو ل ناکری و بهرده وامن له دژایه تیکردنی.

phenomenon: (ظاهره) دیارده

obstacle: (عائق) کۆسپ

interference: (تدخل) خو تیبوهردان

concept: (مفهوم) چه مک

emancipation: (تحریر) نازادکردن

underdevelopment: (تخلف) دواکه وتن

existence: (وجود) بوون

backward: دواکه وتوو

traditions: دابونه ریت

conservative: (محافظ) خو یاریز

- Depression is a period when there is little economic activity and many people are poor or without jobs.

بی بازا ری (کساد) ماوه یه که که چالاکی تابووری تیدا که مه و زۆریه ی خه لک هه ژاره یان بی ئیشه.

- The European Union is an economic and political organization that many European countries belong to.

به کتی ئه وروپا ریکخراویکی تابووری و سیاسییه که چه ند ولاتیک ی ئه وروپی ده گریته خو.

- International Monetary Fund is an organization within the United

Nations concerned with trade and economic development.

سندووقی نهختی نیتودهولتهتی (صندوق النقد الدولي) ریکخراوتیکه له ناو نهتهوه
یهکگرتووهکاندا که په یوهندی بهبازرگانی و گهشه پیدانی تابووریبه وه هه یه .

- United Nations Children's Fund (UNICEF) is an organization within the United Nations that helps to look after the health and education of children all over the world.

سندووقی سه رپه رشتی منداالان سه ربه دهسته ی نهتهوه یه کگرتووهکان (صندوق رعاية
الطفولة التابع لهيئة الامم المتحدة) ریکخراوتیکه له ناو نهتهوه یه کگرتووهکاندا که
یارمه تی دابین دهکا بو بایه خدان به ته ندروستی و په روه دی منداالان له هه موو جیهاندا .

- Recession is reduction in economic activity when there is less trade and industrial activity than usual and more people are unemployed.

کزی تابووری (رکود اقتصادي) که مېوونه وهی چالاکي تابووریبه کاتیک که بازارگانی و
چالاکي پیشه سازی له ناستی ناسایی که متره و زوریبه ی خه لک بی ئیشه .

- Currency is the system of money that a country uses.

دراو (عملة) سیستمی پاره یه که ولاتیک به کاری دهه یتنی .

- Hard currency is the money that is easy to exchange for money from another country because it is not likely to lose its value.

دراوی به ها گران (العملة الصعبة) پاره یه که که به ناسانی ده گزدریتته وه به پاره ی ولاتیکي
تر چونکه نه گه ر نیبه به ها که ی له دهس بدا .

- Forgery is the crime of copying money, documents and certification in order to deceive people.

تهزویر تاوانی کوپیکردنی پاره و به لگه نامه و پروانامه یه بو نه وهی خه لکی پی
بخه له یتنی .

- Fiscal Policy is the governmental management of the economy by varying the size of taxation, public debt, public expenditure, government funds...etc.

سیاسه تی دارایی به رتیه بردنی تابووریبه له لایه ن حکومتوه ته وه به گورینی قه باره ی
قه رزی گشتی ، مه سره فی گشتی ، سه رچاوه داراییبه کان ... هتد .

- Statistics is the science of collecting and analysing information shown in numbers.

زانستی نامار (علم الاحصاء) زانستی کوکردنه وه و شیکردنه وهی نهو زانیاریبه یه که
به ژماره پیشان ده درئ .

- A census is the process of officially counting something or a country's population along with recording various facts.

سه ر ژمیری پرؤسه ی ژماردنی شتیک یان دانیشتونانی ولاتیکه به شتیه ی ره سمی له گه ل
تومارکردنی چهنه ر استیبه کی هه مه جوړ .

- Economic Stabilization is the use of monetary, and fiscal techniques to avoid deflation or inflation in the industrial nations of the western world.

سه قامگیری تابووری (الاستقرار الاقتصادي) به کاره یتانی ته کنیکي دراوی و دارایی
بو دوورکه وتنه وه له داکشان یان هه لئاوسان له ولاته پیشه سازیبه کانی جیهانی رؤژئاوادا .

- Accountancy is the profession of keeping or checking financial accounts.

ژمیری (محاسبة) پیشه ی تومارکردن یان وردبیکردنی حساباتی داراییبه .

D News and Political Affairs

دهنگوباس و کاروباری سیاسی

- We are struggling for federalism within the frame of a united democratic Iraq.
ئیمه خهبات دهکهین بۆ فیدرالیزم له ناو چوارچیتوهی عیراقی دیموکراتی و یه کگرتوو.
 - Our neighbouring countries needn't get worried because we do not demand independency.
پیتویست ناکا ولاته دراوسپیکانمان نیگهران بن چونکه ئیمه داوای حکومته تی سه ره خۆ ناکهین.
 - We are against racial segregation and dogmatism.
ئیمه دژی سیاسه تی جیاکاری ره گهزی و یاسای نه گۆری به زۆر سه پینراوین.
 - We are against fanaticism practised by some totalitarian regimes.
ئیمه دژی توندیره وین که له لایه ن هندی رژیمی دیکتاتوریه وه پیاده ده کری.
 - Human rights must not be violated.
پیتویسته مافی مرۆف پیشیل نه کری.
 - Anarchists believe that laws and governments are not necessary.
ناژاوه چییان پروایان وایه یاسا و حکومات پیتویست نین.
 - Tyrants oppress people.
زۆرداران زۆرداری له خه لک ده که ن.
 - Pacifists should try to suppress pugnacious people.
پیتویسته ناشتیخوازان هه ولبدن بۆ سه رکوتکردنی کهسانی شه رخواز.
 - We signed a bilateral treaty concerning the parliamentary session and some other affairs.
ئیمه ریککه وتننامه یه کی دوو لایه نه مان مۆر کرد دهرباره ی دانیشتنی په ره له مانی و هه ندی ئیشوکاری تر.
- The conspirators are planning for a coup against constitutionalism.
پیلانگه پره کان پلان داده نین بۆ کوده تابه ک دژی یاسای فه رمان په وایی ده ستووری.

- The fundamentalists are against secularism.
ئوسولیه کان دژی عیلمانییه تن.
- Iraq's mass destructive weapons were annihilated.
چه که کۆکۆرژه کانی عیراق له ناویران.
- Currently we follow non - intervention policy in the internal affairs of other countries.
ئیستا ئیمه شوینی سیاسه تی خۆتپوه رنه دان ده که وین له کاروباری ناوه وه ی ولاتانی تر دا.
- Fundamentalism and secularism are against each other.
ئوسولیه ت و عیلمانییه ت دژی یه کترن
- We hope disarmament and demobilization will replace armament and mobilization.
به هیوای نه وه یین چه ک دامالین و ته سه ریحکردنی سه رباز جیگه ی خۆ پر چه ککردن و کۆکردنه وه ی هیزی سه ربازی بگرتته وه.
- The committee met in closed session and held a high - level dialogue concerning the status quo of the region.
لیژنه که له دانیشتنیکی داخراودا کۆبووه وه و دیالۆگیکی ئاست به رزی نه نجام دا دهرباره ی بارودۆخی ئیستای هه ریمه که.
- We have other fish to fry.
ئیمه کاروباری گرنگترمان هه یه که پیتویستی به بایه خ پیدان هه یه.
- The leader has a card up his sleeve.
سه رکرده که پلانیکه نه یینی هه یه بۆ کاتی پیتویستی
- We saw shots of mass graves on TV.
ئیمه گرتیه ی (لقطات) گۆره به کۆمه له کامان له ته له فزیۆندا بینی.
- We can achieve freedom and democracy by abolishing fanaticism, terrorism, racial discrimination and dictatorship.
ئیمه ده توانین نازادی و دیموکراسیه ت به دی به یین به نه هیشتنی توندیره ی (تعصب) و جیاوازکاری ره گهزی و دیکتاتوریه ت.

- The progressives and the retrogressives are at loggerheads with each other

پیشکەوتووخوازەکان و کۆنەپەرستەکان ناکۆکییان هەبە لە گەڵ یەکتەردا.

- Living standards improved rapidly during the post-war boom.

ئاستەکانی ژیان بەخێراوی بەرەو چاکبوون رویشت لە ماوەی گەشەکردنی ئابووری دواى شەردا.

- The politician ploughs a lonely furrow.

سیاسەتمدارەکە کاریک دەکا که خەلکی تر نایکات (یان ئارەزووی لە شتییکە که خەلکی تر ئارەزووی لێ نییە).

- Both the leftists and the rightists voted for the president.

چەپرەو دەکان و راسترەو دەکان هەردووکیان دەنگیان دا بۆ سەرۆک کۆمارەکە.

- His resignation came as a bolt from the blue.

دەست لە کارکێشانەو دەکەى ئەو کوتوپر بوو (مفاجأه).

- The Peshmargas were ready to fight to the bitter end.

پیشمەرگەکان نامادەبوون تا ئاخىر دلتۆپى خوێن شەر بەکن.

- How can you stand by and see tyrants commit genocide against our people?

ئایا تۆ چۆن دەتوانی وەکو سەیرکەر بوووستیت و کەسانی زۆردار ببینی تاوانی لەناوبردنی بەکۆمەڵ ئەنجام بدەن دژی گەلەکەمان؟

- The two sides called a truce to avoid further bloodshed.

دوو لایەنەکە بانگەوازیان کرد بۆ رێککەوتننامەیهکی کاتی بۆ ئەوەی لەو زیاتر خوێن نەپرژێ.

- Soon after the 1991 uprising, the Kurdish people evacuated the cities and crossed the border in a mass exodus.

دەسبەجێ دواى راپەرینهکەى ۱۹۹۱، گەلی کورد شارەکانی چۆڵ کرد و بەکۆرەو سنووری بەزاند.

- The political leader punished those who tyrannized the minorities.

سەرکردە سیاسییەکە سزای ئەوانەى دا که زولمیان لە کەمایەتییهکان کرد.

- It is time for the retrogressives to settle their grudges and adapt themselves to the new world of globalization and internet.

کاتی ئەوە هاتوو کۆنەپەرستان رێککەوتنەى دلیان دامرکیتن و خوێان بگۆنجیتن لە گەڵ جیهانی عەولەمە و ئەنتەرنێتدا.

- The president met with senior White House aides.

سەرۆک کۆمار کۆبوونەوێ ئەنجام دا لە گەڵ یاریدەدەرانى پایە بەرزى کۆشكى سپى.

- All the pacifists and mediators were pessimistic about the negotiations because they reached a deadlock.

هەموو ئاشتییخوازان و ناوڕێکەران بى هېوابوون دەربارەى وتووێژى رێککەوتنەکە چونکە بەتەواوی فەشەلبوون و رێک نەکەوتن.

- The live coverage of the war attracted our attention.

گواستنەوێ راستەوخۆى رووداوێ کانی شەرکە (التغطية المباشرة للاحداث الحرب) سەرنجى ئێمەى راکێشا.

- Lie flat on the ground as soon as you hear an air - raid siren.

کە گویت لە شووتی ئاگادارکردنەو بوو دەربارەى هێرشى ئاسمانى دەستبەجى لە سەر زەوى تەخت بەکەو.

- The village was razed to the ground.

گوندەکە تەخت کرا (واتا: بەجۆرێک رووخیترا که لە گەڵ زهويدا تەخت بوو).

- I recognized the corporal by his long moustache.

من عەرپفەکەم بەسمیلە درێژەکەیدا ناسیبیوه.

- I recognize your peace keeping efforts.

من سوپاسى ئەو هەولانەت دەکەم بۆ پاراستنى ئاشتى.

- We appreciate your support.

ئێمە سوپاسى پشتگیرىیهکەى تۆ دەکەین.

- We appreciate your plan.

ئێمە پلانەکەى تۆ بەئەوپەرێ جوان و باش دەزانین.

- We should do our best to bury the hatchet.

پێویسته ئیمه ئهوپهڕی ههولداومان بخرینه گهر بۆ ئهوهی کۆتایی بهناکۆکی بهینین و ناشت بینهوه.

- We are struggling for federalism within the frame of a free, pluralistic, united and democratic Iraq.

ئیمه خهبات دهکهن بۆ فیدرالیزم له ناو چوارچیوهی عێراقیکی ئازاد و فره حزبی و یه کگرتوو و دیموکراتیدا.

- The leaders and representatives of all the political parties and sides held a conference in Baghdad to establish a provisional government in Iraq.

سهرکرده و نوێنه رانی هه موو حزب و لایه نه سیاسیه کان کۆنفرانسیکیان له بهغدا بهست بۆ دامه زانندی حکوومه تیکی ئینتیقالی له ناو عێراقدا.

- The leaders and authorities of the two main kurdish parties have taken an oath not to fight each other for ever.

سهرکرده و دهسه لاتداریه تی دوو حزبه کوردیه سه ره کیسه که سویندیان خواردوو بۆ هه تاهه تایه شه ر له گه ل یه کتردا نه کهن.

- The reconstruction of Iraq is on the front burner.

بایه خی ته واو ده درئ . به بنیاتنا نه وه ی عێراق .

- The disarmament of the mass destructive Iraqi weapons was not neglected

دامالینی چه که کۆکوژه کانی عێراق پشتگۆی نه خرا .

- We should do our best to establish peace, security, stability and democracy.

پێویسته ئیمه ئهوپهڕی هه ول بدهین بۆ دامه زانندی ناشتی و ئاسایش و سه قامگیری و دیموکراسیه ت.

- The highwayman is on the lam.

چه ته که رای کردوو .

- The double - dealer got the sack.

دوو رووه که (منافق) ده رکرا .

- The refugees are in a pickle.

به نابه ره کان له بارو دۆخیکی خراپ و ناخۆشدان .

- Kurdistan is the land of milk and honey.

کوردستان شوینی ژبانی پر له خۆشی و شادییه .

- The prime minister made a speech on justice.

سه روکی نه نجوومه نی وه زیران و تاریکی دا ده رباره ی دادپه روه ری .

- The security forces try to suppress instability and anarchy.

هه یزه کانی ئاسایش هه ول دده دن بۆ نه هه یشتنی ناسه قامگیری و پشتیوی .

- All the members signed the bilateral treaty.

هه موو ئه ندامه کان په یماننامه دوو لایه نه که یان مۆر کرد .

- The allied forces were plotting to topple the president.

هه یزه هاوپه یمانه کان پیلانیان داده نا بۆ ئه وه ی سه روک کۆماره که له سه ر حوکم لابه رن .

- The Kurds refused decentralization and autonomy in the past.

کورده کان حوکمی لامه رکه زی و ئۆتۆنۆمییان له رابوردو دا ره ت کرده وه .

- The mediators tried to settle the dispute.

ناو یژبکه ره کان هه ولیان دا بۆ یه کلا کردنه وه ی نا کۆکیه که .

- We are against racism and fanaticism.

ئیمه دژی ره گه زپه رستی و توند په وین .

- A provisional government was formed in a fganistan.

له ئه فغانستان حکوومه تیکی ئینتیقالی پیک هینرا .

- I don't want to overstep my authority.

من نامه وی له ده سه لاتی خۆمدا زیاده رو یی بکه م .

- The decision was unanimous.

په رباره که رای هه مووانی له سه ر بوو .

- Currently our political aspiration is federalism.

ئیه ستا طموحی سیاسی ئیمه فیدرالیزمه .

- What is his best card?

ئا با به هه یزترین به لگه به ده ستی ئه وه وه چییه بۆ به دیه ی تانی ئه وه ی که خۆی ده یه وی ؟

- We need a cartel.

ئیمه پێویستمان به یه کگرتنی کۆمه لانی سیاسی هه یه له پێناوی کاریکی هاوبه شدا .

- He claims to be neutral, whereas he is a Labour supporter.
ئەو بانگه‌وازی ئەوە دەکا که بێ لایەنە، کهچی لایەنگری پارتنی کرتیکارانە.
- The leader sent his double to the war fronts to goad the combatants on.
سەرکرده‌که شه‌بیه‌که‌ی خۆی نارد بۆ بەره‌کانی شهر بۆ ئەو‌هی هانی جه‌نگاوه‌ره‌کان بدا.
- The picket threatened the looters to give in.
تیمی فریاکەوتن هه‌ره‌شە‌ی له‌ تالانه‌ره‌کان کرد بۆ ئەو‌هی خۆیان به‌ده‌سته‌وه‌ بدن.
- Sometimes political rivalries result in fighting.
هه‌ندێ جار پیتشپرکتی سیاسی ده‌بی به‌هۆی شهر.
- We don't click. I think you realize our grief.
ئیمه‌ پینکه‌وه‌ ناگونجین. وا بزانه‌م تۆ له‌ گرتنی ئیمه‌ ده‌گه‌ی.
- To be honest with you, we sacrifice everything for our people.
به‌راستی پیت بلیم ئیمه‌ قوریانی به‌هه‌موو شتییک ده‌ده‌ین بۆ گه‌له‌که‌مان.
- Anarchists can rock the boat if they are not controlled.
ئاژاوه‌چییان ده‌توانن بارودۆخ تیک بدن ئەگه‌ر کۆنترۆڵ نه‌کرتن.
- The case is still pending.
کیشه‌که هیتشتا به‌هه‌له‌په‌ساردراوی ماوه‌ته‌وه‌ (واتا: هیتشتا بریاری له‌سه‌ر نه‌دراوه‌ یان چاره‌سه‌ر نه‌کراوه‌).
- The thieves were killed in an ambush.
دزه‌کان له‌ که‌مینه‌دا کوژران.
- The police are investigating possible links between the two suspects.
پۆلیس لیکۆلینه‌وه‌ ئەنجام ده‌دا ده‌ریاره‌ی ئەگه‌ری په‌یوه‌ندی له‌ نیوان دوو گومان لیکراوه‌که‌دا.
- The genocide and atrocities committed against the Kurdish people goaded the Kurds into being clever politicians to defend their nation.
ئەو جینۆساید و کرداره‌ نامۆفانه‌ی که‌ دژی گه‌لی کورد ئەنجام دران هانی کورده‌کانی دا بێن به‌سیاسه‌تمه‌داری زیره‌ک بۆ ئەو‌هی به‌رگری له‌ نه‌ته‌وه‌که‌یان بکه‌ن.

- The environment in which the Kurds have grown up has always been an arena of politics due to the economic and strategic importance of the region.
ئەو ژینگه‌یه‌ی که‌ کورده‌کانی تیدا گه‌وره‌ بووه‌ هه‌میشه‌ مه‌یدانیکی به‌ره‌ره‌کانی سیاسی بووه‌ له‌به‌ر هۆی گرنگی هه‌ریمه‌که‌ له‌ رووی ئابووری و ستراتیجیه‌وه‌.
- The Kurds have faced a lot of complicated political situations which made them have a lot of experience in policy.
کورده‌کان به‌ره‌نگاری چه‌ند بارودۆخیکی سیاسی ئالۆز بوونه‌ته‌وه‌ ئەمه‌ش بووه‌ به‌هۆی ئەو‌هی شاره‌زایییه‌کی زۆریان هه‌بی له‌ سیاسه‌تدا.
- The Kurdish nation struggle is too hard because it has a lot of enemies and each of the enemies has his own special interests against the Kurdish self - determination.
خه‌باتی نه‌ته‌وه‌ی کورد زۆر سه‌خته‌ چونکه‌ دوژمنانی زۆر و هه‌ریه‌که‌ له‌ دوژمنانه‌ش به‌رزه‌وه‌ندی تایبه‌تی خۆی هه‌یه‌ دژی مافی چاره‌نووسی کورد.
- The Iraqi Governing Council resented war prisoner status for war criminals.
ئەنجومه‌نی فه‌رمانه‌وایی عیراق نارزه‌ی ده‌رپری به‌رامبه‌ر به‌باری یاسایی دیلی جه‌نگ بۆ تاوانبارانی جه‌نگ.
- The security forces discovered a car stuffed with explosives.
هه‌یزه‌کانی ئاسایش ماشینیکیان دۆزییه‌وه‌ پر کرابوو له‌ ته‌قه‌مه‌نی.
- The factional infighting sides in Lebanon agreed on ceasefire.
لایه‌نه‌کانی مشتومری دووبه‌ره‌کی توندوتیژ له‌ لبنان په‌زامه‌ندیان ده‌رپری له‌سه‌ر ئاگره‌ست.
- What is the key blueprint for peace in Iraq?
ئایا به‌رنامه‌ی کاری گرنگ چییه‌ بۆ ناشتی له‌ عیراقد؟
- The police fired a volley over the heads of the demonstrators to disperse them.
پۆلیس به‌سه‌له‌یه‌ ته‌قه‌ی کرد به‌سه‌ر سه‌ری خۆپیشانده‌ره‌کاندا بۆ ئەو‌هی بلاوه‌یان پێ بکا.

- During the demonstration a passer - by was shot dead by a bullet ricocheted off a nearby wall.

له کاتی خۆپیشاندانه که دا رێبوارێک به گولله یهک کوژرا که له دیواریکی نزیکه وه هه لگه رابوو وه .

- The masses rallied in support of the refugees.

جه ماوهر کو بووه وه بو پشتگير بکردن له په نابه ره کان .

- The politician tried to woo the voters.

سیاسه تمه داره که هه ولێ دا ده نگد ره کان راکبش به لای خۆیدا .

- A brigadier was taken hostage during the war.

له کاتی شه ره که دا عه میدیک به بارمته گیرا .

- The parliament members did their best to bridge the divide between the two main parties.

ئه ندامانی په ره مان ئه و په ری هه ولێیان دا بو نه هیشته نێ ناکۆکی له نیوان دوو حزبه سهره کبیه که دا .

- Federalism is not a prelude to division of Iraq.

فیدرالیزم سه ره تابه ک نییه بو دابه شبوونی عێراق .

- A panel is a group of specialists' meeting to discuss various topics on radio or television.

میتزگرد کو بوونه وهی کومه له پسپۆرێکه بو گفتوگۆکردن ده باره ی بابه تی هه مه جوړ له رادیۆ یان ته له فزیۆندا .

- panelists appeared on TV last night to discuss the status quo and answer people's questions.

دوینێ شه و به شداریووانی میتزگرد له ته له فزیۆن ده رکه وتن بو گفتوگۆکردن ده باره ی بارودۆخی ئیستا و وه لامدانه وهی پرسپاری خه لک .

- Don't switch over before the newscast ends.

که ناله که مه گۆره پیش ئه وهی بلا و کراوه ی ده نگویاس کوتایی پی بیت .

- The TV programme was interrupted by a newsbreak.

به رنامه ی ته له فزیۆنه که به هۆی بلا و کردنه وهی هه و الێکی کورتی گرنگه وه پچرا .

- A reporter from the New York Times gave us a report on the suicide bomber.

په یامنیتریک له نیویۆرک تایمز راپۆرتیکی پی داین ده باره ی خۆته قینه وه که .

- The news - sheet hit the news - stands. .

- A news conference will be held next week.

هه فته ی تاینده کۆنگره یه کی رۆژنامه گه ری ده به سترێ .

- Press release is a piece of news given to a newspaper or magazine to be published before other newspapers or magazines.

ده سپیشخه ری رۆژنامه گه ری (المسبقة الصحفية) هه و الێکه ده درێ به رۆژنامه یه ک یان گۆفاریک بو ئه وهی پیش رۆژنامه و گۆفاری تر بلا و بکریته وه .

- The newscaster asked the programme director to insert a comic strip into tonight's programmes.

بیژه ره که (مذيع نشره الاخبار) داوای له به ریۆه به ری به رنامه کان کرد زنجیره یه کی کۆمیدی بخاته ناو به رنامه کانی ئه مشه وه وه .

- I like weather forecast description on TV.

من تاره زووم له باسی پیشبینی که شه وه وایه له ته له فزیۆندا .

- General amnesty was announced for all prisoners excluding lifers.

لیبووردنی گشتی تاشکرا کرا بو هه موو زیندانییه کان جگه له زیندانییه هه تاهه تایییه کان .

- Biologists tried to clone the beauty queen.

پسپۆرانی زینده وه رزانی هه ولێیان دا شاجوانه که کۆپی بکه ن .

- The outbreak of a flu epidemic threatened the life of the population in the area.

په یدابوونی په تای ئه نفلونزا له ناکاو ژبانی دانیشته وانی ناوچه که ی خسته مه ترسییه وه .

- Good aid was provided for the survivors and the wounded of the earthquake.

یارمه تی باش ته رخان کرا بو رزگاریووان و بریندارانی بوومه له رزه که .

- A freight car derailed and caught fire killing several people.
ئوتومبیلیکی باره لگر له سهر ریگا ده چوو و ناگری گرت و چهند که سیتیکی کوشت.
- An explosive - laden truck struck a concrete barrier and exploded.
شاحینه یه کی بارکراو له ماددهی ته قیته ر دای له به ربه سستیکی کۆنکریت و ته قییه وه.
- How many candidates were there in the local elections?
ئایا چهند پالیئوراو هه بوون له هه لئێژاردنه ناوخۆیییه که دا؟
- The ambush caught the spies who had infiltrated into our country.
که مینه که ئه و جاسوسانه ی گرت که به نهیئیییه وه هاتبوونه ناو ولاته که مانه وه.
- We were on the horns of a dilemma.
ئیمه له بارودۆخیدا بووین که ناچار بووین له نیتوان ئه و شتانه دا که زهره ری ئیمه ی تیدا بوو یه کیکیمانان هه لئێژاردایه (واتا: داریکمان به دهسته وه بوو هه ردوو سه ری پیس بوو).
- The magistrate told the forger to come to the point without pre-variation.
حاکمه که به ته زویر که ره که ی وت راستی بلتی به بی پیچوپه نا.
- What are the guiding principles for American post - conflict policy in Iraq?
ئایا پرانسییه ری نیشانه ره کهانی سیاسه تی ئه مریکی دوا ی جهنگ له عیرا قدا چین؟
- The prime minister chaired a cabinet session to discuss Kurdistan attitude towards the neighbouring countries.
سه روکی ئه نجوومه نی وه زیران سه روکیا یه تی کۆبوونه وه یه کی ئه نجوومه نی وه زیرانی کرد بو و توو یژکردن ده رباره ی هه لئوتستی کوردستان به رامبه ر به ولاته دراوسی کان.
- A tripartite meeting was held to analyse Kurdistan current situation.
کۆبوونه وه یه کی سی لایه نه به ستره بو شیکردنه وه ی بارودۆخی کوردستان.
- You're telling me = I completely agree with you.
من به ته واوی رام له گه ل رای تو دایه
- You can never tell = You can never be sure. تو هه رگیز ناتوانی دلنیا بیت.

- The situation may go to the dogs. له وانه یه بارودۆخه که زۆر خراب بی.
- Don't let the cat out of the bag. نهیئیییه که ت له دم ده رنه چی.
- We must separate the sheep from the goats.
پتویسته ئیمه که سانی باش له که سانی خراب جیا بکه یه وه.
- Don't let teenagers saw their wild oats.
مه هیله هه رزه کاران به که یفی خۆیان را بو یزن به بی ئه وه ی بیر له به رپرسی بی بکه نه وه.
- I think we will go far in the future.
من بروام وایه ئیمه له ئاینده دا زۆر سه رکه وتوو ده بین.
- The displaced people should be paid quid pro quo.
پتویسته ده رکه او ده کان قه ره بوو بکریته وه.
- What is the sine qua non for our development plan?
ئایا مه رجی پتویست چییه بو پلانی گه شه پیدانه که مان؟
- The director's resignation came out of the blue.
ده ست له کارکیشانه وه ی به رپتوه به ره که شتیکی پیتشینی نه کراو بوو.
- In Kurdistan earthquakes happen once in a blue moon.
له کوردستان دا بوومه له رزه زۆر به که می روو ده دا.
- Our country is ripe for development. ولاته که مان گونجا وه بو گه شه کردن.
- I'm an asylum seeker. من داوا ی مافی په نابه ریتی ده کم.
- Some of the refugees were granted asylum
هه ندی له په نابه ران مافی په نابه ریتی سیاسییان پی به خشرا.
- Some people take public services for granted.
هه ندی که س قه در ی خزمه تگوزاری گشتی نازانی.
- partridge hunting is forbidden in Kurdistan.
راوه که و قه ده غه یه له کوردستان دا.
- The workers are striking for increase in wages.
کریکاره کان مان ده گرن بو زیادکردنی کری.

- Prices may fall in the short run. له‌وانه‌یه بهم زووانه نرخ دابه‌زی. .
- I think unemployment will fall in the long run.
من بروام وایه له ناینده‌ی دووردا بئ کارى کهم ده‌بیتته‌وه.
- We may get into hot water. له‌وانه‌یه تووشى گرفت ببین.
- The hawks are always at odds with the doves.
سیاسه‌مه‌دارانى لایه‌نگرى هیزی سه‌ربازى هم‌میشه ناکوکییان هه‌یه له‌گه‌ل سیاسه‌مه‌دارانى لایه‌نگرى ناشتى و دیبلۆماسییه‌ت.
- Those who crossed the border were extradited.
ئه‌وانه‌ی که سنووریان به‌زاند سنوورداش کرانه‌وه.
- Two policemen were wounded in a grenade attack.
دوو پۆلیس برینداربوون له په‌لاماردانیکی نارنجۆکدا.
- A dusk - to - dawn curfew was imposed on the city till further notice.
قه‌ده‌غه‌کردنى هاتوچۆ له ئیواره‌وه بۆ به‌یانی زوو به‌سه‌ر شاره‌که‌دا سه‌پینرا هه‌تا ئاگادارکردنه‌وه‌به‌کی تر.
- I bear him no grudge. من هیچ رقیکم له دلدا نییه به‌رامبه‌ر به‌و.
- Why don't you incorporate my suggestion into your plan?
بۆچی پیتشباره‌که‌ی من تیهه‌لکیش ناکه‌ی له ناو پلانه‌که‌ی خۆتدا؟
- He was accused of collaborating with the enemy.
ئه‌و تاوانبار کرا به‌هاوکاریکردنى دوژمنی داگیرکه‌ر.
- Coercive measures are not suitable for placating turbulence.
رئ و شوپنی توندوتیژ گونجاو نییه بۆ دامرکاندنی ئاژاوه و پشپوی.
- We need a cohesive power to be able to stand against our enemies.
ئیمه پیتوستیمان به‌هتیزکی یه‌کگرتو هه‌یه بۆ ئه‌وه‌ی بتوانین دژی دوژمنانمان بووه‌ستین.
- Us has a bicamreal parliament consisting of the Senate and the House of Representatives.

- په‌رله‌مانی ولایه‌ته یه‌کگرتووه‌کانی ئه‌مریکا دوو ئه‌نجومه‌نی یاسادانانی هه‌یه که پیتکدین له ئه‌نجومه‌نی پیران و ئه‌نجومه‌نی نوینه‌ران.
- Hand - to - hand fighting between the two tribes resulted in many casualties.
شهری ده‌سه و یه‌خه‌ی نیتوان دوو هۆزه‌که چه‌ند کوژراو و برینداریکی زۆری لئ که‌وته‌وه.
- The American air - raids started with pre - emptive strikes on the military bases.
هتیرشی ئاسمانی ئه‌مریکی به‌لیدانی بنکه سه‌ربازیه‌کان ده‌ستی پئ کرد به‌جوړیک که به‌رامبه‌ره‌که‌یان نه‌یتوانی ده‌ست بکاته‌وه.
- They achieved a significant breakthrough in negotiations.
ئه‌وان له ناکاو پیتشکه‌وتنیکى گرنگیان به‌دی هینا له وتویشی ریککه‌وتندا.
- I presume he is still abroad. من پیم وایه ئه‌و هیتشتا له ده‌ره‌وه‌ی ولات بیت.
- The parties resumed peace talks.
حزبه‌کان سه‌رله‌نوئ ده‌ستیان کرده‌وه به‌وتوویشی ناشتى.
- We need to know a brief resumé of the events.
ئیمه پیتوستیمان به‌وه هه‌یه کورته‌یه‌ک ده‌رباره‌ی رووداوه‌کان بزاین.
- Your application with your resumé should reach the mayor by July 10th.
پیتوسته هه‌تا ده‌ی ته‌موز داواکارییه‌که‌ت له‌گه‌ل کورته‌ی ژياننامه‌که‌ت بگاته ده‌ستی سه‌رۆکی شاره‌وانی.
- They should comply with UN Resolutions.
پیتوسته ئه‌وان گوپرایه‌لی بریاره‌کانی نه‌ته‌وه یه‌کگرتووه‌کان بن.
- Incitement to apartheid is a sort of human right violation.
هاندانی سیاسه‌تی جیاکاری په‌گه‌زی جوړیکه له پیتشیلکردنی مافی مرۆف.
- The masses were on tenterhooks all day waiting for the election results.

جەماوەر بەپەرۆشی و شلەژاوییهوه بەدریژایی رۆژ چاوەروانی ئەنجامی هەلبژاردنەکیان دەکرد.

- Currently we need a tentative programme for our project.
- ئێستا ئێمە پێویستیمان بەپرۆگرامێکی ئەزمونی هەیە بۆ پرۆژەکەمان.
- The refugees need a haven.
- پەناوەرەکان پێویستیان بەشوێنێکی ئارام و بێ دەوی هەیە.
- The two brothers always go at it hammer and tongs.
- دوو براکە هەمیشە شەڕ و هەرایانە.

The Iraqi Kurdistan National Assembly convened a special session to find solutions for the major problems.

ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق کۆبوونەوەیەکی رەسمی تاییبەتی بەست بۆ دۆزینەوەی چارەسەر بۆ گرتە سەرەکییەکان.

The American launching pad launched a tomahawk at the craggy mounition and killed two snipers.

سەکۆی مووشەک هاویشتنی ئەمریکی تۆماھۆکی گرتە شاخە سەختەکە و دوو قەناسی کوشت.

The International Security Council gave the go - ahead to inspect Iraq's nuclear weapons.

ئەنجومەنی ئاسایشی نێودەوڵەتی تیشکی سەوزی دا بۆ پشکنینی چەکی نەو دەوی عێراق.

- Our plan needs further elaboration.
- پلانی ئەمان پێویستی بەگەشەپێدانی زیاتر هەیە.

The mortgagor and the mortgagee have locked horns with each other over the mortgage

پەنکەرەکە و پەندەرەکە هەریەکە لەگەڵ ئەوی تر لە مشتومردایە دەربارەی رەهنەکە.

- What are the prerequisites for the plan we are going to work out?

ئایا ئەو مەرجە بنەرەتییانە چێن بۆ ئەو پلانی ئەمان بەنیازین نەخشە ی بۆ بکێشین؟

- Some of the detainees were pardoned but they were released on bail.
هەندێ لە دەستگیرکراوەکان لێبووردان بەلام بەکەفالت بەردران.

- He lied and blamed the accident on his friend to save his own skin.
ئەو درۆی کرد و پووداوەکی خستە ئەستۆی هاوڕێکە ی بۆ ئەو دەوی خۆی رزگار بکا.

- No entry!
چوونە ژوورەو قەدەغەیه!
- Entry to the museum is free.
چوونە ناو مۆزەخانە بەخۆرایییە.

- How much is the entry rate?
نرخێ چوونە ژوورەو چەندە؟
- The Joint Chiefs of Staff advise the president on military matters.

سەرۆکانی ئەرکانی هاوبەش نامۆژگاری سەرۆک کۆمار دەکەن لە کیشە سەربازییەکاندا.
- The criminal's land was confiscated.

دەستبەسەر زوی تاوانبارەکەدا گیرا (موسادەرە کرا).
- The customs have seized a lot of contraband.

گومرگ برێکی زۆر لە شتومەکی قاچاخی گل داوەتەو (حیجزی کردووە).
- All the goods must be cleared through customs.

پێویستە هەموو شتومەکە گومرگ بکری.
- We need a very well thought out plan to be able to drive a wedge in our enemy's unity and cohesiveness paving the way to forge through its machinations.

ئێمە پێویستیمان بەپلانییکە کە زۆر بەباشی و بەوردی بیرێ لێ کرابیتەو و دانرابی بۆ ئەو دەوی بتوانین دووبەرەکی بخەینە ناو یەکییتی بەهێز و پتەوی دۆژمنەکەمانەو و ئاسانکاری بکەین بۆ ئەو دەوی بەزۆر بخزیتینە ناو پلانی نەپتیی و ئالۆزەکانییەو.

- The anarchist tried to set up a booby trap for the security forces.
ئاژاوەچییهکە هەولێ دا بۆمیکی شاراوه دابنی بۆ هێزەکانی ئاسایش.

- We have to suppress those who sow mistrust between the two main parties and create chasms.

دەبێ ئێمە ئەو کەسانە سەرکوێتکەین کە تۆوی بێ برۆایی لە نێوان دوو حزبه سەرەکییەکەدا دەچێن و دووبەرەکی دەنێنەو.

- Kirkuk is the domicile of the Kurds who are the majority of the city's population.
- که‌رکووک شونینی نیشته‌جیی هه‌میشه‌یی کورده‌کانه که زۆرینه‌ی دانیش‌توانی شاره‌کن.
- Flags were flown at half mast on the day of the leader's passing away.
- له‌ رۆژی کۆچی دوابی سه‌رکرده‌که‌دا ئالا هه‌لکرا بۆ نیوه‌ی دار ئالا.
- We need a state - of - the - art system.
- ئیمه‌ پێویستیمان به‌ تازه‌ترین و پێشکه‌وتوترین سیسته‌می ته‌کنیکیه‌.
- That elderly woman is a mutton dressed as lamb.
- ئه‌و ژنه‌ به‌ سه‌لا‌چوه‌ خۆی به‌ گه‌نجتر ده‌زانێ له‌ ته‌مه‌نی خۆی و جلی گه‌نجان له‌ به‌ر ده‌کا.
- The security forces searched every nook and cranny of the builing.
- هه‌تزه‌کانی ئاسایش هه‌موو کون و قوژبنیکی بینا‌که‌یان پشکنی.
- Palaeontologists are trying to discover skeletons of extinct animals.
- پسه‌پۆرانی پالیۆنتۆلۆجی هه‌ول ده‌ده‌ن بۆ دۆزینه‌وه‌ی ئیسکه‌ په‌یکه‌ری گیانه‌به‌ره‌ قرتیکه‌وتوه‌کان.
- He amassed riches through conning people by impersonation.
- سامانیکی زۆری کۆکرده‌وه‌ به‌وه‌ی که‌ خۆی ده‌کرد به‌ که‌سانی تر و خه‌لکی ده‌خه‌له‌تاند.
- The police were searching for those who were blacklisted.
- پۆلیس به‌دوای ئه‌وانه‌دا ده‌گه‌را که‌ ناویان خرایه‌ لیستی ره‌شه‌وه‌.
- The Kurdish colonies in Europe started to jubilate when the Iraqi Kurds were granted federalism.
- جالیاتێ کورد له‌ ئه‌وروپا ده‌ستیان کرد به‌ که‌یفکردن و هه‌له‌له‌ کیشان کاتیکی که‌ کورده‌کانی عێراق فیدرالییان پێ به‌خه‌شرا.
- They tried to appease the enemy lest it should rock the boat.
- ئه‌وان هه‌ولیان دا دوزمن رازی بکه‌ن نه‌وه‌ک بارودۆخ تیک بدا.
- Don't contravene traffic rules and regulations.
- یاسا و په‌یره‌وه‌کانی هاتۆچۆ پێشیل مه‌که‌.

- He was fined for the infraction of traffic rules.
- ئه‌و تاوانانه‌ی لێ سه‌نرا له‌ به‌ر هۆی سه‌رپێچیکردن له‌ یاسا‌کانی هاتۆچۆ.
- They intend to lay about the enemy as occasion serves.
- ئه‌وان نیازیان وایه‌ به‌ توندی په‌لاماری دوزمن بده‌ن کاتیکی که‌ هه‌لیان بۆ به‌خه‌سی.
- A blue - ribbon unbiased committee was formed to identify the criminals of war.
- کۆمیته‌یه‌کی بێ لایه‌نی ئاست به‌رز پیکه‌یترا بۆ ده‌ستنیشانکردنی تاوانباره‌کانی جه‌نگ.
- The case needs a rational decision.
- کیشه‌که‌ پێویستی به‌ پاریکی ژیرانه‌ هه‌یه‌.
- The house agent and I agreed on a rent that was quarterly due.
- من و ده‌لالێ خانوه‌که‌ رازی بووین له‌ سه‌ر کرێیه‌ک که‌ پێویست بوو سه‌ مانگ جاری بدری.
- Nascent political convulsions threaten the stability of democracy.
- پشپۆی و توندوتیژی سیاسی تازه‌ سه‌ره‌له‌داو هه‌ره‌شه‌ له‌ سه‌قامگیری دیموکراسیه‌ت ده‌کا.
- We should never do anything that jeopardizes the security of Kurdistan.
- ئیمه‌ هه‌رگیز نابێ شتیکی بکه‌ین که‌ ئاسایشی کوردستان بخاته‌ مه‌ترسیبه‌وه‌.
- Bad weather frustrated our plan.
- که‌ شوه‌ه‌وای ناله‌بار پلانه‌که‌ی ئیمه‌ی په‌ک خه‌ست.
- The long - term anti - terrorism American campaign is ongoing all over the world.
- شالای ئه‌مریکی دژ به‌ تیرۆریزمی درێژخایه‌ن له‌ هه‌موو جیهاندا به‌رده‌وامه‌.
- The engineers are delineating how to build a road winding up the high mountain.
- ئه‌ندازباره‌کان خه‌ریکی نه‌خه‌سه‌ کیشانی ئه‌وه‌ن که‌ چۆن جاده‌یه‌ک دروست بکه‌ن به‌ پێچاوپێچ بچێ بۆ سه‌ر شاخه‌ به‌رزه‌که‌.

- The bombardment of Halabja with chemical weapons was a catastrophe.

بۆردومانکردنی هه‌له‌بجه به‌چه‌کی کیمیاوی کاره‌ساتیتکی ناهه‌موار بوو.

- The assassination of the king and its aftermath had a great effect on the masses.

خافلکۆژی (اغتیال) پادشاکه و ئه‌نجامی کاره‌ساته‌که‌ی کاربگه‌ریبه‌کی گه‌وره‌ی هه‌بوو له‌سه‌ر جه‌ماوه‌ر.

- Don't divulge the identity of the suspect.

ناونیشانی گومان لیکراوه‌که ئاشکرا مه‌که.

- Several people were detained in the wake of the anti - government demonstrations.

چهند که‌سیک ده‌ستگیرکران له‌ دوا‌ی خۆپیشاندا‌نه‌کانی دژ به‌حکومه‌ت.

- We have to focus on the major problems.

ئیمه‌ ده‌بێ جه‌خت بکه‌ین له‌سه‌ر گرفته‌ سه‌ره‌کیبه‌کان.

- The leaders of three countries and the delegations held a summit to discuss some important matters.

سه‌رۆکانی سه‌ی ولات و نوینه‌ره‌کان کۆنگره‌یه‌کی لوتکه‌یان به‌ست بۆ گفتوگۆکردن له‌سه‌ر هه‌ندی کیشه‌ی گرنگ.

- Five men were charged with hatching a coup plot against the president.

پینج پیاو تاوانبارکران به‌دارپشتنی پیلانیکی کوده‌تا دژی سه‌رۆک کۆماره‌که.

- The city is divided into five electoral wards

شاره‌که دابه‌ش ده‌بێ به‌پینج چه‌مه‌ره‌ی هه‌لبژاردنه‌وه (دائرة انتخابية).

- He spent the whole month canvassing for votes.

ئهو هه‌موو مانگه‌که‌ی به‌پروپاگه‌نده‌کردن بۆ هه‌لبژاردن به‌سه‌ر برد.

- A by - election was held to elect a new parliament member.

هه‌لبژاردنیکی فهرعی ئه‌نجام درا بۆ هه‌لبژاردنی ئه‌ندامیکی نویی په‌رله‌مان.

- The electoral college made preparations for electing the President and Vice - president.

ده‌سته‌ی هه‌لبژاردن ئاماده‌باشی کرد بۆ هه‌لبژاردنی سه‌رۆک کۆمار و جیگری سه‌رۆک کۆمار.

- We need to know the rate of natality and mortality in the region.

ئیمه‌ پیتوستیمان به‌وه هه‌یه‌ ریژه‌ی له‌ دایکبووان و مردووان بزاین له‌ هه‌ریمه‌که‌دا.

- The Kurds expressed a strongly - worded protest against the totalitarian regimes violating the Kurdish national rights.

کورده‌کان لیدوانیکی ناره‌زایی توندوتیژیان ده‌رپری دژی ئه‌و رژیمه‌ دیکتاتورانه‌ی که مافی نه‌ته‌وه‌یی کورد پیتیشیل ده‌که‌ن.

- What we have solved is just the tip of the iceberg.

ئهو‌هی ئیمه‌ چاره‌سه‌رمان کردوه ته‌نها به‌شیک‌ی زۆر که‌می گرفته‌ گه‌وره‌که‌یه.

- We must try to win the war against our enemies at any cost.

ئیمه‌ به‌هه‌ر نرخیک بی‌ ده‌بی هه‌ولبده‌ین شه‌ری دژ به‌دوژمنانمان به‌ینه‌وه.

- All the member states ratified the treaty.

هه‌موو ده‌وله‌تانی ئه‌ندام په‌یمانکه‌یان مۆر کرد.

- The decisions may have some ramifications.

له‌وانه‌یه‌ بریاره‌کان هه‌ندی ئه‌نجامی ئالۆز و پیتیشینی بۆ نه‌کراویان هه‌بی.

- The economic reform programme initiation pleased us all.

ده‌ستپیشخه‌ری پروگرافی چاکسازی ئابووری هه‌موومانی دلخۆش کرد.

- Improving the living standard of the poor is our first priority.

چاککردنی ئاستی ژیا‌نی هه‌ژاران یه‌که‌مین ئه‌وله‌ویه‌ی ئیمه‌یه.

- Both sides were willing to strike a reunion pact.

هه‌ردوو لایه‌نه‌که ئاره‌زووی به‌ستنی په‌یمانیک‌ی یه‌کخستنه‌وه‌یان هه‌بوو.

- - We have to ditch the plan that doesn't benefit us.

ده‌بی ئیمه‌ ئه‌و پلانه‌ له‌ کۆلی خۆمان بکه‌ینه‌وه که سوود به‌ئیمه‌ ناگه‌یه‌نی.

- We faced an unprecedented event.

ئېمە تووشى رووداويتىك بووين كه ههركيز زووتر لهو جوړه پرووى نه دابوو.

- We cannot predict what will happen.

ئېمە ناتوانين پيشبيني بكهين بو ئه وهى كه له نايندهدا روو ددهدا.

- The future situation is unpredictable.

له توانادا نيبه پيشبيني بكرى بو بارودوخى ناينده.

- We publicly denounce the dictatorial regimes.

ئېمە پزېمە دىكتاتورهكان بهئاشكرا ريسوا دهكهين.

- The counteroffensive forced the enemy to withdraw.

دژه هيرشهكه دوژمنى ناچار كرد بكشيتتهوه.

- The police dispersed the crowd chanting anti - government slogans.

پوليس بلاوهى كرد بهو قهلهبالغيبههى كه بهئاوازهوه دروشمى دژ بهحكوممه تيان دهوتهوه.

- The masses were shouting mottoes against the manufacturers of anti personnel weapons.

جهماوهر هوتافيان دهكيشا دژى ئهوانههى كه چهكى دژ بهمرؤف دروست دهكهن.

- Hip, hip, hooray!

ئوخهه، ئوخهه، ئوخهه! (بانگهوازيك بو دهربرينى خووشى و پهزامه ندى بهرامبهر بهكهسيك يان شتيك).

- Preliminary enquiries showed that the official was guilty of embezzlement.

ليكوليينهوه سهره تاييبهكان ئه وهيان پيشان دا كه فرمانبهردهكه تاوانبار بوو بهدزىنى پارهى فرمانگه.

- It is better for tourists not to set out without itinerary.

باشتره بو گهشتياران گهشت دهست پي نهكهن بهبى پلانى رينمايى گهشتكردن.

- The detail chased the burglars but couldn't catch them.

مهفرهزهكه مالبرهكانى راونا بهلام نهيتوانى بيانگرى.

.....

independency: سهريهخوبى / دهوله تى سهريهخو

racial segregation: جياكارى پهگهزى / التمييز العنصرى

fanaticism: توندرهوى / تعصب

totalitarian = dictatorial: دىكتاتورى / استبدادى

violate: پيشپيل دهكا / بينتهك

anarchist: ئاژاوهچى / فوضوي

tyrant: زوردار / الطاغية

oppress: زوردارى دهكا / يظلم

pacifist: ناشتيخواز

suppress: سهركوتى دهكا / يقمع، يخمد

pugnacious: شهپخواز

bilateral: دوولايه نه / ثنائى

treaty: ريككهوتننامه، پهيماننامه / معاهدة

session: كوښونه وهى رهسمى / جلسه

conspirator: پيلانگيتر / المتآمر

coup = coup d'état: كوده تا / انقلاب

constitutionalism: ياساى فهرومانپهوايى دهستوورى / نظام حكم دستوري

fundamentalist: ئوسوولى

secularism: عيلمانيبهت

mass destructive: كوښوځى

annihilate: له ناوى دهبا / بيبيد

currently: ئېستتا / الآن، في الوقت الحاضر

non - intervention: خوځتيوه نه دان / عدم التدخل

disarmament: دامالينى چهك / نزع السلاح

armament: خوځ پر چهك كردن / تسليح

demobilization: تهسريهكردنى سهرياز

mobilization: كوځكردنه وهى هيزى سهريازى / تعبئة

status quo: بارودوخى ئېستتا / الوضع الراهن

sleeve: قوځ

shots: گرته / لقطات (له تلهفزيوڼ يان له سينه مادا)

mass grave: گۆری به کۆمهڵ / قبر جماعي
 abolish: نابیهێتی، ههڵدهوهشینیتتهوه / بپطل
 progressive: پێشکەوتووخواز / تقدمي
 retrogressive: کۆنهپهرست
 at loggerheads with: ناکۆکی ههیه له گهڵ
 living standard: ئاستی ژيان / مستوى المعيشة
 post-war boom: گهشهکردنی ئابووری دواى شهڕ
 politician: سیاسهتدهار
 plough: دهکێتی / یحرث
 furrow: هیتیک لهو هیتلانیهی که گاسن دهیکێتی
 leftist: چهپهرو / اليساري
 rightist: راستهرو / اليميني
 resignation: دهست له کارکێشانهوه / استقالة
 a bolt from the blue: کوتوپر / مفاجأة
 fight to the bitter end: تا ئاخى دلتۆپى خوتین شهڕ دهکا
 truce: رێککەوتننامهی کاتی / هدنة
 bloodshed: خونپاشتن
 uprising: راپهڕین / انتفاضة
 evacuate: چۆلی دهکا / یخلي، یجلي
 cross the border: سنوور دهبهزیتنی
 exodus: کۆپهرو
 tyrannize = oppress: زولم دهکا / یظلم
 minority: کهمایهتی / أقلية
 grudge: رێککینه
 adapt: خۆ دهگونجیتنی / یکيف
 globalization: عهولهمه
 senior: پله و پایه بهرز
 aide: یاریدهدهر / المعاون
 mediator: ناوڕێکهر
 pessimistic: بێ هیوا / متشائم
 negotiation: وتووێژی رێککەوتن / مفاوضة

deadlock: وهستان و پهککهوتنی تهواو / توقف تام، طریق مسدود
 live: /laɪv/ راستهوخۆ، زیندی / مباشر
 live: /liːv/ ئهژی / IIV
 coverage: راپۆرتی دهنگوباس له رۆژنامه و رادیۆ و تهلهفزیۆندا / تغطية
 air raid: هێرشى ئاسمانى / غارة جوية
 siren: شووتی ئاگادارکردنهوه / صفارة الانذار / "saɪrən"
 raze: بهتهواوی دهپرووخیتنی، تهختی دهکا
 corporal: عهريف
 moustache: سمیل
 recognize: ١- بهرپهسى سوپاسی دهکا ٢- دهیناسیتتهوه ٣- دانى پیادهنى
 ٤- بهرپهسى رهزامهندی لهسهه دهردهپهڕی
 ١- سوپاسی دهکا ٢- بهئهوپهپهڕی جوان و باشی دهزانن / يعجب اعجاباً عظيماً به
 ٣- بهتهواوی دهركی پێ دهبا
 bury the hatchet: کۆتایی به ناکۆکی دههینن و ئاشت دهپیتتهوه
 bury: دهپنیتن، دهیکا بهژێر خۆلهوه
 hatchet: تهووزین / تهوری بچوک
 pluralistic: فرههزبى / تعددي
 representative: نوینهر / ممثل
 provisional government = transitional government: حکومهتی ئینتیقالی
 authority: دهسهلاتداریهتی
 take an oath = swear: سویند دهخوا
 reconstruction: بنیاتنهوه، ئاوهدانکردنهوه
 on the front burner: بایهخی تهواوی پێ دهدرئ
 stability: سهقامگیری / استقرار
 highwayman: چهته، جهرده
 on the lam: رای کردووه
 double-dealer: دووورو / منافق
 get the sack: له ئیش دهردهکری
 in a pickle: له بارودۆخی خراب و ناخۆشدايه
 pickles: ترشیاات
 the land of milk and honey: شوینی ژبانی پر لهخۆشی و خێر و بهرکهت

make a speech: وتار ددها/ يخطب
 instability: ناسه قامگيرى
 anarchy: ناژاوه، پشپويى/ فوضى
 allied: هاوپهيمان/ متحالف
 plot (v.): ۱- پيلان دهگيرئ/ يتامر ۲- زهوى به بهش بهش جيا دهكاتهوه/ يفرز الأرض
 plot (n.): ۱- پارچه زهوى ۲- پيلان/ مؤامرة
 topple = remove = oust: له سهر حوكم لاي دهب
 decentralization: دهسه لاتدان به نه نجوومه نه ناو خويبيه كان (اللامركزيه فى الحكم أو الاداره)
 dispute: ناكوكى/ نزاع
 racism: ره گه زيه رستى/ العنصرية
 overstep: ته جاوز دهكا
 unanimous: راي هم مووانى له سهره/ متفق عليه بالاجماع
 aspiration: تاوات/ طموح
 cartel: يه كگرتنى كومه لاني سياسى له پيناو كارتىكى هاوپه شدا/ اتحاد بين الجماعات السياسية
 من اجل عمل مشترك
 neutral: بئ لايه ن/ محايد
 double: كه سيك به ته واوى له كه سيكى تر بچن (شبيهه)
 goad somebody on = urge somebody: هانى كه سيك ددها
 goad (v.): نه قيزه ي ددها
 goad (n.): نه قيزه (دارىكى نووك تيزه دهره وينرئنه له شى گوئ دريژ بؤ نه وهى به خيرايبى پروا)
 به پرتوه
 combatant: جه نگاوه ر/ مقاتل
 picket: تيمى فرياكه وتن/ مفرزة طواري
 looter: تالانكر
 give in = surrender = yield: خوى به دهسته وه ددها/ يستسلم
 rivalry: پيشبركى/ منافسة
 click: ۱- ده گونج ۲- تهقه تهق دهكا
 sacrifice: قوربانى ددها
 pending: هه لپه ساردراو، پربار له سهر نه دراو/ معلق
 ambush: كه مين
 investigate: ليتكولئنه وه نه نجام ددها/ يحقق فى

suspect: گومان ليكراو
 atrocity: كردارى شه رانى يان نامرؤفانه/ عمل شرير أو وحشي
 environment: ژينگه/ بيئه
 arena: مهيدانى به ره بهر كهانى/ ميدان تنافس
 experience: شاره زايى/ خبره
 self-determination: مافى چاره نووس/ تقرير المصير
 governing council: نه نجوومه نى فه رمانر ه وايى/ مجلس الحكم
 resent: نارزه زايى دهره پرى/ يستاء
 stuffed with explosives: پر كراو له تهقه مه نى
 security forces: هتزه كانى ناسايش
 factional infighting: مشتومرى دوو بهر كهى توندوتيتز
 cease fire: تاگره ست/ وقف اطلاق النار
 key blueprint: بهرنامه ي كارى گرنج
 volley: ده سريژ، سه ليه
 disperse: بلا وهى بئ دهكا
 demonstration: خوييشانندان/ مظاهرة
 ricochet: هه لده گه ريتته وه
 rally: كو ده بيتته وه
 woo: رايده كيشى به لاي خويدا
 voter: دهنگدهر. الناخب: من يملك حق الانتخاب
 brigadier: عه ميد
 take hostage: به بارمته ده بگرئ
 hostage: بارمته/ الرهينة
 suicide bomber: خوته قينه ر
 bridge the divide: ناكوكى ناهيلى
 prelude: سه ره تا، رى خوشكه ر/ استهلال
 panel: ميتزگرد
 newsbreak = newsflash: بلاو كرده وهى هه وايكى كورت و گرنج به رايو بيان ته له فزيون كه
 زورجار بهرنامه ده برى بؤ نه وه هواله (خبر عاجل)
 press release: ده ستپيشخه رى رؤژنامه گه رى/ المسبقة الصحفية
 newscaster: بيتزه ر/ مذياع نشره الاخبار

programme director: بهر پوه بهری بهرنامه (له راډیو یان تله فزیون)
 comic strip: زنجیره ی کومبیدی / المسلسلة الهزلية
 weather forecast: پېشبینی که شوههوا / التكهين بحالة الجو
 amnesty: لیبور دنی گشتی / عفو عام
 lifer: زیندانی هه تاهه تایی / المحكوم عليه بالسجن المؤبد
 clone: کۆپی دهکا (کۆپی کردنی مرؤف یان گیانه ودر و پروهک)
 beauty queen: شاجوان / ملكة جمال
 outbreak: په یدابوونی له ناکاو
 epidemic: په تا / ویا
 survivor: نهو که سهی که له پروو داویک پرگار ده بی و نامری
 earthquake: بوومه له رزه
 freight car = wagon: جوړیکه له ئوتومبیلی باره لگر که له سه سکه ده پروا
 explosive - laden: بارکراو له مادهی ته قینهر
 derail: له سه سکه ده رده چی
 barrier: بهر بهست / حاجز
 explode = burst = blow up = blast: ده ته قینته وه
 candidate: پالئوراو / مرشح
 elections: هه لئیردن / انتخابات
 ambush: که مین
 spy: جاسوس
 infiltrate: به دزیبه وه دیتته ناو
 horn: شاخی حدیوان
 on the horns of a dilemma: داریکه به ده سه ته وه یه هه ردوو سه ری پیسه (واتا: ناچاره
 یه کتیک له و شته زهرمه ندانه هه لئیرتی)

magistrate: حاکم
 forger: ته زویر کهر
 come to the point: راستی ده لئی
 prevarication: خو دزینه وه و فرتوفیل کردن بو نه وهی وه لامی راست نه دا به ده سه ته وه / مراوغه
 post - conflict: دوا ی جهنگ
 chair: سه رو کایه تی کۆبوونه وه دهکا / یتراس جلسه
 tripartite /traI'pa:taIt/: سچ لایه نه (واتا: سچ لایه ن به شداری تیدا دهکا)

let the cat out of the bag: نه پینیه که ی له دهم ده رده چی
 sow: تۆو ده چی نی
 oats: په رشت
 sow his wild oats: بهر پر سی بکاته وه
 teenager: هه رزه کار / مراهق
 go far: زۆر سه رکه وتوو ده بی
 displaced: ده رکراو
 quid pro quo = compensation: قه ره بوو / تعویض
 sine qua non: مه رجی پیو بست / شرط ضروري، شیء لا بد منه
 out of the blue: به شتیه که کی پېشبینی نه کراو / علی نحو غیر متوقع
 once in a blue moon = very rarely: زۆر به که می
 asylum: مافی په نابه رتتی سیاسی / حق اللجوء السياسي
 grant: پیی ده به خشی
 take it for granted: قه دری نازانی
 partridge: که و
 unemployment: بی ئیشی / البطالة
 in the short run: بهم زووانه
 in the long run: له تاینده ی دوور دا
 get into hot water: تووشی گرفت ده بی
 hawk: ۱- سیاستمه داری لایه نگری هیزی سه ربازی ۲- واشه (جوړیکه له باز)
 dove: ۱- سیاستمه داری لایه نگری ناشتی و دیبلوماسیبه ت ۲- کوتری ناشتی
 at odds with: ناکوکی هه یه له گه ل...
 cross the border: سنوور ده به زینتی
 extradite: سنوور دانی ده کاته وه
 grenade: نارنجوک
 dusk - to - dawn: له ئیواره وه (کاتیک که خه ریکه تاریک بکا) تا به یانی زو
 curfew: قه ده غه کردنی هاتوچو / حضر التجول
 till further notice: هه تا ناگادار کردنه وه به کی تر / الی اشعار آخر
 grudge: رفوکینه / حقد
 incorporate: تیهه لکیش دهکا / یدمج
 accused of = charged with: تاوانباره به

collaborate: ۲- هاوکاری دهکا
 coerce: زۆرهملیبانه / اِکراهي
 placate: دايدهمرکینتی / يهدیء
 turbulence: تاژاوه و پشیتیوی
 cohesive: یهکگرتوو / متماسک
 bicameral: دوو نهنجوومهنی یاسادانانی ههیه / ذو مجلسین تشریعین
 senate: نهنجوومهنی پیران / مجلس الشيوخ
 the house of Representatives: نهنجوومهنی نوینهران / مجلس النواب
 hand - to - hand: دهسهویهخه
 casualty: کوژراو یان بریندار
 air raid: هیرشی ناسمانی / غارة جوية
 pre - emptive: نههیتلی دوژمن دهست بکاتهوه / وقائي
 significant: گرنگ / هام
 breakthrough: ۲- چوونه ناوهوه / اختراق
 presume: پیئی وایه / يفترض
 resume: سهرلهنوئی دهس پیئ دهکاتهوه / يبدأ من جديد
 resumé: کورته / خلاصة
 resumé = curriculum vitae: کورتهی ژیاننامه، کورته میژوووی خویندن و دامهزاندن له
 ئیشوکاردا
 mayor: سهروکی شارهوانی
 comply: گوپرایه ل دهبی، بهگوئی دهکا / بطیع، يستجيب
 incitement: هاندان / تحريض
 apartheid: سیاستی جیاکاری رهگهزی / سياسة التمييز العنصري
 on tenterhooks = on pins and needles: شلهژاو و بهپهروش
 tentative: نهزموونی / تجربي
 haven: شرتینتیکی نارام و بی وهی
 go at it hammer and tongs: شهپ و ههرا دهکا
 national assembly: نهنجوومهنی نیشتمانی
 launching pad: سهکوژی مووشهک هاویشتن / منصة اطلاق الصواريخ
 launch: تیئی دهگرن، دهیهاوی / يطلق
 craggy: سهخت

sniper: قه ناس (کهسیک له حهشارگهوه تهقه دهکا له کهسیکی تر)
 security council: نهنجوومهنی ناسایش / مجلس الامن
 go - ahead: تیشکی سهوز / الضوء الاخضر
 nuclear: نهوهوی
 elaboration: گهشه پیدان / تطور، نمو
 mortgage: وهرگرتنی قهرز بۆ خانوبه ره / رهن
 mortgagor: نهو کهسهی که پاره قهرز دهکا بۆ خانوبه ره / الراهن (لعقار ما)
 mortgagee: نهو کهسهی که پاره دهکا به قهرز به کهسیکی تر بۆ خانوبه ره / المرتهن
 lock horns: له مشتومی دایه
 prerequisite: مهرجی بنه پرتی / شرط اساسي
 work out: نهخشه دهکیشی / يرسم (خطة)
 on bail: به که فالهت
 save his own skin: زیان و زهره له خوئی دوور دهخاتهوه خوئی پزگار دهکا
 entry rate: نرخی چوونه ژوورهوه
 Joint chiefs of staff: دهستهی ئهراکانی هاوبهش / هيئة الارکان المشتركة
 confiscate: دهستی به سهرا دهگرن / يصادر
 seize: گلی ده داتهوه / يحجز
 contraband: شتومهکی قاچاخ
 clear through customs: گومرگی دهکا
 think out = think over: بهوردی بییری لی دهکاتهوه
 drive a wedge in: دووبه رهکی دهخاته ناو
 wedge: پواز
 pave the way: ناسانکاری دهکا / رتگه خویش دهکا
 forge through: به زۆر دهخزیتته ناو
 machination: پلانی نهیینی و ئالۆز
 booby trap: بۆمی شاراه
 saw mistrust: تووی بی پروایی دهچینتی
 chasm /'kæzəm/: دووبه رهکی
 domicile: شوینی نیشته جیتی هه میشه بی / محل الإقامة الدائم
 fly a flag: ئالا هه لدهکا
 state of the art: تازه ترین و پیشکه و تووترین تهکنیکی تیدایه

a mutton dressed as lamb: گه نجان گه جلی و خوی و تمهه نی بزانئ له ته مهنی خوی و جلی گه نجان
له بهر بکا

mutton: کاور (به رخی پینگه بشتوو)

lamb: به رخی بچووک

every nook and cranny: همه موو کونوقوژبنییک

palaeontologist: پسپوری پالیۆنتۆلۆجی

palaeontology: زانستی لیکۆلینه وه له پاشماوهی زینده وهر و پرووکه که پاش چهنده ها سالا
بووه به بهرد

skeleton: ئیسکه په بیکه ر/ هیکل عظمی

extinct: قرتیکه وتوو، دوا بر او/ منقرض

amass riches: سامانی زور کوو ده کاته وه

con: ده بخله تینئ

impersonation: خوگۆزین به شپوهی که سیکی تر بوو ته وهی خه لکی پی بخله تینئ

blacklist: ناوی ده خاته لیستی ره شه وه

colony: ۱- جالیه (کۆمه لیک ها و ولاتی له ولاتیکی تر دا پینگه وه ده ژین)

۲- مستعمره: (ولاتیکی یان ناوچه یه که له لایه ن ولاتیکی تری به هیتره وه حوکم ده کری)

jubilate: هه له له ده کیشئ/ خوئی و که یف ده رده برئ

appease: رازی ده کا

rock the boat: بارودوخ تیک ده دا

contravene = violate = infringe = infract: پیتشلی ده کا/ پینته ک

as occasion serves: کاتیک که هه ل بره خسن/ عندا تتاح الفرصه

unbiased = impartial: بی لایه ن/ غیر متحیز

blue - ribbon: ناست به رز/ رفیع المستوی

identify: ده ستینشانی ده کا

rational: ژیرانه

quarterly: هه رسی مانگ جارئ

due: پیوسته بدرئ (پاره یان کری)

nascent: تازه سه ره له داو/ حدیث التولد

convulsion: ۱- شپوهی و توندوتیژی/ اضطراب عنیف ۲- گرژبوون/ تشنج

jeopardize: ده یخاته مه ترسیبیه وه/ یعرض للخطر

frustrate: په کی ده خا

long - term: درتیزخایه ن

campaign /kæm'peɪn/: شالاو/ حمله

ongoing: به رده وام

delineate: نه خشه ده کیشئ/ یخطط، ی رسم

wind up: به پیچا و پیچ ده چی بو سه ره وه

catastrophe = disaster: کاره ساتی نا هه موار

aftermath: نه نجامی کاره سات، پاشماوهی کاره سات/ آثار کارته

divulge: نهینئ ئاشکرا ده کا/ یفشی سرا □

in the wake of: له دوا ی

focus on = concentrate on = highlight: ته رکیز ده کا له سه ر

deligation: شاندا، نو پنه ر

summit: کۆنگره ی لووتکه / مؤقر قمه

charged with = accused of = guilty of: تاوانباره به

hatch: ۱- داده رتیزئ (پیلان) ۲- هه له دینئ (هیلکه)

coup = coup d'état: کوده تا/ انقلاب

electoral ward: چه مه ره ی هه له بژاردن/ دائره انتخابیه

canvass: پرو پاگهنده ده کا

by - election: هه له بژاردنی فره ی/ انتخاب فره ی

electoral college: ده سته ی هه له بژاردن/ هیئه انتخابیه

vice - president: چیگری سه رۆک کۆمار

nativity: رتیزه ی له دا ی کبوان

mortality: رتیزه ی مردووان

protest: ناره زایی/ احتجاج

The tip of the iceberg: به شیکئ زور که م له گرفتیکئ گه وه ره

strongly - worded: لیدوانئ توند/ شدید اللهجه

at any cost: به هه ر خرئیک بی/ بأی ثمن

ratify: مؤری ده کا/ یصدق علی

ramification: نه نجامی ئالۆز و پیتشبینئ بو نه کراو

reform: چاکسازی/ اصلاح

initiation: ده ستپیشخه ری

priority: ته وله ویه / الأولویه، الاسبقیه

reunion: یه‌ک‌خستنه‌وه / اعاده توحید

pact: په‌یمان

1- له کۆل خۆی ده‌کاته‌وه / یتخلص من ۲- چال هه‌لده‌که‌نی / یحفر خندقاً ditch:

unprecedented: زووتر له و جۆره رووی نه‌داوه / لم یسبق له مثیل

predict: پیشبینی ده‌کا / یتنبأ

unpredictable: له توانادا نبیه پیشبینی بز بکری / لا یکن التنبأ به

denounce: ریسوا ده‌کا / یشجب

counteroffensive: دژه هیرش / هجوم مضاد

chant: به‌ئاوازه‌وه ده‌یلج / ینشد، یرنم

slogan: دروشم / شعار

motto: هوتاف / شعار

antipersonnel: دژ به‌مرۆڤ

preliminary: سه‌ره‌تایی

embezzlement: دزینی پارهی فرمانگه / اختلاس

itinerary: پلانی رینمایی گه‌شتکردن

detail: مه‌فره‌زه

chase: راو ده‌نی

burglar: مال‌بیر

E Health and Diseases

ته‌ندروستی و نه‌خۆشی

- The following is a list of some of the diseases:

ته‌مهی خواره‌وه لیستی هه‌ندی له نه‌خۆشییه‌کانه:

hypertension, hypotension, angina pectoris, myocardial infarction, carditis, heartburn, heart disease, tachycardia, bradycardia, asthma, arteritis, gastritis, gastric ulcer, prostatitis, renal calculus, arthritis, colic, bronchitis, hemorrhoids, hepatitis, jaundice, tetanus, cancer, malignant tumour, diabetes, meningitis, measles, smallpox, chicken pox, diarrhoea, constipation, brucellosis, whooping cough, appendicitis, mumps, tonsillitis, sinusitis, goitre, tuberculosis, mastitis, epilepsy, poliomyelitis, gout, pneumonia, otitis, paralysis.

په‌ستانی به‌رزی خۆین، په‌ستانی نرمی خۆین، خه‌ناقی سنگ، زه‌بچه‌ی دل، هه‌وکردنی دل، کزانه‌وه‌ی ده‌می گه‌ده (دله‌کزه)، نه‌خۆشی دل، لیدانی دل به‌خیرایی، لیدانی دل به‌هێواشی، په‌بۆ، هه‌وکردنی خۆینبه‌ر، هه‌وکردنی گه‌ده، قه‌رحه‌ی گه‌ده، هه‌وکردنی پرۆستات، به‌ردی گورچیله، هه‌وکردنی جومگه‌کان، نازاری توند له‌گه‌ده و ریخۆله‌کاندا، هه‌وکردنی قه‌سه‌بات، مایه‌سیری، هه‌وکردنی جگه‌ر، زه‌ردوویی، ده‌رده‌کۆیان، شێرپه‌نجه، وه‌ره‌می بیس، نه‌خۆشی شه‌که‌ر، هه‌وکردنی سه‌حایا، سوورپێژه، ئاوله، درکه و می‌کۆته، سکچوون، قه‌بزی، تایی مالته، کۆکه‌په‌شه، هه‌وکردنی ریخۆله‌کۆیره، مله‌خره، هه‌وکردنی له‌وزه‌تین، هه‌وکردنی جیوب، هه‌لئاوسانی غودده‌ی ده‌ره‌قی، سیل، هه‌وکردنی مه‌مک، نه‌خۆشی فی، شه‌له‌لی مندال، نه‌خۆشی پادشایان، نه‌خۆشی سییه‌کان، هه‌وکردنی گوئی، شه‌له‌ل.

- I've got a temperature. په‌له‌ی گه‌رمی له‌شم به‌رزبووه‌ته‌وه.

- I have a cold. تووشی هه‌لامه‌ت بووم.

- I feel dizzy. هه‌ست به‌گێژبوون ده‌که‌م.

- I am about to vomit. خه‌ریکه‌ پرشیمه‌وه.

- I've come out in a rash. لیبرم کردووه.

- I itch all over. همه مو له شم ده خورئ.
- Does the pimple itch? نایا زیبکه که ده خورئ؟
- The young have acne. لاهه کان عازبه بیان هه یه.
- Malaria is a disease that causes fever and shivering. مه لاریا نه خو شیبیه که ده بی به هوئی تا و له رزین.
- I have an allergy to cigarette smoke. من حساسیبیه تم هه یه به دوو که لی جگه ره.
- Tom suffers from alopecia. تۆم تووشی قژ رووتانه وه بووه.
- I go on a diet and take exercise to avoid getting fat. من ریجیم و مه شقی وهرزشی ده که م بوئه وهی دوور بم له قهله و بوون.
- We should try to get in shape. پیوسته تیمه هه ولیده یین ته ندروستی جهسته بییمان باش بکه یین.
- The child slipped on ice and got a bruise. منداله که له سهر سه هوئل خلیسکا و په له یه کی شین و موری پیوه ده رکه وت.
- He fell over and grazed his knees. نهو که وت و نه ژنوی رووشا.
- The capsules are not available without prescription. که پسو له کان به بی راجیته ده ست ناکه ون.
- Boils and warts can easily be removed by operation. له توانادا هه یه دومه ل و بالوکه به ئاسانی به نه شته رگه ری لایبرین.
- The patient has fever. نه خو شه که تای هه یه.
- people suffering from anemia look pale and feel weak. نهو که سانه ی که که م خوین رهنگ زهره دیارن و هه ست به بی هیژی ده که ن.
- After the diagnosis, the doctor told the patient that he had nephritis. دوا ی دیارکردنی نه خو شی پزیشکه که به نه خو شه که ی وت تووشی هه وکردنی گورچیله بووه.
- You need neither nephrectomy nor nephritis. نه پیوست به لایبردی گورچیله هه یه نه هه لدرینی گورچیله.

- She suffers from nephralgia. نهو نازاری گورچیله ی هه یه.
- When I kicked the ball, I felt a muscle spasm in my leg. کاتیک که شه قم له توپه که هه لدا، هه ستم به گرزبوونیک ماسو لکه کرد له ناو لاقمدا.
- The child is suffering from anuresis. منداله که میزی گیراوه.
- **The following terms identify specialized doctors:**
ثم زاراوانه ی خواره وه پزیشکانی پسپور ده ستیشان ده که ن:
 - ophthalmologist, entist, psychiatrist, internist, dermatologist, gynecologist, pediatricist, orthopedist, cardiologist, venereologist, dentist.
 - پزیشکی چاو، پزیشکی گوئی و لووت و قورگ، پزیشکی دهروونی، پزیشکی هه ناو، پزیشکی پیست، پزیشکی ژنان، پزیشکی مندالان، پسپوری ئیسک، پزیشکی دل، پزیشکی جووتبوون و زاوژی، پزیشکی ددان.
 - The midwife has good experience in midwifery. مامانه که شاره زایی باشی هه یه له مامانیدا.
 - People suffering from acute diarrhoea need nutritive intravenous fluid. نهو که سانه ی که تووشی سکچوونی توندبوون پیوستییان بهو شله خو راکبه خشه هه یه که ده کرپته ناو خوینهنه ره وه.
 - Does anorexia cause malnutrition? نایا نارهنه کردنی خو اردن ده بی به هوئی که مخو راکئی؟
 - Several people died of asphyxia. چند که سیک به خنکان مردن.
 - After close examination, specialized doctors can conclude whether a tumour is malignant or benign. دوا ی پشکنینی ورد پزیشکی پسپور ده توانن بریاری نه وه بده ن نایا وهره میک پیس و کوشنده یه یان بی مه ترسیبه.
 - Drinking too much alcohol results in cirrhosis: زور خو اردنه وهی مه ی ده بی به هوئی ته شه موعی جگه ر.

- Children suffering from dehydration as a result of acute diarrhoea need rehydration.

نه و مندالانهی که له نه نجامی سکچوونی توند تووشی وشکبونه وه بوون پیوستیبیان به ئاو پیدانه وه هه به .

- The surgeon stitched up the wound: نه شته رگه ره که برینه که ی دووریه وه .

- Children need vaccination against polio.

مندالان پیوستیبیان به کوتان هه به دژی شه له لی مندال .

- I've got backache. تووشی پشت ئیشه بووم .

- The diagnosis shows that he has renal calculus.

دهستنی شان کردنی نه خووشی پیشانی ددها که نه و به ردی گورچیله ی هه به .

- I hate belches, hiccups and sneezes. من رقم له قرقینه و نرگه ره و پزمینه .

- The dumper truck turned over and the driver dislocated his shoulder.

گه لابه که وه رگه را و شو فیره که شانی له جی چوو .

- The beekeeper's cheek swelled as soon as the bee stung it.

که هه نکه که به روومه تی هه نکه وانه که یدا یه کسه ر روومه تی هه لئاوسا .

- Snake bites and scorpion stings should be treated as soon as possible.

پیوسته گه ستنی مار و پیوه دانی دوویشک زووترین کات چاره سه ر بکرتن .

- Alan's uncle fell down the stairs and fractured his ankle.

مامی ئالان له قادرمه که وه که وه ته خواره وه و قوله پیتی شکا .

- A great number of people suffer from spondylitis, spondyloptosis and sciatica.

ژماره به کی زور له خه لک تووشی هه و کردنی برپه و ئینزلاقی برپه و عبیرقوله سا بوون .

- The athlete stumbled and sprained his ankle.

وهرزشوانه که قاچی هه لکه وت و قوله پیتی وه رگه را .

- A person with a broken leg needs either crutches or a wheelchair.

که سیپک که لاقی شکابی پیوستی هه به به دار شه قه یان کورسی له پی که وتوان .

- Typhoid is a serious infectious disease.

گرانه تا نه خووشیه کی خه ته رناکه و بلاو ده بیته وه .

- Eating fatty food causes hyperlipoproteinemia.

خواردنی خوړاکی چه ور ده بی به هوئی زیادبوونی چه وریه پرۆتین له خویندا .

- Spinach, almond and sea fish contain iodine which is good for goitre.

سپیناخ و بادهم و ماسی ده ریا یۆدیان تی دایه که بو هه لئاوسانی غودده ی دهره قی باشه .

- Rhubarbs, citrus fruits, tomatoes, raw cabbage, and raw turnips are good sources of vitamin C which is good for blood vessels, skin, gums and teeth.

رئواس و میوه ترشه کان و ته ماته و که له رمی خاو و شیلیمی خاو سه رچاوه ی باشن بو فیتامین سی که بو دهماره کانی خوین و پیست و پووک و ددان باشه .

- A pharmacist should not sell medicine without a prescription.

پیوسته دهرمانه وان به بی راپیته ی پزیشک دهرمان نه فروشی .

- We need cold tablets, cough syrup, ear drops, skin ointment and hearing aid.

ئیمه پیوستی مان هه به به حبه ی هه لامه ت و شروبی کۆکه و قه تری گوی و مه ره می پیست و یارمه تیده ری بیستان .

- I need to have two teeth filled. پیوستیم به پرکردنه وه ی دوو ددان هه به .

- Bnar uses hair gel and deodorant. بنار جیلی قژ و بونپر به کارده هینن .

- A cardiologist must have a cardiograph and a sphygmomanometre.

پیوسته پزیشکی دل نامیری هیلکاری دل و پیوه ری فشاری خوینی هه بی .

- We must have a first - aid kit at home.

پیوسته ئیمه له ماله وه تا قمی فریاگوزاریان هه بی .

- The doctor checked the patient's blood pressure and took his temperature.

پزیشکه که فشاری خوین و پله ی گهرمی نه خووشه که ی پیوا .

- He was given a general anaesthetic. نه و به نجی گشتی کرا .

- The pregnant woman went to the maternity hospital to see the obstetrician and the midwife.

ژنه سکپره که چوو بو نه خوشخانهی مندالبوون بو نه وهی پزیشکی مندالبوون و مامانه که ببینی.

- The paediatrician told the mother to change the baby's diaper.

پزیشکی مندالان به دایکه کهی وت حه فازهی منداله ساواکه بگورئ.

- She needs mastectomy because she is suffering mastocarcinoma.

ئه و پیوستی به نه شته رگه ری لابر دنی مه مک هه به چونکه تووشی شیریه نجهی مه مک بووه.

- Amputation is cutting off somebody's arm, leg or finger in a medical operation.

ئامپیوتیه یشن برینه وهی ده ست یان لاق یان په نجهی که سیکه له نه شته رگه ریبه کی پزیشکیدا.

- Nancy underwent a two - hour cosmetic surgery.

نانسی دوو سهعات له ژیر نه شته رگه ری جوانکاریدا بوو.

- Where is the hospital's neonatal unit?

ئا یا به شی مندالانی تازه له دایکبووی نه خوشخانه که له کوئییه؟

.....

hypertension. په ستانی به رزی خوین (فرط ضغط الدم).

hypotension. په ستانی نزمی خوین (هبوط غیر سوی فی ضغط الدم).

angina pectoris. خه ناقی سنگ (الحناق الصدري).

myocardial infarction. زه بهی دلّ (الذبحه القلبية).

carditis. هه وکردنی دلّ (التهاب القلب).

heart burn. کزانه وهی ده می گه ده / دلّه کزه (حرقه فی فم المعدة).

heart disease. نه خویشی دلّ

tachycardia. لیدانی دلّ به خیرایی (الحفقه: اسراع القلب).

bradycardia. لیدانی دلّ به هیواشی (بطء القلب).

asthma. ره بو

arteritis: هه وکردنی خوینبه (التهاب الشرايين)

gastritis: هه وکردنی گه ده (التهاب المعدة، وبخاصة: التهاب غشاء المعدة المخاطي)

gastric ulcer: قه رحه ی گه ده (القرحة المعدية)

prostatitis: هه وکردنی پرؤستات

renal calculus: به ردی گورچيله

arthritis: هه وکردنی جومگه کان (التهاب المفاصل)

colic: نازاری توند له گه ده و ریخوئه کاندانا

bronchitis: هه وکردنی قه سه بات (التهاب القصبات)

hemorrhoids: مایه سیری (بواسير)

hepatitis: هه وکردنی جگه ر (التهاب الكبد)

jaundice: زه ردووی (اليرقان)

tetanus: ده رده کوئیان (الکزاز)

cancer: شیریه نجه

malignant tumour: وه ره می پیس

diabetes: نه خویشی شه کره

meningitis: هه وکردنی سه حایا (التهاب السحايا)

measles: سووریتزه

smallpox: ئاوله

chicken pox: درکه و میتکوته

diarrhoea: سکچوون

constipation: قه بزى

brucellosis: تایی مالته

whooping cough: کۆکه ره شه

appendicitis: هه وکردنی ریخوئه کویره (التهاب الزائدة الدودية)

mumps: مله خره

tonsillitis: هه وکردنی له وزه تین

sinusitis: هه وکردنی جیوب

goitre: هه لئاوسانی غوددهی ده ره قی

tuberculosis: سیل

mastitis: هه وکردنی مه مک

epilepsy: نه خویشی فی (الصرع)

poliomyelitis: شەلەلى مندال
 gout: نەخۆشى پادشايان (داء الملوك)
 pneumonia: نەخۆشى سىببەكان (ذات الرئة)
 otitis: ھەۋكردنى گۆئى (التهاب الاذن)
 paralysis: شەلەل
 temperature: پەلە گەرمى
 dizzy: گىتخواردوو (مصاب بدوار)
 vomit: دەرشىتتەۋە
 rash: لىر (طفح جلدي)
 itch: دەخوئى، ئالتۆشى ھەيە
 pimple: زىپكە
 acne /'ækni/: عازەبە (حب الشباب)
 fever /'fi:vð/: تا
 shiver = quiver = tremble: دەلەرزى
 allergy: ھەساسىيەت
 suffers: دەچىتتى، توش دەبى
 alopecia: قۇرۇتتانهۋە
 go on a diet: رىجىم دەكا
 take exercise: مەشقى ۋەرزى دەكا
 get in shape: تەندروستى جەستەبى باش دەكا
 slip: دەخلىسكىن
 bruise /bru:z/: پەلە شىن ۋە مۆر (لەسەر لەش دەردەكەۋى دۋاى لىدان يان كەۋتن... ھتد)
 graze: دەرووشىتىن
 prescription: راجىتتە (وصفة طبية)
 available: دەست دەكەۋى
 boil: دومەل
 wart: بالووكە (ثؤلول)
 anemia: كەم خوتىنى (فقر الدم)
 diagnosis: دىارىكردنى نەخۆشى (تشخيص المرض)
 patient: نەخۆش
 nephritis: ھەۋكردنى گورچىلە

nephralgia: ئازارى گورچىلە
 nephrectomy: لابردنى گورچىلە (استئصال الكلية)
 nephrotomy: ھەلدېرنى گورچىلە
 spasm: گرۇبۇون (تشنج)
 anuresis: مېزگىران
 ophthalmologist: پزىشكى چاۋ
 entist: پزىشكى گۆئى ۋە لووت ۋە قورگ
 psychiatrist /saɪ'kaɪə'trɪst/: پزىشكى دەروونى (الطبيب النفساني)
 internist: پزىشكى ھەناۋ (الطبيب الباطني)
 dermatologist: پزىشكى پىست
 gynecologist: پزىشكى ژنان (الطبيب النسائي)
 pediatricist: پزىشكى مندالان
 orthopedist: پزىشكى ئىسك
 cardiologist: پزىشكى دل
 venereologist: پزىشكى جۋوتبۇون ۋە زاۋزى (الطبيب الاختصاصي بالامراض التناسلية)
 dentist: پزىشكى ددان
 midwife: مامان (القابلة)
 midwifery: مامانى (القبالة)
 acute diarrhoea: سىچۈونى توند
 nutritive: خۇراكبەخش (مُغذٍ)
 intravenous: ناۋ خوتىنھىنەر (داخل الوريد)
 fluid: شە (سائل)
 anorexia: ئارەزۋونەكردنى خواردن (فقدان الشهية للطعام)
 malnutrition: كەم خۇراكى (سوء التغذية)
 asphyxia: خنكان (اختناق)
 infectious: تۋاناي بلاۋبۇونەۋە ھەيە (معد)
 tumour: ۋەردەم
 malignant: پىس، كوشندە
 benign /bɪ'nɪn/: بى مەترسى
 conclude = decide: بىيار دەدا
 specialized: پىسپۇر

cirrhosis /sə'rɪʊsɪs/: ته‌شه‌موعی جگهر (التليف الكبدي، تشمع)
 dehydration: وشکبوونه‌وه
 rehydration: ئاوپیتدانه‌وه
 stitch (v.): ده‌یدووریتته‌وه، ته‌قه‌لی لی دده‌ا
 vaccination: کوتان (تلقیح)
 backache /'bækəɪk/: پشت ئیشه
 belch: قرقینه (تجشؤ)
 hiccup = hiccough: نزگهره (فواق)
 sneeze: پژمین
 dumper truck = tipper: گه‌لابه (الشاحنة القلابة)
 turn over: وهرده‌گه‌ری
 dislocate: له‌جی ده‌چن (یخلع)
 beekeeper: هه‌نگه‌وان
 swell: ده‌ئاوسی
 sting (n.): پیته‌دان به‌چزوو
 bite (n.): پیته‌دان به‌دهم
 fracture (v.): ئیسکی ده‌شکی
 ankle: قوله‌پی
 spondylitis: هه‌وکردنی بربره (التهاب الفقرات)
 spondyloptosis = spondylolisthesis: ئینزلاقی بربره (انزلاق الفقرات)
 sciatica /saɪ'ætɪkə/: عیرقولنه‌سا (عرقُ النَّسَا)
 stumble: قاچی هه‌لده‌که‌وی
 sprain: وهرده‌گه‌ری (کاتیتیک که قسوله‌پین یان مه‌چه‌ک له‌پر وهرده‌گه‌ری ئازارتیکی زوری ده‌بی و ده‌ئاوسی)
 crutches: دارشه‌قه
 wheelchair: کورسی له‌پن که‌وتوو
 hyperlipoproteinemia: زیادبوونی چه‌وریه پروتین له‌خوتندا
 spinach: سپیناخ
 almond: بادهم (لوز)
 iodine /ɪ'di:n/: یؤد
 rhubarb: رتیواس

citrus fruits: میوه ترشه‌کان (وه‌کو پرته‌قال، لیمو... هتد)
 raw: خاو، نه‌پژاو، نه‌کولاو
 cabbage: که‌له‌رم
 turnip: شیلیم
 blood vessel: ده‌ماری خوتین
 gum: پیوک
 pharmacist: ده‌رمانه‌وان (صیدلی)
 tablet: حه‌ب
 ointment: مه‌ره‌م
 cough syrup: شرابی کۆکه
 eardrops: قه‌تره‌ی گوی
 hearing aid: یارمه‌تیده‌ری بیستن (المساعد السمعي)
 deodorant: بۆنبر
 cardiologist: پزیشکی دل
 cardiograph: ئامیری هیلکاری دل
 sphygmomanometer: پیته‌وری فشاری خوتین
 first aid: فریاگوزاری (الاسعاف الاولي)
 kit: تاقم
 anaesthetic: به‌نج
 pregnant: سکپر
 maternity: مندالبوون، دایکایه‌تی
 obstetrician: پزیشکی مندالبوون
 paediatrician: پزیشکی مندالان
 diaper = nappy: حه‌فازه‌ی مندال (حفاض الطفل)
 mastectomy: شپیره‌نجه‌ی مه‌مک
 cosmetic surgery: نه‌شته‌رگه‌ری جوانکاری
 neonatal: تازه له‌دایکبوو

F Interesting Passages

پارچه نویسینی خوش (*)

1- The Smell of Kabab for the Chink of Coins

A funny man owned a small restaurant for serving Kabab in the center of Sulaimany market. While he was grilling kabab for his customers, a cunning child carrying a pouch of small change in his hand came and stood by the hearth on which the man was grilling kabab. The child felt the smell of the kabab. After a while the man told him to pay for the kabab. The child became angry and said, "Why should I pay for the kabab? I haven't eaten any kabab." The man said to him, "You have smelled the kabab and you have to pay for the smell." The child chinked the small change by shaking the pouch and said, "Do you hear the chink of this small change?" The man said, "Yes, I can hear it but what do you mean?" The cunning child said, "I mean I paid for the smell of the kabab because you heard the chink of coins!"

دەبرژینێ: grill:

توورەكە: pouch:

فیتلباز = cunning = tricky = crafty:

پارەى كانزایی وردە: small change:

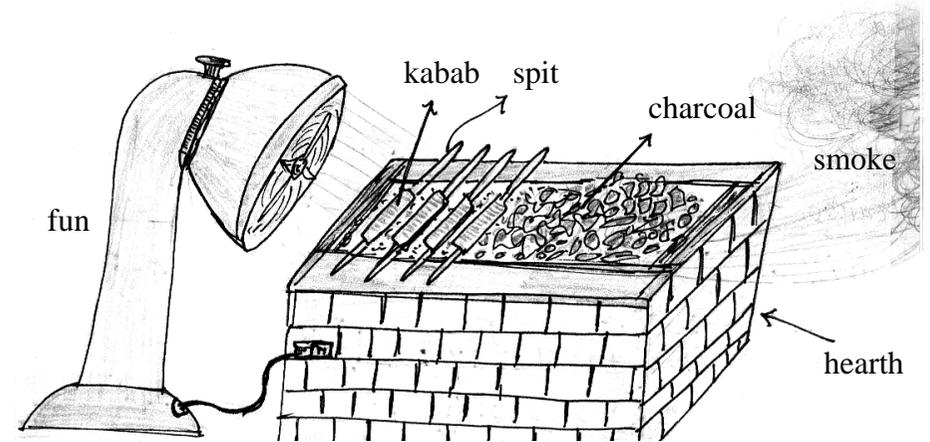
زړه: chink:

۱- بۆنی كهباب به زړه‌ی پارە

پیاویکی گالته‌چی كه باب‌خانه‌یه‌کی بچووكی هه‌بوو له ناوه‌راستی بازاری سلیمانیدا. له‌كاتیكا كه كه‌بابی دەبرژاند بۆ موشته‌رییه‌کانی، مندالیکی فیتلباز توورە‌گه‌یه‌ك پارەى وردەى به‌ده‌سته‌وه بوو هات و له‌ته‌نیشته‌وه‌جاخه‌كه‌وه كه‌ پیاوه‌كه‌ كه‌بابی له‌سه‌ر دەبرژاند راوه‌ستا. منداله‌كه‌ هه‌سته‌ی به‌بۆنی كه‌بابه‌كه‌ كرد. دواى ماوه‌یه‌کی كه‌م پیاوه‌كه‌ پیتی وت

(*) ئەم نوکتە‌یه‌م له‌ به‌رێز محەمەدی وه‌ستا حەمه‌ سالح ته‌وی‌تله‌یییه‌وه‌ وه‌رگرتوه‌.

پارەى كه‌بابه‌كه‌ بدات، منداله‌كه‌ توورە بوو و وتی: «بۆچی پارەى كه‌باب به‌دم. من هه‌یچ كه‌بابم نه‌خواردوه‌». پیاوه‌كه‌ پیتی وت: «تۆ بۆنی كه‌بابه‌كه‌ت كردوه‌ و پتیبسته‌ پارەى بۆنه‌كه‌ به‌یت». منداله‌ فیتلبازه‌كه‌ كیسه‌ پارە‌كه‌ى راوه‌شاند و زړه‌زړی پى كرد و وتی: «ئایا زړه‌ی ئەم پارە وردە‌یه‌ ده‌بیسى؟» پیاوه‌كه‌ وتی: «به‌لێ ده‌بیسیم به‌لام مه‌به‌ستت چیه‌؟» منداله‌ فیتلبازه‌كه‌ وتی: «مه‌به‌ستم ئەوه‌یه‌ پارەى بۆنی كه‌بابه‌كه‌م دا چونكه‌ تۆ گویت له‌ زړه‌ی پارە بوو!».

2- At the Dyer's

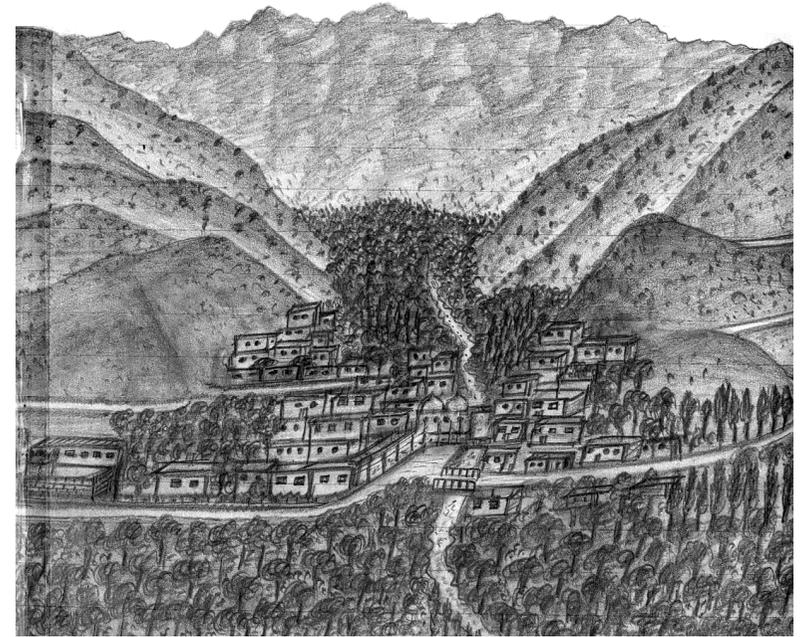
I was fond of watching handicraft in Sulaimany local market. I was, therefore, a frequent visitor to blacksmiths, weavers, tinkers, carpenters, potters, sculptors, bookbinders, quilters, tanners, dyers and confectioners.

One day I went straight to the dyer's shop which was at the far end of the market. The dyer had a vat filled with black dye solution. He had dyed some waistcoats and hung them on a clothes line outside his shop. I didn't intend to have anything dyed. I just wanted to have some information on his profession but he was unwilling to answer my questions because he was joking with a short thin farmer who said to him, "I need some green dye to dye dry grass green for my goat because it eats only green grass. The dyer burst into laughter and said, "You had better buy a pair of green glasses for your goat".

۲- له دوکانی خومچیدا

من ئاره زووم له سه رنجدانی پیشه ی دهستی بوو له ناو بازاری ناوخری سلیمانیدا. بۆ ئەم مەبەستە من بە زۆری سەردانی ئاسنگەر و جۆلا و تەنەکه چی و دارتاش و گلکار و پەیکەرتاش و بەرگ تیگری پەرتووک و لێفەدروو و پیتستە چاکەر و خومچی و حەلواچییانم دەکرد.

پۆژتیک راستەوخۆ چووم بۆ دوکانی خومچییه که که له وپهیری بازاره که وه بوو. خومچییه که تهشتیکی گهورهی ههبوو پرپوو له گیراوهی رهنگی رهش. ههندی قه مسه لهی رهنگ کردبوو و له سهه ته نافیکی جل له ده ره وهی دوکانه کهی هه لی خستبوون. من مهبه ستم نه وه نه بوو هه یچ شتیکی رهنگ بکه م. ته نه ها و یستم هه ندی زانیاریم هه بی ده رباره ی پیشه کهی به لام نه و ئاره زووی نه بوو وه لامی پرسیاره کانی من بده ته وه چونکه خه ربکی گالته وگه پکردن بوو له گه ل جووتیاریکی کورت و لاوازا که به خومچییه کهی وت: «من هه ندی رهنگی سه وزم پیتوسته بۆ نه وهی گیای وشک رهنگی سه وز بکه م بۆ بزنه که م چونکه ته نه ها گیای سه وز ده خوا.» خومچییه که دایه قاقای پیکه نین و وتی: «باشتر وایه چاویلکه یه کی سه وز بکری بۆ بزنه که ت.»

3- Biyara

10 July 2003

As I was sitting on a high peak overlooking the town, I drew a simple picture of the town to help the reader have a general view of it in mind before he reads the description.

کاتیکی که له سهه لووتکه شاخیکی بهرز دانیشتبووم ده پروانی به سهه شارۆچکه که دا، وینه یه کی ساده ی شارۆچکه که م کیشا بۆ نه وهی یارمه تی خوینه ر بده م دیمه نیکی شارۆچکه کهی له مێشکدا هه بیچ پیش نه وهی باسه که بخوینیتته وه.

The following is a precise description of my birthplace called Biyara, one of the famous attractive towns of Hawraman territory in Kurdistan.

On July 10, 2003 I paid a visit to my birthplace called Biyara which is a charming town in a large deep valley surrounded by high mountains about fifty miles to the south - east of Sulaimany.

The town is surrounded by orchards that produce great quantities of walnuts, pomegranates, grapes, berries, figs, peaches, apricots, green-

fond of: ئاره زووی هه یه له ، شه یدايه
handicraft: پیشه ی دهستی
blacksmith: ئاسنگەر
weaver: جۆلا
tinker: تەنەکه چی
carpenter: دارتاش
potter: گلکار (الخزاف)
sculptor: پەیکەرتاش (النحات)
bookbinder: بەرگ تیگری کتیب
quilter: لێفەدروو
tanner: پیتستە چاکەر
dyer: خومچی
confectioner: حەلواچی
vat: ته شتی گه وره
solution: گیراوه
clothes line: ته نافی جل

gages, almonds and pears. In the north the valley and in Hawraman mountain which is the highest rocky mountain in the area. Its surface is studded with sweet smelling multicoloured wild flowers and herbs having smells sweeter than the smell of the perfumes we buy in the market. A winding river flows through the orchards in the large deep valley and divides the town into two parts linked together with three bridges on the river.

The houses of the town are built of granite which is a type of hard grey stone available in the quarries of the area. They are roofed with aspen trunks covered with mud and soil. In each roof there is a round hole through which a tin chimney of a wood burning stove comes out. Most of the houses are on the surface of the mountains. The cool clear water gushing from the springs irrigates the orchards and provides the town with enough drinking water. There is a small hospital, a secondary school and a primary school in the town. Most of the villagers are peasants who own orchards and keep cows, sheep, goats, hens, turkeys, geese, ducks and bees. Some of them practise handicrafts, such as knitting a special type of light summer shoes out of cotten yarn, weaving local cloth out of mohair, weaving baskets, colanders and panniers out of willow twigs. In the past some people used to make horn - handled knives, curved choppers, hatchets, tongs, braziers, axes, sickles, scythes, wooden utensils and spindles. Even nowadays some of these handicrafts are practised in Hajij, Hawraman and Tawella which are three other famous towns of Hawraman territory.

We cannot express by words how charming the sceneries of this area are. In summer it serves as the best summer resort. It is quite pleasant to sit in the shade of one of the oak - trees on the surface of the mountain facing the main part of the town.

There you enjoy the cool breeze and listen to a shepherd blowing a pipe and feeding his sheep on grass. You feel as if you were in an aeroplane flying over the town and the orchards with the winding river sighing through them.

In spring when you walk along one of the lanes that lead you to the border, you'll be delighted with the sweet smell of the trees which are in bloom along with the smell of the multicoloured wild flowers and herbs that grow naturally in the orchards. You can hear nightingales

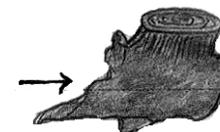
sing and see boys and girls sing and dance in the shade of the walnut - trees; meanwhile lovers exchange words of love and promise not to deceive each other. Those who are on the pull watch curiously without participation in the merry - making. They can see maidens decked out in sequined gowns and fine clothes.

In this area autumn is typical of its beauty and attractiveness. Tasty fruits such as walnuts, pomegranates, quinces and haws ripe. Some of the ripe walnuts fall down the walnut - trees and the rest are shaken down with a long wooden rod carried by a man who climbs the walnut - trees and shake the walnuts down with the wooden rod. The weather becomes cool and trees shed their leaves. We can see thousands of yellow and brown leaves falling down when a light breeze blows. The villagers begin to gather dry logs and chunks of wood to prepare themselves for the chilly winter during which a lot of rain, hail and snow come down. During the chilly winter nights families sit round their stoves and tell stories and myths; meanwhile they eat tasty raisin, kernel, quinces, dry figs, sweet pomegranates and dry berries.

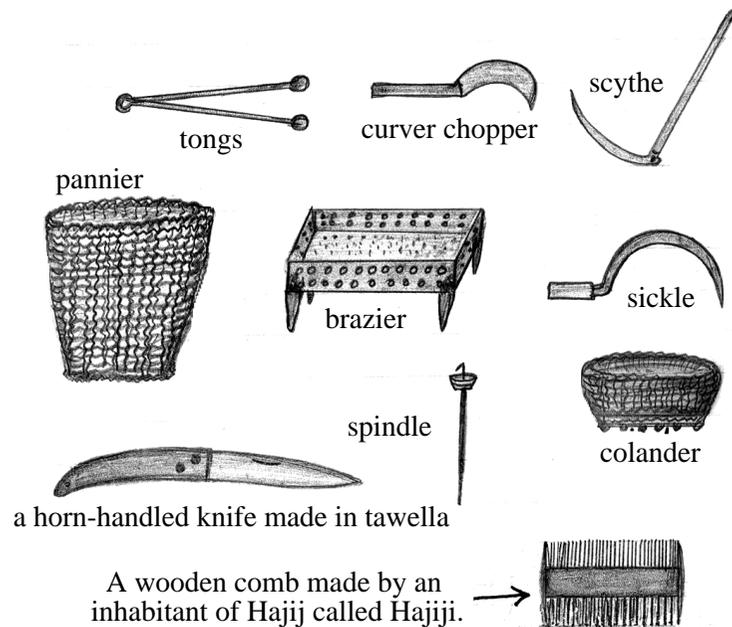
Some people practise hunting wild animals and partridges as a hobby. They carry bread and some simple necessities on their back and climb the high rocky mountain of Hawraman. During the day they hunt wild animals and partridges. When night falls they enter a cave and make a big fire out of dry oak - tree logs. Then they start grilling the tasty meat of the game on the glowing charcoal, After having supper, they start smoking, singing and telling adventure stories till they fall asleep round the fire.

This town along with all the other towns and villages in the mountainous area on Iraq - Iran border form a district called Hawraman. The orientalist who stayed in Hawraman asseverate in their references that the people of Hawraman are famous for their sagacity, cleanliness and accuracy. Tawella is another Hawraman town about eleven miles to the east of Biyara. Edmonds, the late British adviser who stayed in the area for a period of time compared Biyara and Tawella to two sisters because of the similarity between them. The people of Hawraman speak a special Kurdish dialect called Hawrami by

a chunk of wood

which the people of Hawraman are recognized in the other territories of Kurdistan.

pear: هه رمی
 studded: ته نراوه
 multicoloured: هه مه رنگ
 granite: جوژه بهردیکی رهق و خوژله میثیبیه
 quarry: کانه بهرد
 wood burning stove: سوئیای دار
 gush: هه لده قولتی
 knitting: چین
 asseverate: دووپاتی ده کاته وه
 orientalist: رۆژهه لاتناس
 sagacity: زیره کی
 mohair: مه رهز
 twig: توول
 yarn: ده زوو
 horn: شاخی چه یوان
 scenery: دیمه نی سروشتی
 summer resort: هاوینه هه وار
 shepherd: شوان
 pipe: شمشال
 lane: تووله ری
 merry - making: هه لپه رکی و که یفکردن
 maiden: کچه عازهب
 sequined gown: که وای پووله کدار
 shake down: ده بته کیتی
 log: داری سووتاندن
 raisin: میوژ
 kernel: کاکله
 game: گوشتی چه یوان و بالنده ی راوکراو
 glowing charcoal: پشکو
 the late: خوالیخو شیبوو

peak: لووتکه ی شاخ
 territory: ناوچه
 orchard: باخ
 walnut: گوژ
 pomegranate: هه نار
 grapes: تری
 berry: توو
 fig: هه نجیر
 peach: قوخ
 apricot: قه یسی
 greengage: هه لووژه
 almond: بادهم

تهوئله به ناسايي دهكرين كه ئەمانهش سئ شارۆچكهى ترى به ناوبانگى ناوچهى ههورامان.

ئيمه ناتوانين بهوشه دهري برين كه ديمه نه سروشتيه كاني ئەم ناوچهيه چهند جوان و سهرنجراكيشن. له هاویندا وهكو باشتري هاورينه ههوار رۆل دهبينى. زۆر خوشه له سيبهري بهكيك له و دار بهرووانه دانيشى لهسهر رووى ئەو شاخهى كه بهرامبهر بهبهشه سههه كيبه كهى شارۆچكه كهيه. لهويدا تو شه مالى فينكت پئ خوشه و گوئ دهگرى له شوانيك شمشال لئ ديدات و مههه كانيشى لهسهر گيا دهله وه پئئئ. تو وا ههست دهكهى له ناو فرۆكه يه كدا بيت كه بهسهر شارۆچكه كه و باخه كاندا بفرئ و رووباره پئچاوپئچه كهش به ناوباندا هازهى بيت.

له به هاردا كاتيك كه پياسه دهكهيت به درئئايي بهكيك لهو تو له پئيانهى كه دهتبا بو سنوور دلت به تهواوى دهكرتته وه به بۆنه خوشه كهى ئەو دره ختانهى كه گوليان كر دووه و بۆنى ئەو گژوگيا و گوله كئوبيه هه مههه رنگانهى كه به شيوه يه كى سروشتى له ناو باخه كاندا دهروئئ. گوئت له خويندنى بولبول دهبيت و كوران و كچانيش دهبينى له سيبهري دارگوئزه كاندا گۆرانى دهلئئ و هه لپه ركئ دهكهن، له هه مان كاتدا خوشه ويستان وشهى خوشه ويستى له گه ل به كتردا دهگۆرئنه وه و به لئئ ددهن به كتر نه خه له تئئئ. ئەوانهش كه له ههولئ ئەوه دان خوشه ويست بو خويان بدۆرئنه وه به په رۆشه وه سه رنج ددهن به بئ ئەوهى به شدارى هه لپه ركئ و كه يفكر دنه كه بهكهن، چاويان له كچه عازهب ده بئ كه به كه واى پووله كدار و جلو به رگى جوان رازاونه ته وه.

له م ناوچه يه دا وه رزى پايژ جوانى و سهرنجراكيشانيكى تايبه تى خوئ هه يه. ميوهى به تامى وهكو گوئز و هه نار و به هئ و گوئز پئده گا. هه ندئ لهو گوئزانهى كه پئنگه يشتون له دار گوئزه كان دهكهونه خواره وه. ئەوانهش كه ماون پياويك سه رده كه وئ بو سه ر دار گوئزه كان و به دارئكى درئ ده بانته كئئئ و دهكهونه خواره وه. هه وا فينك ده بئ و گه لائى دره خته كان ده وه رئ. كاتيك كه شه مالىكى سووك هه لده كات هه زاره ها گه لائى زهرد و قاوه يى ده بينين دهكهونه خواره وه. گوندينشيه كان دهست دهكهن به كۆكر دنه وهى دارى وشك و كۆتته ردار بو ئەوهى خويان ئاماده بهكهن بو زستانى زۆر سارد كه لهو ماوه يه دا باران و ته رزه و به فرئكى زۆر ده بارئ. له شه وه كاني زستانى زۆر ساردا خيزانه كان به ده وه رى سويا كانياندا داده نيشن و چيرۆك و ئەفسانه دهگيژئنه وه، له هه مان كاتدا ميوژ و كاكله و به هئ و هه نجبرى وشك و هه نارى شيرين و تووى وشكى به تام دهخۆن.

ئهمه ي لاي خواره وه باسيكى راست و دروستى شوئئى له دايكبوئمه كه پئئ دهوترئ بياره به كئيكه له شارۆچكه به ناوبانگ و سهرنجراكيشه كاني ناوچه ي ههورامان له كوردستاندا:

له ده ي ته مووزى ۲۰۰۳ دا سه ردانيكى شوئئى له دايكبوونى خوئم كرد پئئ دهوترئ «بياره» كه شارۆچكه يه كى خوش و سهرنجراكيشه له ناو دۆلئكى گه وره و قولدا به شاخى به رز ده وردراوه نزيكه ي په نجا ميل له باشوورى رۆژهه لائى سليمانيه وه يه.

شارۆچكه كه به باخ و باخاتيك ده وردراوه كه برئكى زۆر له گوئز و هه نار و ترئ و توو و هه نجير و قوخ و قه يسى و هه لئوژه و بادهم و هه رمئ به ره هم ده هئئئ. له باكووره وه دۆله كه به شاخى ههورامان كۆتايى دئ كه به رزترين شاخى به ردينه له ناوچه كه دا. رووه كهى ته نراوه به گژوگيا و گولئ كئوى هه مهه رننگ و بۆنخوش كه بۆنيان خوشتره له بۆنى ئەو بۆنانه ي كه له بازار ده يكرين. رووباريكى پئچاوپئچ به ناو باخه كاندا ده روا له ناو دۆله قوول و گه وره كه دا و شارۆچكه كه ده كا به دوو به شه وه كه به سئ پرد له سه ر رووباره كه دوو به شه كه ده به سترين به يه كه وه.

خانوى شارۆچكه كه له «گرانيت» دروست كراون كه ئەو يش جوژه به ردئكى خو له ميئى ره قه له ناو كانه به رده كاني ناوچه كه دا دهست ده كه وئ. به دارى چنار سه رگيراون و به قور و خو ل داپۆشراون له هه ر بنميچئيدا كونيكى خر هه يه و دووكه لكئيشئى سزاي دارى لئوه دئته ده ره وه كه له ته نه كه دروست كراوه. زۆر به ي خانوه كان له سه ر رووى شاخه كانن. ئەو ئاوه سارد و روونه ي كه له كانيهه كان هه لده قوولئ ئاوى باخه كان ديدات و ئاوى خواردنه وهش به ته واوى ته رخان ده كا بو شارۆچكه كه. له ناو شارۆچكه كه دا نه خوشخانه يه كى بچووك و قوتابخانه يه كى دوانا وه ندئ و قوتابخانه يه كى سه ره تايى هه يه. زۆر به ي گوندينشيه كان جووتيارن و باخ و باخاتيان هه يه و مانگا و مه ر و بز و مريشك و قه ل و قاز و مراوى و هه ننگ به خئو ده كهن. هه نديكيان خه ريكى پئشه سازى ده ستر كرن وهكو چئئئى جوژه پئلاويكى تايبه تى هاوينه ي سووك له ده زووى لۆكه و چئئئى قوماشى ناوخوئى له مه ر هز و چئئئى سه به ته و پلاوپالئيو و سه به ته ي ميوه له توولئ دار بئ. له رابووردوودا هه ندئ كه س به عاده تى چه قوئ دهسك شاخ و ته ورداس و ته ورزئئ و مه قاش و مه قه لئ و ته ور و داس و كه ره نئو و قاپ و قاجاخى دار و ته شئيان دروست ده كرد. ته نانه ت رۆژئانى ئەمرو هه ندئ له و پئشه سازيه ده ستر كرانه له هه جيح و ههورامان

هه ندى كەس وەكو ئارەزوو پىك راوى ئازەلى كىيوى و كەو دەكەن. نان و هەندى پىيوسى ئاسايى بەكۆل هەلدەگرن و سەردەكەون بۆ سەر شاخە بەردىنەكەى هەورامان. لە كاتى رۆژدا راوى ئازەلى كىيوى و كەو دەكەن. كاتىك كە شەو داىەت دەچنە ناو ئەشكەوتىكەو و بەدار بەرووى وشك ئاگرىكى گەورە دەكەنەو. لە دواییدا لەسەر پشكۆكە دەست دەكەن بەرژاندنى گۆشتى بەتامى ئەو شتانەى كە راویان كرددون. دواى نانى ئىواره دەست دەكەن بەجگەرەكیشان و گۆرانى وتن و گىرانەوہى چىرۆكى موغامەرات هەتاكو بەدەورى ئاگرەكەدا خەویان لى دەكەوى.

ئەم شارۆچكەى و هەموو شارۆچكە و گوندەكانى تر لەو ناوچە شاخاویيەى سەر سنورى عىراق و ئىران ناوچەىك پىكدەهین پىي دەوترى هەورامان. ئەو رۆژەللاتناسانەى كە لە هەورامان ماونەتەو لە سەرچاوەكانىاندا دووپاتى دەكەنەو كە خەلكى هەورامان بەزىرەكى تاييەتى و پاكوخاوینى و وردىيەو بەناوبانگن. تەویلە شارۆچكەىكى تری هەورامانە نزیكەى يانزە میل لە رۆژەللاتى بىارەوہىە. «ئىدمۆندز» راویژكارى بەرىتانى خوالیخوشبوو كە ماوہىك لە ناوچەكەدا ماوہتەوہ بىارە و تەویلەى شوبهاندون بەدوو خوشك لەبەر هۆى ئەو لە بەكچوونەى كە لە نىوانیاندا هەىە. خەلكى هەورامان بەزاراوەهەكى كوردى تاييەتى قسە دەكەن كە پىي دەوترى هەورامى، بەهۆى ئەو زاراوہە خەلكى هەورامان لە ناوچەكانى تری كوردستاندا دەناسرىنەوہ.

4- Mam Homer and a Grizzly

Mam Homer was an old single man. He used to live in a small room built by himself beside a cave on the surface of Hawraman Mountain. He scarcely came to Biyara village to buy his needs. He was a good marksman and beekeeper. His bees made the best type of white honey.

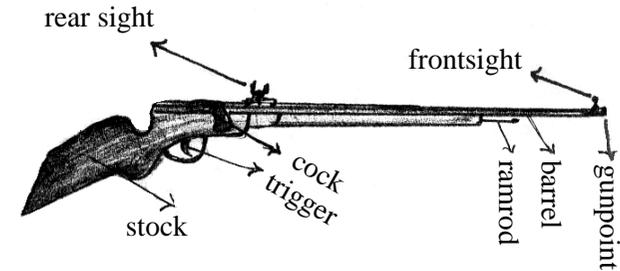
One autumn night Mam Homer heard some rustles behind his room. He took his rifle and went out. He saw a bear climbing a hawthorn behind his room. He fired at the bear and reloaded his rifle. The bear got wounded in the leg. It came down the hawthorn and attacked Mam Homer. While they were wrestling with each other, Mam Homer managed to insert the barrel of his rifle into the mouth of the bear; but he was so confused that he couldn't find the trigger with his finger to fire. At last his finger fell on the trigger by chance and the ri-

fle went off with a loud sound. The bear lost its balance and dropped dead. Thus Mam Homer was saved from that fierce beast.

٤- مام هۆمەر و ورچىكى گەورە و درندە

مام هۆمەر پىياوئىكى پىرى بى ژن بوو، بەئاسايى لە ژووړىكدا ژيانى دەبرده سەر كە خۆى لە تەنىشت ئەشكەوتىك لەسەر رووى شاخى هەورامان دروستى كرددبوو. زۆر بەكەمى دەهات بۆ گوندى بىارە بۆ كړىنى پىيوسىيەكانى. تەنگچى و هەنگەوانىكى باش بوو، هەنگەكانى باشتىر بى جۆرى هەنگوینى سپىيان دروست دەكرد.

شەوئىكى پايز مام هۆمەر گوئى لە هەندى خشەخش بوو لە پشتى ژووړەكەىوہ. تەنگەكەى هەلگرت و چووہ دەروہ. ورچىكى بىنى سەردەكەوت بۆ سەر دار گۆزىك لە پشتى ژووړەكەىوہ. تەقەى كرد لە ورچەكە و دووبارە فېشەكى خشتەوہ ناو تەنگەكەى. لاقى ورچەكە برىندار بوو و لەسەر دار گۆزەكە هاتە خوارەوہ و پەلامارى مام هۆمەرى دا. لە كاتىكا كە پىكەوہ زۆرانبازيان دەكرد مام هۆمەر توانى لولەى تەنگەكەى بكا بەناو دەمى ورچەكەدا، بەلام ئەوئەندە تىكچوو بوو نەىدەتوانى بەپەنجە پەلەپىتەكەى تەنگەكەى بدۆزىتەوہ و تەقە بكا. لە كۆتايىدا بەرپىكەوت پەنجەى كەوتە سەر پەلەپىتەكەى و تەنگەكەى دەرچوو بەدەنگىكى گەورەوہ. ورچەكە هاوسەنگى تىكچوو و كەوت و مرد. بەم جۆرە مام هۆمەر رزگارى بوو لەو ئازەلە درندەىە.

- grizzly: جۆرە ورچىكى گەورە و درندە
- marksman: نىشانەشكىن، تەنگچى
- rustle: خشە
- hawthorn: دار گۆزى

5- A Crafty Gypsy

One friday morning I heard my doorbell ringing. When I opened the door, I saw a young swarthy gypsy dressed in black. She looked at me and said, "I am a fortune teller and a palmist. I practise hypnotism and I have information about horoscopes. I can fruster amulets as well." As soon as she finished her speech, I said to her, "You had better go to another house because we don't believe in superstitions." Then she showed me a small bottel, two turquoises and a rosary, trying to tempt me to buy them . I asked her what there was in the small bottle. she said that it contained philtre. I smiled and said to her, "You had better drink the philtre yourself because it is good for you. At last the crafty gypsy begged me to give her some alms. I offered her five dinars and told her to go away. Thus I got rid of that crafty gypsy.

۵- قهره‌چیتکی مه‌کریاز

سه‌رله‌به‌یانیه‌کی هه‌ینی گویم له زه‌نگی ده‌رگا که بوو لیبیدا. کاتیک که ده‌رگا کهم کرده‌وه قهره‌چیتکی که نجی ره‌شتاله‌م بیینی جلی ره‌شی له‌به‌ردابوو. کچه قهره‌چه‌که سه‌یری کردم و وتی: «من خوینه‌ری ناو له‌پ و به‌ختگرم. ته‌نویمی موگناتیبسی ده‌که‌م و زانیاریم هه‌یه ده‌رباره‌ی بورجه‌کان. هه‌روه‌ها ده‌توانم دوعا به‌تال بکه‌مه‌وه.» منیش که قسه‌که‌ی ته‌واو کرد ده‌سته‌جی پیم وت: «باشتر وایه بچی بو‌مالتیکی تر چونکه ئیمه باوه‌رمان نییه به‌خه‌رافات. له دواییدا بوتلتیکی بچووک و دوو پیروزه و ته‌سبیتیکی پیشاندام و هه‌ولئ دا سه‌رنجم راکیشی بو‌ئه‌وه‌ی بیانکریم. منیش پرسیارم لی کرد و وتم بوتله‌که چی تیدایه. ئه‌ویش وتی شه‌رابی خو‌شه‌ویستی تیدایه. منیش زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کم کرد و پیم وت: «باشتر وایه خو‌ت شه‌راه‌که به‌خوینه‌وه چونکه بو‌خو‌ت باشه.» له کو‌تاییدا کچه قهره‌چه مه‌کریزه‌که لیم پارایه‌وه هه‌ندی خیری پی بکه‌م. منیش پینج دینارم پیشکه‌ش کرد و پیم وت بره‌ا. به‌م جو‌زه ئه‌و قهره‌چه مه‌کریزه‌م له کو‌لئ خو‌م کرده‌وه.

مه‌کریاز، فیلباز: crafty = cunning

قهره‌چ: gypsy

ره‌شتاله: swarthy

به‌ختگر: fortune teller

خوینه‌ری ناوله‌پ (قاری‌ء الكف): palmist

ته‌نویمی موگناتیبسی: hypnotism

بورج: horoscope

دوعا: amulet

به‌تالی ده‌کاته‌وه: fruster

خه‌رافات: superstitions

پیروزه (فیروز): turquoise

شه‌رابی خو‌شه‌ویستی: philtre

ته‌سبیحی سه‌له‌واتدان: rosary

خیر: alms

6- A Memory of Daily Life in a Traditional Kurdish Village

It is pleasant to live in a traditional Kurdish village. In the morning you can see women churning yogurt mixed with water to get better and buttermilk You can see a girl spinning wool with a spindle and talking to another girl baking bread on a griddle. During the day goats bleat, cows bellow, donkeys bray, horses neigh, hens cackle, cocks crow and turkeys gobble.

Late in the afternoon after the daily hard work, boys and girls make themselves look smart. Some boys try to flirt with flirtatious coquettish maidens by exchanging signs and words of love.

As soon as it gets dark, the village becomes quiet. Far away in the distance owls hoot and wolves howl with their melancholy sound which is traditionally believed to be a sign of disaster.

During the winter nights children sit round wood - burning stoves and listen to their parents telling them stories about goblins and giants till they fall asleep.

۶- بیره‌وه‌ریه‌کی ژیانی روژانه له گوندیکی کورده‌واریدا

خو‌شه ژیان به‌ریته سه‌ر له گوندیکی کورده‌واریدا. به‌یانیان ده‌بیینی ژنان مه‌شکه ده‌ژهن بو‌ئه‌وه‌ی که‌ره و دو‌یان ده‌ست بکه‌وی. چاوت له کچیک ده‌بی به‌ته‌شی خوری ده‌ریستی و قسه‌ش ده‌کا له‌گه‌ل کچیکی تر که نانی سه‌ر ساج ده‌کا. له کاتی روژدا بز ده‌بارین و مانگا ده‌بو‌رین و گویدریژ ده‌زه‌ری ئه‌سپ ده‌حیلین و مریشک ده‌گارین و که‌له‌شیر ده‌خوین قه‌ل قه‌ل لولو ده‌کا.

دره‌نگانیک له پاش نیوه‌رۆدا له دواى ئیشی گرانی رۆژانه کوران و کچان خۆیان جوان و ریکوپییک ده‌کهن. هه‌ندى کور هه‌ول ده‌دهن دلدارى بکه‌ن له‌گه‌ل کچه‌ عازهبى غه‌مزه و نازکه‌رى چاوباشقه‌لدا به‌گۆرینه‌وه‌ی ئیشارات و وشه‌ی خۆشه‌ویستی.

که‌ تارىک ده‌کا ده‌سته‌جى گونده‌که‌ بیده‌نگ ده‌بى. له‌ دووره‌وه‌ کونده‌به‌بو ده‌خوینى و گورگ ده‌لوورینى به‌ده‌نگه‌ غه‌مناکه‌که‌یان که‌ له‌ رووی بیروباوه‌رى دابونه‌ریتى کۆنه‌وه‌ پروا وایه‌ نیشانه‌ی کاره‌ساته‌. له‌ شه‌وه‌کانى زستاندا مندالان له‌ ده‌ورى سوڤای دار داده‌نیشن و گوڤى له‌ باوک و دایکیان ده‌گرن چیرۆکیان بو ده‌گپینه‌وه‌ ده‌رباره‌ی جنۆکه و دیتو.

-
- traditional: نه‌ریتى
 - churn: ده‌ژهنى
 - buttermilk: دۆ
 - spin: ده‌رپسى
 - spindle: ته‌شى
 - griddle: ساج
 - bleat: ده‌بارینى
 - bellow: ده‌بوژینى
 - bray: ده‌زهرى
 - neigh: ده‌حیلینى
 - howl: ده‌لوورینى
 - cackle: ده‌گارینى
 - crow: ده‌خوینى، خویندنى که‌له‌شیر
 - gobble: قلولو ده‌کا، قلولولوی قه‌ل
 - smart: جوان و ریکوپییک
 - flirt: دلدارى ده‌کا
 - flirtatious: چاوباشقه‌ل
 - coquettish: غه‌مزه و نازکه‌ر
 - maiden: کچه‌ عازهب
 - owl: کونده‌به‌بو
 - wolve: گورگ
 - goblin: جنۆکه
 - giant: دیتو

7- A Pleasant Picnic

On May 10, 2003 I went for a picnic with my family and spent a nice time in the country.

We found a nice place at the bank of a winding river near Haji Baiz village. We sat in the shade of aspen and willow trees. We watched the scenery and breathed fresh air. At noon we made a big fire out of dried branches of oak - trees. We grilled mutton and had a tasty meal under a big oak - tree. Then we started to play, dance and sing till 5 p.m.

I never forget that pleasant picnic and I hope we'll go for picnics whenever we have leisure.

-
- winding: پێچاوپێچ
 - aspen: چنار
 - willow: دار بى
 - oak - tree: دار به‌روو
 - mutton: گۆشتى به‌رخ
 - leisure: کاتى پشودان

۷- سه‌یرانیکى خۆش

له‌ ۱۰ مایسى ۲۰۰۳دا له‌گه‌ل خه‌زانه‌که‌م رۆبشتم بۆ سه‌یرانیک و کاتیکی خۆشمان له‌ لادی به‌سه‌ر برد.

له‌ قه‌راغى رووبارىکی پێچاوپێچدا له‌ نزیک گوندی حاجی بايز شوینیکى باشمان دۆزییه‌وه‌. له‌ سببه‌رى چنار و دار بیدا دانیشتم. سه‌رنجی دمه‌نى سروشتی جوانان دا و هه‌واى پاکمان هه‌لمژى. له‌ نیوه‌رۆدا به‌لقى وشکی داربه‌روو ئاگرىکی گه‌وره‌مان کردوه‌. گۆشتى به‌رخمان له‌ ژیر دار به‌روویکی گه‌وره‌دا برژاند و ژه‌میکى به‌تایمان خوارد. له‌ دوایدا ده‌ستمان کرد به‌یاریکردن و سه‌ماکردن و گۆرانى وتن هه‌تاكو کاتزمییری پینجی ئیواره‌.

من هه‌رگیز نه‌و سه‌یرانه‌ خۆشه‌م له‌بیر ناچیته‌وه‌ و به‌هیواى ئه‌وه‌م هه‌چ کاتیک کاتى پشودانمان هه‌بى بچین بۆ سه‌یران.

G

Sentences and Expressions on Formal Letters

رسته و دهسته واژه لهسه نووسراوی فهرمی

- To whom it my concern: په یوه ننداره کان
- Dear Sir: بهریتز
- Dear Sirs: بهریتزان
- Dear Madam: خانمی بهریتز
- Attached is a copy of our letter No. 234 dated May 20, 2004 concerning a campaign to update the voting system:
هاوپتیچ وینهی نووسراومان ژماره ۲۳۴ له میټرووی ۲۰ مایسی ۲۰۰۴ دهربارهی هلمه تیک بۆ نوټکردنه وهی سیسته می دهنگان
- Please find enclosed a copy of my CV:
تکایه هاوپتیچ وینهی کورتهی ژباننامه مه بیبیین
- I look forward to hearing from you: چاوه رتی وهلامی جه نابتنم:
CV = curriculum vitae = resumé:
کورتهیه ک دهربارهی ټو پروانامه و ئیشانهی که که سټیک له ژبانی خویدا هه بیسوه و پټشکه شی دهکا کاتیک که داوا بکا له ئیشیکدا دابه زری.
- This is to certify that Kalthoom Hama Khan is a graduate of Teachers Central Institute. She graduated from the above mentioned institute in 2002. We hereby grant her this document.
- گه واهی دده بن که لسوم همه خان دهرچووی په میانگه می مه لبه ندی ماموستایانه. سالی ۲۰۰۲ له په میانگه می ناوبراو دهرچووه. بهم پټیه ټم به لگه نامه یه ی پټ دهبه خشین.
- Reference to your advertisement in Khabat News paper of April 3, 2004 concerning your need for an accountant, I am writing to apply for this job.
- ئاماژه به ئاگاداربتان له رۆژنامه ی خه باتی ۳ی نیسان ۲۰۰۴ دهربارهی پټویستبوونتان به ژمټرباریک، من داواکاری پټشکه ش دهکم بۆ ټم ئیشه.

- We draw your attention to the fact that you haven't fulfilled your duty properly.
- سه رنجتان راده کټشین بۆ ټو راستییبه ی که ئیوه ټرکی خوتان به شټیوه ی راست جټیبه جټ نه کردوه.
- We admonish all the employees in your office for leaving the doors of the office open after office work.
- سه رزه نشتی هموو کارگوزاران ده که ین له فرمانگه که تان چونکه دوا ی دهوام دهرگای فرمانگه که داناخن.
- We give Mr. Jack a warning not to leave the office during office hours without asking for permission.
- مستهر جاک ئاگادار ده که ینه وه له کاتی دهوامدا فرمانگه به جټ نه هیلټی به بټی ټوهی داوا ی مؤلته بکا.
- We owe you a great debt of gratitude for your cooperation in slum clearances in the city.
- ټه وپه ری سوپاسی جه نابت ده که ین بۆ هاوکاربکردنت له پاککردنه وهی ناوچه پیس و پۆخله کانی ناو شار.

H

Sentences and Expressions on commercial Letters

رسته و دهسته واژه لهسه نووسراوی بازرگانی

- We acknowledge the receipt of your letter No. 340 dated July 12, 2004.
- جه نابتان ناگادار ده کهینه وه نووسراوتان ژماره ۳۴۰ میژووی ۱۲ی ته مووزی ۲۰۰۴ به دهستمان گه یشت.
- I have the pleasure to inform you that our office was transferred to the new building next to the Ministry of Health.
- خو شحالم جه نابتان ناگادار بکه مه وه که فهرمانگه که مان گوپزرایه وه بو بینا تازه که ی ته نیشستی وه زاره تی ته ندروستی.
- Please inform us about today's market quotation.
- تکایه له نرخه ته مپوژی گهنم له بازار ناگادارمان بکه نه وه.
- Our company ships the goods at your responsibility in accord with the enclosed invoice.
- به پیتی لیستی هاو پیچ کومپانیا که مان شته کان دهنیری خوتان لییان بهرپرسیارن.
- We ask you to settle the bills on your name amounting to \$ 2000. otherwise, we will be obliged to take all measures against you.
- داواتان لی ده که یه یه پاره ی ته وه سه نه دانه تان بدن که به ناوی خوتانه وه و بره که یان ده کاته ۲۰۰۰ دۆلار، ته گهرنا تیمه ناچار ده بین هه موو رپوشوتینیکی یاسایی دژ به ئیوه وه رگربین.
- The bill binds me to pay an amount of \$ 1000 to Mr. Jabar Fatah on September 4, 2004.
- من پایه ندی تم سه نه دهم به وه ی که له ۱۰۰۰ دۆلار بدهم به جه بار فه تاح.

- On demand, pay to the order of Mr. Jack brown the sum of only \$ 200 to Mr. Peter Green.
- لهسه ره فرمانی بهرپیز جاک براون بری ته نها ۲۰۰ دۆلار بدهن به بهرپیز پیتهر گرین هه رکاتی داوا بکا.
- Please send us pro forma invoices for the goods ordered.
- تکایه لیستی ورده کاری ته و شتانه مان بو بنیرن که داواکراون.
- We have the pleasure to inform you that we have received our import licence valid for six months from the fixed date.
- خو شحالم ناگادارتان بکه یه وه که تیمه مو له تی هینانی شتومه کمان وه رگرتوه و بو ماوه ی شه ش مانگ کاری پی ده کری له میژووی دیاریکراوه وه.
- We regret to inform you that owing to unfavourable economic situation we will be unable to pay the bill No 242 amounting to \$ 10,000 due on November 29, 2004.
- به داخه وه ناگادارتان ده که یه وه که تیمه له بهر هو ی بارودوخی نابووری ناله بار ناتوانین پاره ی سه نه دی ژماره ۲۴۲ بده یه که بره که ی ده کاته ۱۰۰۰۰ دۆلار و کاتی دانه که شی ۲۹ی تشرینی دووه می ۲۰۰۴ه.
- We grant Mr. Jalal Amin the exclusive right to sell Vestel TV sets in Hawler and Sulaimani.
- تیمه مافی تاییه ت ده به خشین به بهرپیز جه لال ته مین بو فروشتنی ته له فریونی قیستل له هه ولیر و سلیمان.
- Mr. Tom Brown grants Mr. Peter White a commission of %10 on all sales effected Through him.
- مستر توم براون عموله یه که بهرپیز له سه دا ده ده به خش به مستر پیتهر وایت بو هه موو ته و فروشتنانه ی که به هو ی خو یه وه ته نجام ده دهرین.
- The period of this agency is fixed at five years commencing as from December 1, 2004.
- ماوه ی ته و ه کاله ته به پینج سال دیاریکراوه که له یه کی کانوونی یه که می ۲۰۰۴ه وه ده ست پی ده کا.

- Each side may terminate this contract by giving notice to the other side two months before the expiry of the contract.

- هه‌ریه‌که له لایه‌نه‌کان بۆی هه‌یه کۆتایی به‌م قۆنته‌راته به‌یئێ به‌وه‌ی که دوو مانگ پێش ته‌واو بوونی ماوه‌ی قۆنته‌راته‌که لایه‌نه‌که‌ی تر ئاگادار بکاته‌وه.

I- A Letter of Condolence

December 3, 2004

Dear John

The news of your father's passing away was a bad shock to us all. We cannot express by words how sorrowful we are. I wish I could attend the funeral. Please give our condolences to all the members of your family. I hope you bear this difficulty because we all know the fact that no one is immortal except God.

پرسه‌نامه

٣ی کانوونی یه‌که‌م ٢٠٠٤

به‌پێژ جۆن

هه‌والی کۆچی دوایی باوکت کۆستیکی ناخۆش بوو بۆ هه‌موومان. ئێمه ناتوانین به‌وشه‌ ده‌ری برین که چهند خه‌فه‌تبارین. خۆزگه‌ بمتوانیایه ناماده‌ی رێپوره‌سمی جه‌نازه‌که بوومایه. تکایه پرسه و سه‌ره‌خۆشی ئێمه بگه‌یه‌نه به‌هه‌موو ئه‌ندامانی خێزانه‌که‌ت. هه‌یوام وایه به‌رگه‌ی ئه‌م ناره‌حه‌تییه بگری چونکه ئێمه هه‌موومان ئه‌و راستییه ده‌زانین که هه‌یج که‌س نه‌مر نییه جگه له‌ خوا.

J

Miscellaneous Sentences on Bewildering Words

رسته‌ی هه‌مه‌جۆر له‌سه‌ر وشه‌ی سه‌رشپۆینه‌ر

- The **miner** made up his **mind** to **mine** the field.

- مین دانه‌ره‌که بریاری دا کیتلگه مین ریتز بکا.

- I don't **mind** walking home.

- من پێم ناخۆش نییه به‌پێ بچمه‌وه بۆ مال.

- I informed the police that the butt found near a **mine** in the **goldmine** was not **mine**.

من پۆلیسم ئاگادار کرده‌وه که ئه‌و ئاغزه جگه‌ره‌یه‌ی که له‌ناو کانه زپه‌که‌دا له‌ نزیک مینیک دۆزرایه‌وه هه‌ی من نه‌بوو.

- **Mind** your own business. Don't set your **mind** on anything that doesn't concern you.

خه‌ریکی ئیشی خۆت به. خۆت سه‌رقاڵ مه‌که به‌شتیکه‌وه که په‌یوه‌ندی به‌تۆوه نه‌بێ.

- The farmer told the kids not to scatter the **ground** fodder on the **ground**.

جووتیاره‌که به‌منداله‌کانی وت ئالیکه هارداوه‌که به‌سه‌ر زه‌وییه‌که‌دا بلاو نه‌که‌نه‌وه.

- He was such a good **shot** that he **shot** the grouse with one **shot**.

ئه‌و نیشانه‌شکینیکه‌ی وه‌ها باش بوو به‌یه‌ک گولله‌ قه‌تیکه‌ی کوشت.

- TV **shots** showed how the criminal was detained.

گرته‌ی ته‌له‌فزیۆنی پێشانی دا که چۆن تاوانبارة‌که ده‌ستگیر کرا.

- A shotgun cartridge contains **shots**. . فیشه‌کی تاپر ساچمه‌ی تێدایه .

- I like partridge **shooting**. . ئاره‌زووم له‌ پاوه‌که‌وه .

- Don't **shoot** at the squirrel. . ته‌قه‌ مه‌که له‌ سمۆره‌که .

- The new **shoots** of the greengage tree are beautiful.

ته‌رزه تازه‌کانی دار هه‌لووژه‌که جوانن.

- Crows were cawing and wolves were howling in the forest.
له ناو دارستانه که دا قهله په شه ده بقراند و گورگ ده یلووران.
- An **adder** has bitten the cow in the **udder**.
که وه ماریک داویه تی به گوانی مانگا که وه.
- That **urban** man doesn't wear a **turban**.
نه و پیاوه شارییه میزه له سهر ناکا.
- The **lion** took a bite at the **loin** of the deer.
شیره که قه پیک گرت له که له که ی ناسکه که.
- We saw a **plane** flying over sharazoor **plain**.
تیمه فرۆکه یه کمان بینی به سهر ده شتی شاره زووردا ده فری.
- A **plane** is a tool used for making the surface of wood smooth.
رهنده نامیریکه به کاردی بۆ سافکردنی رووی دار.
- Do you want **plain** paper or lined paper?
نایا تو کاغزی ساده ت ده وی یان خه تدار؟
- Chiman turned **pale** when she saw that there was a frog in her **pail**.
چیمه رهنگی زرد هه لگه را کاتیک که بینی بۆ قیک له ناو سه تله که یدا بوو.
- When a dog sees its owner, it **wags** its **tail**.
کاتیک که سه گ خاوه نه که ی ده بینی کلک ده له قینی.
- Why don't you **tell** us a **tale**?
بۆچی تو چیرۆکی کمان بۆ ناگیریته وه؟
- When are the **wages** paid?
که ی کرپکان دهرتین؟
- We tried to **lessen** the political tensions in the city but no one **listened** to us.
تیمه هه ولتمان دا گرژی سیاسی له ناو شاره که دا که م بکه ینه وه به لام هیچ که س به گوئی نه کردین.
- Did you enjoy the **lesson**?
نایا تو وانه که ت پخ خوش بوو؟
- **Gargle** with salty water because it is good for your sore throat.
غهرغره بکه به ناوی سویر چونکه بۆ قورگ نیشه که ت باشه.

- Water **gurgles** as it gushes from a spring.
ناو قولپه قولپ ده کا کاتیک که له کانی هه لده قولی.
- The roof is **leaking**.
بنمیچه که دلۆپه ده کا.
- Chop the **leek** and slice the cucumbers.
که وه ره که بجنه و خه یاره که قاش بکه.
- There is a **leak** in the barrel.
به رمیله که کونیک تی دایه.
- Kurdish villagers build their houses in the **lee** of the mountains to avoid gales.
کورده گوندنشینه کان خانوه کانیاں له په نای شاخه کاند ا دروست ده که ن بۆ نه وه ی له ره شه با به هیزه کانه وه دوور بن.
- The hunter showed me a bear **lair** on the surface of Hawraman Mountain.
راوچییه که لانه ورچیک پیشان دام له سهر رووی شاخی هه ورامان.
- I don't like him because he is a **liar**.
من نه وم خوش ناوی چونکه درۆزنه.
- An ostrich **plume** is beautiful.
په ره نه عامه جوانه.
- A ripe **plum** is sweet.
هه لۆزه ی گه بیو شیرینه.
- The **plump** child ate a sugar **lump**.
منداله خرینه که کلۆ شه کرپکی خوارد.
- Tell the child to chew the **lump** well before swallowing it.
به منداله که بلتی پارووه که به باشی بجوی پیش نه وه ی قوتی بدا.
- The man has a **lump** on his head.
لوپیک به سهری پیاوه که وه یه.
- The **lamp** doesn't give enough light.
چراکه رووناکي ته واو نادات.
- Can a **plumber** repair a broken tap?
نایا بۆرپچی ده توانی به لوعه ی شکا و چاک بکا ته وه؟
- A **flea** market sells second - hand goods at law prices:
بازاری له نگه شتومه کی کۆن به نرخي هه رزان ده فرۆشی.
- Was he able to **flee** from the enemy?
نایا نه و توانی له دهستی دوزمن را بکا؟

- The extermination of insects such as locusts, ants, **fleas**, lice, worms, flies and small flies is not an easy task.

قهلاچۆکردنی میرووی و دهکو کولله و میرووله و کیچ و ئهسپی و کرم و میس و میشووله کاریکی ئاسان نییه.

- The American **fleet** makes use of the most modern technologies in war.

هیتری دهریایی ئهمهریکا تازهترین تهکنۆلۆجی بهکار دههینی له شهردا.

- She wears **fleece - lined** slippers at home.

ئهو له مالهوه سووکه پیتلاوی بهخوری ناویۆشکراو له پی دهکا.

- A protractor is a tool used for measuring **angles**.

گۆشه پیتو ئامیتریکه بهکاردی بۆ پیتوانی گۆشه.

- The religious man talked about **angels**, fairies and genies.

پیاوه ئاینییهکه باسی فریشته و پهری و جنۆکهی کرد.

- The shopkeeper whose shop is in the **alley** fleeces his customers.

ئهو دوکاندارهی که دوکانهکهی له کۆلانهکه دایه کربارهکانی خۆی دهخهله تینتی (واتا: شتیان بهگران پی دهفرۆشی).

- Canada is a NATO **ally**. که نهدا هاوپهیمانی ناتۆبه.

- She can't **bear** working ten hours a day.

ئهو بهرگهی ئهو ناگری رۆژی ده کاتژمیر ئیش بکا.

- There is a **bear** in the cave. ورچیک له ناو ئهشکه و تهکه دایه.

- I don't drink **beer**. من بیره ناخۆمهوه.

- They put the corpse in a **bier**. ئهوان لاشه که بیان خسته ناو دارمه یتهوه.

- He decided to grow a **beard** and a moustach.

ئهو بریاری دا ریش و سمیل بهیتتهوه.

- The farmer was **peering** at the **pears** on the pear - tree.

جووتیاره که بهوردی سهیری ههرمیکانی دهکرد به دار ههرمیکهوه.

- Do you like **pea** soup or bean **soup**?

ئایا ئارهزووت له شلهی بازیلایه یان شلهی لۆبیا؟

The child wants to have a **pee**. منداله که دهیهوی میز بکا.

- Tell the child to wash his hands with **soap** and water.

بهمنداله که بلتی دهستی بهئاو و سابوون بشوا.

- It is time for us to **wean** the child.

کاتی ئهوه هاتووهمنداله که له شیر بپینهوه.

- uproot the **weeds** in the field.

گژوگیای ناو کیتلگه که بهرگ و ریشهوه ههلهکه نه.

- There is a **wee** drop of ink on your shirt.

دلۆپتیکی زۆر بچووک له مهره که به کراسه که تهوهیه.

- I **ween** that our team will win the game.

من بروام وایه تیمه که ی ئیمه یارییه که دهباتهوه.

- We may **lose** each other in the crowd.

لهوانهیه ئیمه له قهله بالغییه که دا یه کتر ون بکهین.

- The horse has broken **loose**. ئهسپه که بهریوه.

- You have a puncture. **Loosen** the nuts and change the wheel.

تایهت پهنجهره. سه مووله کان بکه رهوه و تایه که بگۆره.

- We made a **loss** on the deal. ئیمه له مامهله که دا زهرمان کرد.

- An **owl** hoots at night. کونده به بۆ به شهو دهخوتینی.

- An **awl** is a pointed tool used by a shoe repairer for picking holes in leather.

دهروش ئامیتریکی نووک تیژه پینهچی به کاری دههینی بۆ کونکردنی چهرم.

- Let's sit in the back **row**. با له ریزی دواوه دانیشین.

- A boatman can **row** well. به له مهوان ده توانی به باشی سهول لی بدا.

- Gona likes **raw** tomatoes. گونا ئارهزووی له ته ماتهی خاوه.

- A **roe** is a small European and Asian deer.

رەو ئاسکینکی بچووکى ئەوروپایى و ئاسیایىیە .

- **Shoo** the hens. . کشە لە مریشکەکان بکە .

- I need **shoe** polish. . من پیتوبستیم بەبۆباخی پیناڵو هەیه .

- A blacksmith can **shoe** a horse. . ئاسنگەر دەتوانی ئەسپ ناڵ بکا .

- Rezan Filled a **bowl** with chickpea soup.

رێزان قاپینکی خری قوولئى پر کرد لە نۆکاو .

- The old woman died of **bowel** cancer. . پیرەژنەکە بەشیرپەنجەى ریبخۆلە مرد .

- The farmer **felt** tired and sat on a piece of **felt** to take rest.

جووتیارەکە هەستى بەماندووێتەتى کرد و لەسەر پارچەبەک لباد دانیشت بۆ ئەوەى پشوو بدات .

- I hope your wound will soon **heal**. . هیوام وایە برینەکەت زوو چاک ببیتەوه .

- A small nail stuck in his **heel**. . بزمارێکى بچووک چوو بەپاژنەى پینیدا .

- **Beet** is used for making suger. . چەوهندەر بەکار دئ بۆ دروستکردنى شەکر .

- Don't let the kids **beat** the dog. . مەهیتلە مندالەکان لە سەگەکە بدەن .

- They lay on the **beach** to sunbathe themselves.

ئەوان لە کەنارى دەریا پالکەوتن بۆ ئەوەى خۆیان بدن لە خۆر .

- **Beech** is used for making stools. . دارى زان بەکار دئ بۆ دروستکردنى تەپلەک .

- Tomorrow **morning** we'll take part in the **mourning**.

سبەینى سەرلەبەیانى ئیمە بەشداری تازیهکە دەکەین .

- Carnation is a sweet smelling **flower**. . گولە مێخەک گولێکى بۆنخۆشە .

- I like the bread which is made from brown **flour**.

من ئارەزووم لەو نانەیه کە لە ئاردى بۆر دروست دەکرى .

- The **queen** punished the **quean**. . شاژنەکە کچە بەدخووەکەى سزا دا .

- Why did that impolite boy **spit** at the man?

بۆچی ئەو کورە بئ ئەدەبە تفى لە پیاووەکە کرد؟

- We need some **spits** to grill the meat.

ئیمە پیتوبستیمان بەهەندى شیش هەبە بۆ برژاندنى گوشتەکە .

- I bear no **spite** towards him. . من هیچ رقیتم لەو نییه .

- The **maid** made us a cake. . کارەکەرەکە کیکێکى بۆ دروستکردین .

- He would like to **dye** his hair black. . ئەو حەز دەکا رەنگى قزى رەش بکات .

- The old man is about to **die**. . پیاو پیرەکە خەریکە بمرى .

- He hasn't decided **whether** to go abroad or stay here.

ئەو بریاری ئەوەى نەداوه ئایا بچى بۆ دەرەوهى ولات یان لێرە بمینیتەوه .

- How is the **weather** today? ؟ ئەمرۆ کەشوههوا چۆنە ؟

- Most flowers **wither** in autumn. . لە پایزدا زۆریه گول هەلدهورئى .

- The **swallow** swallowed a **worm**. . پەرەسێلکەکە کرمیکى قووت دا .

- Wash yourself with **warm** water. . بەئاوى شلەتین خۆت بشۆ .

- We saw a **marten** running after a squirrel in the forest.

ئیمە لەناو دارستانەکەدا دەلەکیتکمان بینی بەدواى سمۆرەبەکدا رای دەکرد .

- A **martin** is a bird resembling a swallow.

تیر ئەبابیلکە بالتندەیهکە لە پەرەسێلکە دەچى .

- We **pray** five times a day. . ئیمە رۆژى پینج جار نوێژ دەکەین .

- An owl catches its **prey** at night. . کوندەبەبۆ بەشەو نیچیری خۆى دەگرئى .

- A horse must have a **manger**. . پیتوبستە ئەسپ ئاخوری هەبى .

- The personnel **manager** runs his department very well.

بەرپۆهەبەرى خۆبەتى زۆر بەباشى فەرمانگەکەى خۆى بەرپۆهەبا .

- A **boa** is a large type of snake that winds itself around its prey and crushes it.

بەووە جۆرە مارێکى گەورەیه پینج دەخواتهوه بەدەورى نیچیری خۆیدا و تیکى دەشکینئى .

- A **boar** is fond of wallowing in mud.

بەرازە کینوى حەز دەکا خۆى لەناو قوردا بگەوزینئى .

- I **expect** a rise in fuel prices next month.

من پیشبینی ده‌کهم مانگی تاینده نرخی سوو ته‌مەنی بەرز بییتەوه.

- All the trees were cut down **except** the osier.

هەموو دره‌خته‌کان بردرانەوه جگە لە شۆرە‌بیبیە‌کە.

- Some of the prisoners tried to **escape** but they were not successful.

هەندێ لە دیله‌کان هەولیان دا رابکەن بەلام سەرکەوتوو نەبوون.

- She didn't **accept** to marry the boy. .

- We have to think of the problem from every **aspect**.

پیتوبستە ئیمە لە هەموو روویکەوه بیر لە گرفته‌کە بکەینەوه.

- I **weigh** 75 Kilos. .

- What is your **weight**? .

- The policeman forced his **way** through the crowd.

پۆلیسە‌کە بەزۆر بەناو قەڵە‌بالغیبە‌کە‌دا رویشت.

- Natural yogurt contains **whey**.

ماستی سروشتی ناویکی مزی مه‌یله‌و زەردی تیبدايه.

- He has some **weird** ideas. .

- Don't have friendship with **weirdos**. .

- The farmer built a **weir** across the stream so that the water would rise and flow through the brooks.

جووتیارە‌کە بەرە‌ستییکی لە‌بەر جوگە‌کە‌دا دروست کرد بۆ ئەوه‌ی ئاوه‌کە بەرز بییتەوه و بەناو جوگە‌له‌کاندا برۆا.

- A cold **draught** is coming in through the open window.

ته‌وژمی بایه‌کی سارد بەناو په‌نجەرە‌ کراوه‌کە‌دا دپتە ژووره‌وه.

- Can you play **draughts**? .

- We suffered two years of **drought**. .

- Hold the **rein** to control the horse.

له‌غاوه‌کە بگره‌ بۆ ئەوه‌ی ئەسپه‌کە کوئترۆل بکە‌ی.

- He became a minister during the **reign** of the king.

ئەو له‌ سەر‌ده‌می پاشاکه‌دا بوو به‌وه‌زیر.

- A thief uses a **ladder** to climb up a wall.

دز په‌یژه‌ به‌کار‌ده‌هینێ بۆ ئەوه‌ی به‌دیواردا سەر‌بکە‌وی.

- He is suffering from the inflammation of the **bladder**.

ئەو تووشی هه‌وکردنی میز‌ل‌دان بووه‌.

- My hands are tingling from cold. .

- A copper pot will **tinkle** if you beat it with your hand.

مه‌نجە‌لی مس ده‌زرن‌گیتە‌وه ئە‌گەر به‌ده‌ست لیبی بده‌ی.

- A baby **babbles**. .

- Waran is fond of **bubble** gum. .

- Waran likes a hat with a **bobble** on top.

واران هەزی له‌ کلاویکە‌ گولە‌نگی به‌سه‌روه‌ه بیت.

- Damn those who built this bad **dam**.

له‌عنه‌ت له‌و که‌سانه‌ی که‌ ئەم به‌نداوه‌ خراپه‌یان دروست کرد.

- The colt, the filly and the **mare** are grazing in the pasture.

جوانه‌که‌ و نۆماکه‌ و ماینه‌که‌ له‌ له‌وه‌ر‌گاکه‌دا ده‌له‌وه‌ر‌تین.

- Don't let those drunken boys **mar** the game.

مه‌هیلە ئەو کوپه‌ مه‌ستانه‌ یارییه‌که‌ تیک بده‌ن.

- Put some leaven into the boiled milk, cover it with a thick piece of **cloth** and **leave** it there until it **clots** and becomes good yogurt.

هەندێ هه‌وین بکەرە ناو شیرە‌ کولاً‌وه‌که‌وه‌ و به‌پارچه‌ قوماشییکی ئەستور دایبپۆشه‌ و وازی لێ به‌یتنه‌ هه‌تا‌کو ده‌مه‌یی و ده‌بێ به‌ماستی باش.

- The cow is **bellowing** below the hill.

مانگاکه‌ له‌ خواره‌وه‌ی گرده‌که‌وه‌ ده‌بۆر‌تینی.

- I bought some **corn** for the chickens:

من هه ندى دانە و پلەم كرى بۆ مريشكه كان.

- The farmer's son found some **acorns** under an oak - tree.

كوپى جووتياره كه له ژير دار به پروو پلكدا هه ندى به پرووى دوزيبه وه.

- As soon as the **sun** shone, the farmer started sowing seeds.

كه خور هه لهات دهستبه جى جووتياره كه دهستى كرد به توو وه شاندى.

- A sculptor can **carve** a flower out of a piece of stone.

به يكه رتاش ده توانى له پارچه به رد پىك گولپىك هه لپكولى.

- She always **craves** loquats: ئەو هه مېشه شه يداى يه ننگى دنيايه

- That **craven** boy didn't allow the dentist to pull his bad tooth out.

ئەو كوپه ترسنوكه نه يه يه يشت پزىشكى ددان ددانه خراپه كهى بۆ ده ربه يتى.

- The bedroom **suite** doesn't **suit** my needs.

تاقمى ژوورى نوستن له گه ل پتويستيبه كانى مندا ناگونجى.

- **Honeydew** is as sweet as **honey**. گه زوى سروشتى وه كو هه نگوين شيرينه .

- The **wind** is blowing now. ئيستتا هه وا هه لى كردووه .

- I forgot to **wind** my watch. له بېرم چوو قورمېشى كاتر مېتره كه م بكه م .

- **Wind** the thread onto the reel. ده زوو وه كه هه لكه بۆ سه ر به كره كه .

- The snake **wound** itself around the branch of the tree.

ماره كه خوى به ده ورى لقى داره كه دا لوول دا.

- The doctor wanted to see the patient's **wound**.

پزىشكه كه ويستى برىنى نه خو شه كه ببىنى .

- Some Kurdish women dye their **hair** with henna and **woad**.

هه ندى ژنى كورد به خه نه و وسمه قژبان رهنگ ده كن.

- We saw a hedgehog and a **hare** in a melon patch.

ئيمه له ناو بيتستانى كى كاله كدا ژيشكىك و كه رويشكه كى بويه كمان ببىنى .

- We can **hire** a room here. ئيمه ده توانين ليره ژوورپىك به كرى بگرين .

- I can't **hear** her voice. من ده ننگى ئەو نا بيسم .

- The land is **barren**. زه و بيه كه بى پسته .

- The woman is **barren**. ژنه كه نه زوكه (واتا: مندالى نابى) .

- The farmer cut down the **barren** tree.

جووتياره كه دره خته بى به ره كهى بر بيه وه .

- A farmer stores his wheat in a **barn**.

جووتيار له گه نجينه ي دانە و پلە دا گه نمه كهى هه لده كرى .

miner: مین دانەر

made up his mind = decided: بريارى دا

mine: مین داده نى، مینرپژ ده كا

mind (v.): پى ناخوشه

mine: مین

goldmine: كانه زير

mine: هى من

mind: تاگای لى ده بى، گرنگى ده دا

mind: بىر، ميتشك

scatter = spread: بلاوى ده كا ته وه

ground (adj): هار دراو

ground: زه وى

shot (n.): نيشانه شكين

shot (p. and pp. of shoot): كوشتى (به گولله)

shot (n.): گولله ته قاندىن

shot (n.): گرته (له وینه ی سینهمایى و ته له فزیونی)

shotgun: تاپو

shot: ساچمه

shoot (v.): ۱- راو ده كا ۲- ته قه ده كا

shoot (n.): ته رزى دره خت يان ته رزى رو وه ك

crow: قەلەپەشە
 caw: دەقپىتىنى
 cow: مانگا
 wolf: گورگ
 howl: دەلوورنىنى
 adder: كەۋە مار (جۆرە مارتىكى بېچووكى ژەھراۋىيە)
 udder: گوان
 urban: شارى
 turban: مېزەر
 lion: شىر
 loin: كەلەكە
 bite (bit - bitten): گاز دەگرى
 plane = aeroplane: فېرۆكە
 plain: دەشت
 plane: رەندە
 plain: سادە
 pale (adj): رەنگ زەرد
 pail: سەتل
 tail: كلك
 tell a tale: چىرۆك دەگىرتىتەۋە
 wag /wæg/: دەلەقپىتىنى
 wage: كرى
 lessen (v.): كەم دەكاتەۋە
 lesson (n.): وانە
 listen: بەگوتى دەكا، گوتى دەگرى
 gargle: غەرغەرە دەكا
 gurgle: قولپ قولپ دەكا
 gush: ھەلدەقولتى
 leak (v.): دلۆپە دەكا
 leak (n.): كونى بېچووك
 leek: كەۋەر

lee: پەنايەك كە با نەيگىرتەۋە
 gale: رەشەباي بەھىت
 lair /leɪ/: لانى گىئانەۋەرى كىنۇ
 liar /'laɪə/: درۆزن
 ostrich: نەعامە
 plume /plu:m/: پەرى گەۋرە
 plum : ھەلۋوژە
 plump: خرىن
 lump: ۱- كلۆ ۲- پارو ۳- لو
 lamp: چرا
 plumber: بۆپىچى
 flea market: بازارى لەنگە
 flea: رادەكا
 flea: كىچىق
 second - hand: كۆن
 goods: شتومەك
 exterminate: قەلاچۆى دەكا
 locust: كوللە
 ant: مېروولە
 lice (plural of louse): ئەسپى
 worm: كرم
 fly: مېش
 small fly: مېشۋولە
 fleet: ھىتى دەربايى
 fleece: خورى مەپ
 fleece - lined: بەخورى ناۋپۆشكراۋ
 slippers: پىنلاۋى سووك، نەعل
 protractor: گۆشەپىتو
 angle: گۆشە
 angel: فرىشتە
 fairy: پەرى

genie: جنوکه
alley: کۆلان
ally: هاوپهیمان
bear (v.): بهرگه دهگری
bear (n.): ورچ
beer: بیره
bier: دارمهیت
beard: ریش
moustache: سمیل
peer: بهوردی سهیر دهکا
pear: ههرمی
pee: میزکردن
pea: پۆلکه، بازایلا
bean: لۆبیا
soup /su:p/: شله، شوریا
soap /səʊp/: سابوون
wean: له شیر دهیبریتتهوه
wee: زۆر بچووک
ween: بروای وایه
weed: گژوگیای زبانهخش
lose (v.) /lu:z/: ونی دهکا
loose (adj.): بهریووه، کراوتهوه
loosen (v.): دهیکاتهوه
loss (n.): زهره
owl /aʊl/: کوندهبهی
awl /o:l/: درهوش (ئامبیریکی نووک تیژه بهکاردی بۆ کونکردنی چهرم)
pick holes in: کونی تی دهکا
row (n.) /rəʊ/: ریز
row (v.): سهول لی دهکا
raw (adj.): خاو
roe: جزره ئاسکیکی بچووکى ئهوروپایی و ئاسیاییه

shoo: کسهی لی دهکا
shoe: پیتلاو
shoe (v.): نالی دهکا
bowl /bɒl/: قایی خړ و قوول
bowel /'baʊəl/: ریخۆله
felt (p. of feel): ههستی کرد
felt (n.): لباد
heal (v.) = recover = get well: چاک دهبیتهوه
heel (n.): پاژنه
beet (n.): چهوهندهر
beat (v.) = strike = hit: لیبی دهکا
beach = seaside = seashore = coast = shore: کهناری دریا
beech: داری زان
morning: بهیانی
mourning: تازیه
sunbathe: خۆی دهکا له خۆر
stool: تهپلهک
carnation: گوله میخهک (گولیکی جوان و بۆنخۆشه رهنگی سپی و پههمیی و سووری ههیه. بۆنی وهکو بۆنی میخهکه)

flower: گول
flour: ئارد
queen: شازن
quean: کچیکی بهدخوو
spit (v.): تف دهکا
spit (n.): شیشی گوشت برژاندن
spite: رقوکینه
maid: کارهکه
made (p. of make): دروستی کرد
dye: رهنگی دهکا
die: دهمری
whether: ئایا

weather: که شوههوا
 wither: هه لده وهری
 swallow (n.): په رپه سیلکه
 swallow (v.): قووتی ددها
 worm: کرم
 warm: گهرمی مامناوهندی، شله تین (بو تاو)
 marten: ده لکه
 martin: تیر ته بایلیکه (بالنده په که له په رپه سیلکه ده چی)
 squirrel: سموره
 pray: نویت دهکا
 prey: نیچیر
 manger: ناخوړ
 manager: بهر پوه بهر
 boa /'bɔuə/: جوړه ماریکی گوره یه، له نه مه ریکای باشووردا هیه
 boar: به رازی کیتی
 wallow: خوئی ده گه وزینتی
 expect /'ɪk'spekt/: پیشبینی دهکا
 except /'ɪk'sept/: بیجگه، جگه
 escape /'ɪskeɪp/: رادهکا
 accept /ə'ksept/: رازی ده بی
 aspect /'æspekt/: روو
 weigh (v.): کیشانه ی دهکا
 weight (n.): کیش، قورسای
 way: رینگا
 whey: ناوکی مزی مه یله و زرده هندی جار له سهر ماست دهرده که وی
 weird = strange = unusual = extraordinary = abnormal = mysterious: نامو
 weirdo: که سیکی نامو
 weir: به نداو، به ریه ست
 stream: جوگه
 brook: جوگه له
 draught /dra:ft/: ته وژمی با (تیار هواتی)

draughts = checkers: دامه
 drought /draut/: وشیکی، بی بارانی
 rein /reɪn/: له غاو
 reign /reɪn/: سه رده م، ماوه ی فه رمانرپه وایی
 ladder: په یژه
 bladder: میز لدان
 tingle: سپر ده بی
 tinkle: دهر زنگیتته وه
 babble: گروگال دهکا
 bubble: بلق
 bobble: گوله نگی خړ
 damn: له عنه تی لی دهکا
 dam: به نداو (سد)
 mare /meɪ/: ماین
 mar /ma:/ = spoil: تیکی ددها
 colt: جوانو
 filly: نوما
 leaven /'levn/: هه وین
 leave: به چی ده هیلتی
 clot: ده مه بی
 cloth: قوماش
 bellow /'beləʊ/: ده بو زینتی
 bellow /bɪ'ləʊ/: له خواره وه
 corn: دانه ویله
 acorn: به پروو
 son: کوړ
 sun: روژ
 sow seeds: توو ده چی تی
 carve: هه لده کوئی
 crave /kreɪv/: شه یدایه، زور چه زی لیه. بیزووی پیوه دهکا
 craven /'kreɪvn/: ترسنوک (جبان)

suite: /swi:t/: تاقم

suit /su:t/: ده‌گونجی

sweet: شیرین

wind: هه‌وا

wind (v.) /waɪnd/: ۱- قورمیشی ده‌کا ۲- هه‌لی ده‌کا (بو‌ده‌زوو، له‌فاف... هتد)

wound /waʊnd/ (p. of wind): لوولی دا، هه‌لی کرد، پیتچای، قورمیشی کرد

wound /wu:nd/: برین

hair /heɪ/: قژ

hare /heɪ/: که‌رویشکی کیتی

hire /'haɪə/: به‌کری ده‌گری

here /hɪə/: لی‌ره

hear /hɪə/: ده‌بیسسی

henna: خه‌نه

woad: وسمه

hedgehog: ژیشک، ژوو ژوو

melon patch: بیستانی کاله‌ک

barren /'bærən/: ۱- بی پیت ۲- نه‌زوک ۳- بی‌به‌ر

barn /bɑ:n/: گه‌نجینه‌ی دانه‌ویله

K

Military Affairs and Ranks

کاروبار و پله‌ویایه‌ی سهربازی

- The corporal commanded the infantrymen to lie flat on the ground.
عهریفه‌که فرمانی دا به‌سه‌ر سهربازه پیاده‌کاندا ته‌خت له‌سه‌ر زه‌وی بکه‌ون.
- The lance corporal commanded the conscript to clean his rifle.
جیگری عهریفه‌که فرمانی دا به‌سه‌ر سهربازه داواکراوه‌که‌دا تفه‌نگه‌که‌ی خو‌ی پاک بکاته‌وه.
- The lieutenant stood in front of his platoon and gave a speech on weapons of mass destruction.
ئه‌فسه‌ری پله به‌ک له‌به‌رده‌م فه‌سیله‌که‌ی خو‌یدا راوه‌ستا و وتاریکی دا له‌سه‌ر چه‌کی کوکوژ
- A company is a part of a battalion. سریه به‌شیکه له به‌تالیون.
- A captain is an officer below the rank of a major.
نه‌قیب ئه‌فسه‌ریکه له خواره‌وه‌ی پله‌ی رانیده‌وه.
- The sergeant - major was promoted to the rank of second - lieutenant.
پله‌ی جیگری ئه‌فسه‌ره‌که به‌رزکرایه‌وه بو‌ئه‌فسه‌ری پله دوو.
- The lieutenant colonel commanded the troops to withdraw from the area.
موقه‌ده‌مه‌که فرمانی دا به‌سه‌ر هیزه سهربازیبه‌کاندا له ناوچه‌که بکشینه‌وه.
- The brigadier, the general and the marshal met in closed session.
عه‌میده‌که و لیواکه و موشیره‌که له دانیشتنیکه داخراودا کو‌یوونه‌وه.
- Shoulder arms!: (تنکب سلاح!)
- Ground arms!: (أرضاً سلاح!)
- Right dress: له‌سه‌ر لای راست ریزه (یمیناً تراصف!)
- Left dress: له‌سه‌ر لای چه‌پ ریزه! (یساراً تراصف!)

- Right - hand - wheel!: بهلای راستدا بسوورپی (یمیناً استدر!)!
- Eyes front!: بۆ بهردهم پروانه! (امامك!)!
- About turn!: بۆ دواوه وەرگهړی! (الی الورا ء دُر!)!
- Right turn!: بۆ لای راست وەرگهړی! (الی الیمن دُر!)!
- Turn out!: کۆین! (تجمع)
- Turn out the guard!: پاسهوانان کۆین! (الحرس تجمع!)!
- By the left!: پیشرهوان بۆ لای چهپ! (القدوة الی الیسار!)!
- Left about! = Half left!: نیو خول بۆ لای چهپ! (نصف دورة الی الیسار!)!
- Open order march!: بفتح النظام... سر!
- Order arms!: چهک بۆ لاتهنیشت! (جنباً سلاح!)!
- About ship!: ئالا هه لکه! (ارفع العلم!)!
- Fire by bursts!: بهسهلیه تهقه بکه
- Fire shot by shot!: به تاک تاک تهقه بکه!
- Fall out!: بلاوه بکهن! (تفرق!)!
- Hault!: بوهسته! (قف!)!
- Half right!: نیو خول بۆ لای راست! (نصف دورة الی الیمن!)!
- Blow the bridge!: پردهکه بتهقیتهرهوه
- Lay a bridge!: پردیک دابنی، پردیک دابه زرتینه!
-
- conscript: سهربازی داواکراو (جندی مکلف)
- lance corporal: سهربازی پله یهک (جندی اول)، چیگری عهریف (نائب عریف)
- reservist: سهربازی یهدهک (جندی احتیاط)
- seaman: سهربازی دهریاوان (جندی بحری)
- Tommy: سهربازی بهریتانی
- invalid: سهربازی که بۆ خزمه تی سهربازی نهگونجی (جندی غیر صالح للخدمة العسكرية)
- regular: سهربازی نیزامی (جندی نظامی)
- rapparee: سهربازی غیر نیزامی (جندی غیر نظامی)

- franc - tireur: سهربازی خوځهخش (جندی متطوع)
- infantryman: سهربازی پیاده (جندی مشاة)
- hessian = mercenary: سهربازی بهکرتگیراو (جندی من المرتزقة)
- continental: سهربازی ئەمهريکی
- corporal: عهریف
- rifle: تفهنگ
- lieutenant: ئەفسهري پله يهک (ملازم أول)
- platoon: فهسیل (فصیل)
- company: سريه
- battalion: بهتالیون
- captain: نهقیب
- major: رائید
- sergeant - major: چیگری ئەفسهري (نائب ضابط، رقيب أول)
- second - lieutenant: ئەفسهري پله دوو (ملازم ثان)
- lieutenant colonel: موقهدهم (مقدم)
- brigadier = brigadier general: عمید (عمید، قائد لواء)
- general: لیوا
- marshal: موشیر
- colonel: کۆلونیل، عهقید، زعيم
- commander in chief: فرماندهی گشتی هیزه چهکدارهکان (القائد الاعلى للقوات المسلحة)
- generalissimo: فرماندهی گشتی (القائد العام)
- rear admiral: عهמידی دهریاوان (العميد البحري)
- admiral: میری دهریا (أمیر البحر)
- commander: فرمانده (آمر، قائد)
- general staff: ئهرکانی گشتی (الارکان العامة)
- staff officer: ئەفسهري روکن (ضابط الارکان)
- general officer: گهوره ئەفسهري (له سهرووی پلهی کۆلونیل یان زهعيم)، ضابط کبیر (فوق)
- الكولونيل أو الزعيم)
- commodore: عهמידی دهریاوان (عمید حربي)
- warrant officer: ئەفسهري پۆل (ضابط صف)
- bugle - major: سهروکی بوق لیدهران (رئيس البواقين)

bugler /'bju:glə/: بوق لیدەر (بواق)
 staff: ئەركان
 chief of staff: سەرۆكى ئەركان (رئیس الاركان)
 staff college: كۆلیژی ئەركان (كلية الاركان)
 battery: سربەى تۆپخانە (سربة مدفعية)
 regiment: یهكە، فهوج (وحدة، فوج)
 regimental entries: تۆمارهكانى یهكە (سجلات الوحدة)
 division: تیپ (فرقه)
 armoured division: تیپی زرتیۆش (فرقة مدرعة)
 division commander: فهرماندهی تیپ (قائد الفرقة)
 mechanized division: تیپی میکانیکی (فرقة آلية)
 combat troops: كهتره جهنگاوهرهكان (قطع القتال)
 tank platoon: فهسیلی تانك (فصيلة دبابات)
 double march: ههروهله
 until further orders: تا ئاگادارکردنهوه یهکی تر (حتى إشعار آخر)
 admiral of the fleet: فهرماندهی هێزه دهریاوانهكان (قائد القوات البحرية)
 squadron: ۱- سربەى ئەسپ سواران (سربة الخيالة) ۲- پۆله فرۆکه (سرب طائرات)
 radio jamming: شیتواندنی پهخشی رادیۆ (تشويش راديوي)
 sick leave: مۆلته تی نهخۆشی (إجازة مَرَضِيَّة)
 full - pay leave: مۆلته به مووچهی تهواوه (إجازة براتب تام)
 top secret: ئەوپهري نهیئى (سري للغاية)
 female nurse = nurse: په رستیار (ممرضة)
 male nurse: ممرض
 close - range weapon: چهکی کورتهاویژ (سلاح قصير المدى)
 headquarters company: سربەى بارهگا (سربه المقر)
 orderly officer: ئەفسهري ئیئشکگر (ضابط الخفر)
 issue an order: فهرمان دهردهکات (يصدر أمراً)
 supplies: دابینکردنی ئازووقه (تقويات)
 charge: چهشه
 Face about!: نیو خول (نصف دورة)
 police superintendent: کۆمیسهري پۆلیس (مفوض الشرطة)

picket: تیمی فریاکهوتن (مفرزة طواريء)
 outlying of pickets: دانانی پهیهه (زرع الربايا)
 peg picket: نیشانه (شاخص)
 police picket: پاسهوانی ریتککاری (حرس الانضباط)
 air officer: ئەفسهري فرۆکهوان (ضابط طيار)
 non commissioned officer: ئەفسهري پۆل (ضابط صف)
 reserve officer: ئەفسهري یهدهک (ضابط احتياط)
 warrant officer: جیگرى ئەفسهري (نائب ضابط)
 infantry division: تیپی پیاده (فرقة مشاة)
 regimental number: ژماره یهكە (رقم الوحدة)
 recruiting officer: ئەفسهري بهسهربازکردن (ضابط التجنيد)
 discharge from the service: دهرچوون له خزمهتی سهربازی (تسريح من الخدمة)
 date of discharge: مێژووی دهرچوون له خزمهتی سهربازی (تاريخ التسريح)
 mobilization: کۆکردنهوه و ئامادهکردنی سهرباز (تعبئة)
 demobilization: ۱- کۆتایی هێنان بهسهربازگیری گشتی (انهاء النفير)
 ۲- دهرچوون له خزمهتی سهربازی (تسريح)
 conscript (v.): بهزۆر دهیکا بهسهرباز
 disarmament: چهک دامالین (نزع السلاح)
 striking force: هێزی دهست وهشین (قوة الضاربة)
 prohibited area: ناوچهی قهدهغهکراو (منطقة محرمة)
 combat order: فهرمانی شهري (أمر قتال)
 suspension bridge: پردی ههلواسراو (جسر معلق)
 absolute: رهها (مطلق)
 accountant general: بهرپهوه بهری گشتی ژمیریاری (مدير الحسابات العام)
 aircraft carrier: فرۆکه ههنگر (حاملة الطائرات)
 airdrop (n.): دابه زاندنی ئاسمانی (الانزال الجوي)
 airdrop (v.): له ئاسمانهوه دابه بهزینتی (ينزل جویاً)
 air lift: پردی ئاسمانی (جسر جوي)
 air - to - air rockets: مووشهکی ئاسمان به ئاسمان (صواريخ من الجو الى الجو)
 air raid: هێرشى ئاسمانی (غارة جوية)
 insinuation: فهرمان پێدان (إيعاز)

military fortifications: قایمکاری سهربازی، توندوتۆلی سهربازی (تخصیصات عسکرية)
 non - intervention policy: سیاستی دهست تیوه‌رنه‌دان (سیاسة عدم التدخل)
 zero hour: کاتژمیری سفر (ساعة الصفر)
 good offices: هه‌ولتی خیرخوازانه (المساعي الحميدة)
 launching pad: سه‌کۆی مووشه‌ک ته‌قاندن (منصة الاطلاق)
 missile /'mIsaIl/: مووشه‌ک
 ballistic missile: مووشه‌کی بالیستی
 missile base: بنکه‌ی مووشه‌ک (قاعدة صاروخ)
 guided missile: مووشه‌کی ناراسته‌کراو (القذيفة الموجهة: قذيفة أو صاروخ توجه أثناء طيرانها بأشارات لاسلكية - الخ)
 open fire on = start shooting at: دهست ده‌کا به‌ته‌قه‌کردن
 at random: به‌کوێرانه (عشوائياً)
 stray bullet: گولله‌ی وێڵ

L Social Affairs

کاروباری کۆمه‌لایه‌تی

- Sociology is the scientific study of the nature and development of society and social behaviour.

کۆمه‌لناسی زانستییه‌که که له سروشتی کۆمه‌لگه و گه‌شه‌پیدانی و ره‌فتاری کۆمه‌لایه‌تی ده‌کۆلیته‌وه.

- Society is all the people living together in a particular area or country sharing certain laws, beliefs, ways of living and behaviour.

کۆمه‌لگا هه‌موو ئه‌و خه‌لکه‌یه که له ناوچه‌یه‌ک یان ولا‌تیکی تایبه‌تیدا پێکه‌وه ده‌ژین و هاوبه‌شن له یاسا و بیروباوه‌ر و شیوازی ژیان و ره‌فتاری تایبه‌تیدا.

Aggregation is gathering and dwelling in a place without special relationship.

ئاگره‌گه‌یشتن کۆیونه‌وه و نه‌یشته‌جی‌بوونه له شوێنی‌یک به‌بێ په‌یوه‌ندی تایبه‌تی.

Technocracy is a social or political system in which people with scientific knowledge have a lot of power.

تیکنۆکراسی سیستمه‌میکی کۆمه‌لایه‌تی یان سیاسیه‌یه که تێیدا خه‌لک به‌هۆی زانیاری زانستییه‌وه ده‌سه‌لاتی زۆر به‌دهست ده‌هێنن.

Class conflict is dispute between the classes of society.

ململانی‌یی چینه‌یه‌تی نا‌کۆکییه له نێوان چینه‌کانی کۆمه‌لگه‌دا.

Norm is a pattern of behaviour that is accepted in society.

نۆرم نمونه‌یه‌که له ره‌فتار که له‌ناو کۆمه‌لگه‌دا په‌سه‌ند ده‌کری.

Endogamy is marriage between close relatives.

هاوسه‌ریتی خۆیه‌خۆیی ژنه‌یتانه له نێوان خزمانی نزیکا.

Exogamy is marriage between people who are not close relatives.

هاوسه‌ریتی ده‌ره‌کی ژنه‌یتانه له نێوان که‌سانیک که خزمی نزیک نه‌بن.

- polygamy is the custom of having more than one wife at the same time.
 په لېگه می نهریتیکه که ریگه بهوه ددهات که سیک له بهک کاتدا زیاتر له یهک ژنی هه بی.
- Monogamy is the custom of being married to only one person.
 مه نۆگه می نهریتیکه که ده بی که سیک تنها یهک ژن یان یهک میتدی هه بی.
 - Demography is the scientific study of population.
 دیموگرافی لیکولینه وه یه کی زانستییه دهر باره ی دانیشتون.
 - Anthropology is the study of human race.
 ئانشره پوله جی لیکولینه وه یه له په گه زی مرۆش.
 - Any abnormal behaviour that is not accepted in the society is called deviation.
 ههر رهوشتیکی نامۆ که له ناو کۆمه لگادا په سه ند نه کر ی پیتی دهوتری لادان (انحراف).
 - Culture is the customs, beliefs, art, way of life and social organization of a country or group.
 کولتور دابونه ریت و بیرو باوه ر و هونه ر و شیوازی ژیان و ریخه خستنی کۆمه لایه تی و لاتییک یان کۆمه لیکه.
 - Tradition is a belief, custom or way of doing something that has existed for a long time among a particular group of people.
 نهریت باوه ر و داب و شیوازی نه نجامدانی کاره که له نیوان کۆمه له که سانیکه تاییه تیدا بو ماوه یه کی زور ماوه ته وه.
 - Ethnography is the scientific description of different races and cultures.
 ئیشنوگرافی وه سفیکی زانستییه دهر باره ی په گه ز و کولتوری جیاواز.
 - Ethnology is the scientific study and comparison of human races.
 ئیشنوله جی لیکولینه وه یه کی زانستی و به راورد کردنه دهر باره ی په گه زه کانی مرۆش.
 - Rationalism is the belief that all behaviour and opinions should be based on reason rather than on emotions or religious beliefs.
 نه قلگه رای (العقلانية) نه و باوه ریه که به پیوستی ده زانی هه موو ره وشت و بیرو که کان زیاتر له سه ر بنه مای نه قل بن نه وه ک له سه ر بنه مای سوژ و بیرو باوه ری ئاینی بن.

- Totem is an animal or other natural object that is chosen and respected as a special symbol of a tribe or family.
 ته و ته م گیانه وه ریک یان شتی تری سروشتییه که وه کو هیما یه کی تاییه تی بو هوژ یان خیزان هه لده بر تدری و ریزی لی ده گیری.
- Fratricide is the crime that somebody kills his / her brother or sister.
 فراتریساید نه و تاوانه یه که که سیک برای خو ی یان خوشکی خو ی ده کوژی.
- Parricide is the crime that somebody kills his / her father, mother or a close relative.
 پاریساید نه و تاوانه یه که که سیک باوکی خو ی یان دایکی خو ی یان خزمی نریکی خو ی ده کوژی.
- Patricide is the crime that somebody kills his / her father.
 پاتریساید نه و تاوانه یه که که سیک باوکی خو ی ده کوژی.
- Matricide is the crime that somebody kills his / her mother.
 ماتریساید نه و تاوانه یه که که سیک دایکی خو ی ده کوژی.
- Suicide is the act of killing yourself deliberately.
 سوویساید کرداری خو کوشتنه به نه نقه ست.
- Psychopathology is the scientific study of mental disorders.
 سایکه وه په ثوله جی لیکولینه وه یه کی زانستییه دهر باره ی نه خوشی میتشک.
- Segregation is the act of separating people of different races, religions or sexes and treating them differently.
 سه گریگه یشن کرداری جیاکاری په گه زی و ئاینی یان سیکسییه له گه ل هه ل سوکه و تکردن به شیوه ی جیاواز به رامبه ر به و که سانه.
- Equality is the fact that all people are equal in rights.
 په کسان ی نه و راستییه یه که هه موو خه لک له مافه کاندایه کسانن.
- Taboo is a cultural or religious custom that forbids a particular thing.
 ته بوو نهریتیکه که لتووری یان ئاینییه که شتیکی تاییه تی قه دهغه ده کا.

- Social stratification is the division of society into different classes.

سهوشل ستراتیفیکه ییشن دابه شپوونی کۆمه لگایه به سه ر چین و توتیزی جیا وازدا.

- Patriarchy is a society, system or country that is ruled by men.

باوکسالاری کۆمه لگایه ک یان سیسته مییک یان ولاتیکه که له لایه ن پیاوه وه
فه رمانره وایی ده کری.

- Matriarchy is a social system that gives power and authority to women rather than men.

دایکسالاری سیسته میکی کۆمه لایه تییه که هیز و دهسه لات زیاتر به ژن ده دات نه وه ک
به پیاو.

- Nuclear family is a family that consists of father, mother and children.

خیزانی ناوکی خیزانیکه که پیکدیت له باوک و دایک و مندال.

- Extended family is a family that consists of parents, children and other close relatives with a close relationship among its members.

خیزانی فراوان خیزانیکه که پیکدیت له باوک و دایک و مندال و خزمانی تری نریک
له گه ل بوونی په یوه ندی نریک له نیوان نه ندامه کانیدا.

- Utopia is an imaginary place or state in which everything is perfect.

یووته وییا شوینیک یان دهوله تیکی خه یالییه که تییدا هه موو شتیک ته و او و نمونه بییه .

(٣٦٧) ظهور الكورد في التاريخ: دراسة شاملة عن خلفية الأمة الكوردية ومهداها. الجزء الثاني. الدكتور جمال رشيد أحمد.

(٣٦٨) ظهور الكورد في التاريخ: دراسة شاملة عن خلفية الأمة الكوردية ومهداها. الجزء الثالث. الدكتور جمال رشيد أحمد.

(٣٦٩) زینانی رۆج. شیعەر. هاشم سهراج.

(٣٧٠) المسؤولية الطبية. تأليف: الدكتور منذر الفضل.

(٣٧١) Legal Studies. By: Munther Al Fadhil, PhD of Law

(٣٧٢) فه رههنگی باشوور. عه باس جه لیلیان.

(٣٧٣) هونهری شیوه کاری مۆدرن. گارا.

(٣٧٤) سه رجهمی به رهههه. شپیرزاد هه سههه - کۆمهله چپیرۆکه کانی: ته نیایی، گۆلی رهش، گه رهکی داهۆله کان، پیره په پوله کانی ئیواران.

(٣٧٥) سه رجهمی به رهههه. شپیرزاد هه سههه - رۆمانه کانی: هه سار و سه گه کانی باو کم، پیده هشتی کارنامه کوژراوه کان، ته می سه رهههه.

(٣٧٦) لمحات من نضال حركة التحرر الوطني للشعب الكردي في كردستان العراق. د. كاظم حبيب.

(٣٧٧) شه پری چل ساله. شیعەر. سه باح ره نهجدهر.

(٣٧٨) هزر و شیواز له چپیرۆکی کوردیدا. لیتکۆلینه وهی نه ده بی. هه مه سه عید هه سههه.

(٣٧٩) دیوانی نه دهه - عه بدوللا به گی میصباح دیوان. کۆکردنه وه، به راورد، ساغ کردنه وه و فه رهههنگ: محمه ده هههه باقی

(٣٨٠) فیمینستاسی و جفاکی کوردی. کازیوه سالح

(٣٨١) کوردستانی هاوچه رهخ. گوشاد هه مه سه عید

(٣٨٢) رهنگی خۆل. نه زههه به گیخانی - دلاوه ره ده داغی

(٣٨٣) دلۆپینک له هه تاو. تیشکه محمه ده پوور

(٣٨٤) تکایه دهه به شیعره وه بگرن! - تویتۆینه وهی نه ده بی. محمه ده فه ریق هه سههه

(٣٨٥) ئاسۆس - روایه. محی الدین زنگنه

(٣٨٦) هۆنه ری نه قیسینی چاوا باش بنقیسین؟. جگه رسۆز پیندرۆیی

(٣٨٧) رۆزانی دلۆپه کانی فه نا - نه وه دهقانه ی توانای نووسینه وه یان نه بوو. عه بدوللا سلیمان (مه شخه ل)

(٣٨٨) فه له که دین کاکه بی - به ره نهنگی خۆی دوور له سیاسههه. شپیرزاد عه بدولپه حمان

(٣٨٩) نه نتۆلۆژیای شیعری سویدی. بهرگی به کههه. ئیدیت سوڈیترگران، گوننار ئیکیلۆف، نارتور لوند کفیسهه. وهرگیتانی له سویدییه وه: رزگار شیخانی

(٣٩٠) هه ج. ته وافی گه وهه عاشقان. دلشاد عه بدوللا

چاپکراوه کانی ده رگای ئاراس له سالێ ٢٠٠٥

(٣٣٧) به ته نه نیشته فه نابوونه وه. شیعری: بهرزان هه سههههه.

(٣٣٨) شیعری ته نهیا هه ره به مه یه. لیتکۆلینه وهی ره خه نه بی: نه حه ده دی مه لا.

(٣٣٩) دیوانی بی که سه. ئومید ئاشنا ریتی خسته وه ته وه و لیتی زیاد کردوه و پاشکۆی بۆ دانا وه.

(٣٤٠) میتۆوی به لوچ و به لوچهههههه. بهرگی به کههه. نووسینی: میر نه سهیرخان نه حه ده زه بی به لوچ. وهرگیتانی: هبوا محمه ده زه نه دی.

(٣٤١) کورد و کوردستان. نووسینی: ئارشاک سافراستیان. وهرگیتانی له ئینگلیزییه وه: نه مین شوان.

(٣٤٢) دوو دونیا. چپیرۆک. نووسینی: گۆلی ته ره قی. وهرگیتانی: دلاوه ره ده داغی.

(٣٤٣) کورد و مه سه له ی کورد. نووسینی: دوکتۆر شا کر خه سه باک. وهرگیتانی: نه مچه ده شا که لی.

(٣٤٤) ره سه نه یه ته بی زمانه که ته بناسه. دانانی: محمه ده نه مین هه ورامانی.

(٣٤٥) اللر کرد أم لر. خسرو جاف. ترجمه: محمد البدری.

(٣٤٦) تاریخ القانون. الدكتور منذر الفضل.

(٣٤٧) ١٩٨٤. جورج نۆرویل. وهرگیتانی له سویدییه وه: هه کیم کاکه وهه یس.

(٣٤٨) گوندی ئیمه. رۆمان. نووسینی: مه محمود ما کال. وهرگیتانی له فارسییه وه: محمه ده به ره وه ره.

(٣٤٩) فه رههنگی زارا وهی نه ده بی - بهرگی به کههه. د. موحه سین نه حه ده عومه ره.

(٣٥٠) ولاته که ته باشته بناسه. دانانی: مه لا جه میل رۆژبه یانی.

(٣٥١) ته نه کاوا. رۆمان. نووسینی: ره زا هه مه راه. وهرگیتانی: محمه ده به ره وه ره.

(٣٥٢) زه ویی چاک. رۆمان. نووسینی: پیتل باک. وهرگیتانی له فارسییه وه: محمه ده به ره وه ره.

(٣٥٣) زستانه خه ون. چپیرۆک. نووسینی: گۆلی ته ره قی. وهرگیتانی: دلاوه ره ده داغی.

(٣٥٤) من الانفالی الاستقلال - شعب يصنع التاريخ. تأليف: الدكتور منذر الفضل.

(٣٥٥) که ره نه قالی سه ره فره زی. نه له بووم. به هرام وه له ده به گی.

(٣٥٦) فه رههنگی خال. شپخ محمه ده دی خال.

(٣٥٧) کۆتر و پلنگ. بیهر و بوچوون. هه مه سه عید هه سهههه.

(٣٥٨) مالتیک له ناو زه ریا مالتیک له ته نه نیشته بیباان. کۆی شیعره کان. دلاوه ره ده داغی.

(٣٥٩) خه وه کانی ئیقلمی با. کۆچپیرۆک. ناسر وه عیدی.

(٣٦٠) به دامینی شاخیکه وه. رۆمان. نه حه ده سه یه ده له به رنجی.

(٣٦١) چرپه به ده نهنگی به ره ز. چه پکئ چپیرۆکی ئافره تانه ی فارسی. نه جیه به نه حه ده.

(٣٦٢) هه شری گوله هه ره مئ. کورته چپیرۆک. نه جیه به نه حه ده.

(٣٦٣) مامزیک له تاو. شیعری، نه جیه به نه حه ده.

(٣٦٤) فه رههنگی نۆیه ره. گیو موکریانی.

(٣٦٥) میتۆوی نه ده بی کوردی. بهرگی پینجههه. د. مارف خه زه نه دار.

(٣٦٦) ظهور الكورد في التاريخ: دراسة شاملة عن خلفية الأمة الكوردية ومهداها. الجزء الأول. الدكتور جمال رشيد أحمد.

